

İlham Əliyev azad Qarabağın şanlı tarixini yaradır

Prezident İlham Əliyev iyulun 3-də Füzuli, Xankəndi və Ağdama səfər edib. Dövlət başçısı Əhmədbəyli-Füzuli-Şuşa yolunun açılışında iştirak edib, Xankəndi dəmiryolu və Avtovağzal kompleksinin təməlini qoyub, Xankəndidə Zəfər parkında görülmə tikinti işləri ilə tanış olub, "Xankəndi" Mehmanxana Kompleksinə aid olan "Xankəndi" Biznes Mərkəzinin və Konqres Mərkəzinin açılışlarında iştirak edib.

Həmin gün Prezident İlham Əliyev Xankəndidə Türkmənistanın Nazirlər Kabineti Sədrinin

müavini, Xarici işlər naziri Rəşid Məredovu qəbul edib.

Prezident İlham Əliyevin iştirakı ilə Xankəndi-Şuşa kanat yolunun inşası üçün seçilmiş əraziyə baxış keçirilib.

İyulun 3-də Azərbaycan və Özbəkistan prezidentləri Xankəndidəki "Businessstex JV" tikili fabrikinin fəaliyyəti ilə tanış olublar.

Azərbaycan və Qırğızıstan prezidentləri Ağdam rayonunun Xıdırli kəndinin 1-ci mərhələsinin açılışında iştirak ediblər.

İyulun 3-də Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev, Özbəkistan Respublikasının Prezidenti Şavkat Mirziyoyev, Qırğız Respublikasının Prezidenti Sadır Japarov, Şimali Kipr Türk Cümhuriyyətinin Prezidenti Ersin Tatar və İqtisadi Əməkdaşlıq Təşkilatının (ECO) Xankəndi şəhərində keçiriləcək 17-ci Zirvə görüşünün iştirakçıları Ağdamdakı "İmarət" Tarix-Memariq Muzey Kompleksində Qarabağ atlarının "Zəfər" şousunu izləyiblər.

Azərbaycan, Özbəkistan və Qırğızıstan prezidentləri Ağdamda Şahbulaq qalasında olublar

2-6

Sabitlik adası, qlobal məsələlərin müzakirə məkanı

Qlobal təşkilatlar öz konfranslarını, forumlarını rahat, təhlükəsiz şəkildə keçirmək üçün məkanlar müəyyən edirlər. Azərbaycan eksser beynəlxalq qurumların, QHT-lərin siyahılarında ön üst sıralarda yer alır. Bunlar təsdiq edir ki, Asiya və Avropanın kəsişməsində yerləşən Azərbaycanda siyasi sabitlik və təhlükəsizlik yüksək səviyyədədir. Sabitlik isə tədbirlərin rahat keçirilməsi üçün əsas şərtir. Bununla yanaşı, ölkəmizdə tikilən müasir konfrans mərkəzləri, mehmanxana və nəqliyyat infrastrukturuna beynəlxalq tədbirlər üçün əlverişli şərait yaradır.

Ümumiyyətlə, Azərbaycan dünyasəviyyəli tədbirlərə evsahibliyi edərək beynəlxalq arenada özünün imicini və nüfuzunu artırır. 3-4 iyul tarixlərdə Xankəndidə keçiriləcək İqtisadi Əməkdaşlıq Təşkilatının 17-ci Zirvə görüşü isə ilk dəfə Qarabağda reallaşacaq. Sammitdə 13 dövlət təmsil olunacaq.

Sammitin Azərbaycanda keçirilməsi həm də onu göstərir ki, ölkəmiz İqtisadi Əmək-

daşlıq Təşkilatına üzv dövlətlərlə münasibətlərini daha da dərinləşdirir. Düzdür, ECO-da Azərbaycanın strateji əməkdaşlıq etdiyi ölkələr mövcuddur. Həmin ölkələrlə əməkdaşlığın daha da dərinləşməsi Azərbaycanın xarici siyasətində prioritet məsələdir. Bu baxımdan Xankəndidə keçiriləcək İqtisadi Əməkdaşlıq Təşkilatının sammiti bir yandan təşkilata üzv dövlətlər arasında əlaqələrin dərinləşməsinə, iqtisadi, eləcə də strateji əməkdaşlıq münasibətlərinin daha da genişlənməsinə xidmət edəcək.

Bu sammit həmçinin Azərbaycanın regional integrasiya proseslərində fəal iştirakını daha da gücləndirməklə yanaşı, ölkənin beynəlxalq miqyasda diplomatik və iqtisadi mövqeyinin möhkəmlənməsinə mühüm töhfə verəcək. Eyni zamanda Azərbaycanın təklif etdiyi yeni əməkdaşlıq formatlarının və layihələrin İƏT məkanında həyata keçirilməsi üçün əlverişli imkanlar formalaşacaq.

10

Prezident İlham Əliyevin təşəbbüsü - Laçından dünyaya mesaj

Prezident İlham Əliyevin təşəbbüsü ilə reallaşan bu forum regionda qadınların dayanıqlı inkişaf sahəsində liderlik potensialının ortaya qoyulmasına və qlobal çağırışlara cavab verən müasir siyasətlərin təşviqinə xidmət etdi. Prezidentin siyasi iradəsi sayəsində işğaldan azad edilmiş torpaqlarda həyata keçirilən irimiqyaslı quruculuq və reintegrasiya proqramları bu torpaqlarda qadınların fəal iştirakını, iqtisadi və ictimai layihələrdə öncül mövqə tutmalarını stimullaşdırır.

Azərbaycanın dövlət siyasəti qadının iqtisadi müstəqilliyinin təmin olunması, sosial rifahının gücləndirilməsi və qərar qəbul etmə proseslərində iştirakının artırılmasını prioritet hesab edir.

10

Strateji tərəfdaşlıq yeni mərhələyə qədəm qoyub

Azərbaycan-Özbəkistan münasibətlərinin yaxınlaşması birbaşa xarici investisiyaların cəlb edilməsinə yitirilən xüsusi diqqətdən irəli gəlir. Azərbaycan sort rəqəbdən uzaq əməkdaşlıq fonunda dövlətin ixrac yönümlüliyini və infrastrukturunu əhəmiyyətli dərəcədə modernləşdirir, investisiya axını yeni istiqamətlərə yönəldir. Eyni dəstəyi Özbəkistan siyasətində də görürük. Azərbaycan-Özbəkistan münasibətlərinin inkişaf tarixi səmimi tellərlə bir-birinə bağlıdır. 2008-ci ildə BMT Baş Assambleyasında "Azərbaycanın işğal olunmuş ərazilərindəki vəziyyət" adlı qətnamə qəbul edilən onun lehinə səs verən yeganə Mərkəzi Asiya dövləti məhz Özbəkistan idi. Eyni zamanda yalnız siyasi, iqtisadi sahədə deyil, mədəni, humanitar sahələrdə də tarixboyu olan yaxınlığımız, bir-birimiz-

zini dilini heç bir vasitəsilə anlamadığımız münasibətləri daha səmimi notlar üzərinə köçürür.

Özbəkistanda böyük erməni imcəsini yaşamasına baxmayaraq, qarşılıqlı surətdə səfərliliklərinin fəaliyyət göstərməməsi, qarşılıqlı Qarabağın bərpasına göstərdiyi dəstəyi dövlətlərimiz qədər cəmiyyətlərimizi də daha səmimi şəkildə yaxınlaşdırır. Ölkənin rəqəbat qabiliyyətini gücləndirməyin yollarından biri birbaşa xarici investisiyaların cəlb edilməsi və beynəlxalq ticarətin inkişafına yönəlmiş siyasətdir ki, bu amillərə parlamentlərarası əlaqələrin də əlavə olunması münasibətlərimizi daha sağlam təməllər üzərində quracaq. Özbəkistan və Azərbaycan məhz bu siyasətlə addımlayan dövlətlərdir.

11

Azərbaycan ilə Belarusu ənənəvi sıx dostluq və qarşılıqlı dəstək əlaqələri birləşdirir

Belarus Respublikasının Prezidenti
zati-aliləri cənab Aleksandr Lukaşenkoya

Hörmətli Aleksandr Qriqoryevic!

Azərbaycan xalqı adından və şəxsən öz adımdan Sizi və Sizin simanızda bütün dost Belarus xalqını dövlət bayramı - Müstəqillik Günü münasibətilə təbrik edirəm.

Azərbaycan ilə Belarusu ənənəvi sıx dostluq və qarşılıqlı dəstək əlaqələri birləşdirir. Ölkələrimiz arasında ildən-ilə yeni məzmunla zənginləşən əməkdaşlığın yüksək dinamikasını məmnunluqla qeyd etmək istədim. Səvirdirici haldır ki, biz dövlətlərarası dialoqun inkişafında, iqtisadi-ticarəti əməkdaşlığın möhkəmlənməsində və mədəni-humanitar əlaqələrin intensivləşdirilməsində yaxşı səviyyəyə çatmışıq.

İnanıram ki, Azərbaycan ilə Belarus arasında bütün istiqamətlər üzrə ikitərəfli əla-

qələr və qarşılıqlı faydalı əməkdaşlıq birgə söylərlə dost ölkələrimizin və xalqlarımızın maraqları naminə strateji tərəfdaşlıq ruhunda bundan sonra da dinamik şəkildə genişlənəcək və dərinləşəcək.

Hörmətli Aleksandr Qriqoryevic, bu əlamətdar gündə Sizə möhkəm cansağlığı və xoşbəxtlik, ali dövləti fəaliyyətinizdə uğurlar, Belarus Respublikasına isə əmin-amanlıq və tərəqqi arzulayıram.

Hörmətlə,

İlham ƏLİYEV,

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti

Bakı, 30 iyun, 2025-ci il

Xankəndi zirvəsi

Bu il İqtisadi Əməkdaşlıq Təşkilatının 17-ci sammitinə Azərbaycanın evsahibliyi etməsi və bu mötəbər tədbirin məhz işğaldan azad edilən Qarabağda - Xankəndidə keçirilməsi özlüyündə bir çox rəmzi mənə ehtiva edir. Bu, ilk növbədə Azərbaycan haqqatlarının ECO Zirvəsi vasitəsilə bir daha dünyaya bəyanı deməkdir. Azadlıqdan sonra ilk dəfədir ki, Xankəndidə bu cür yüksək səviyyəli beynəlxalq tədbir keçirilir və bununla tarixi Azərbaycan şəhərinin siyasi, iqtisadi, ümumiyyətlə, hərtərəfli dirçəlişinin mesajı verilir.

Diqqətcəkmə digər mühüm məqam isə Ermənistan və ona havadarlıq edən xarici qüvvələrin 30 il ərzində "boz zona"ya çevirdikləri Qarabağın cəmi ilyarım ərzində yaşıl bölgəyə çevrilməsidir. Yenidən həyata qaytarılan Qarabağ və Şərqi Zəngəzur yüksək potensialına görə dünyanın müasir çağırışlarına uyğun olaraq "yaşıl enerji" zonası elan edilib və bu istiqamətdə mühüm işlər reallaşdırılır. Təsəvvüf deyil ki, Xankəndidə keçirilən 17-ci Zirvə görüşünün mövzusu da elə dayanıqlı iqtisadi inkişaf və iqlimə uyğun regional əməkdaşlığın qurulmasıdır.

ECO-ya üzv ölkələrin dövlət və hökumət başçıları Qarabağ və Şərqi Zəngəzura səfər edərək həm işğal dövründə burada törədilən vandalizm aktlarının şahidi olurlar, həm də Azərbaycan dövlətinin qısa zaman çərçivəsində bu ərazilərdə həyata keçirdiyi mühüm quruculuq işlərini görürlər.

Xatırladaq ki, bu təşkilata üzv olan türkdilili ölkələrin liderləri - Türkiyə Prezidenti Rəcəb Tayyib Ərdoğan, Özbəkistan Prezidenti Şavkat Mirziyoyev, Qazaxıstan Prezidenti Kasım-Jomart Tokayev, Qırğızıstan Prezidenti Sadır Japarov bu Zirvə görüşünə qədər də Qarabağ və Şərqi Zəngəzurdə səfərdə olublar. Sözügedən ölkələr işğaldan azad olunan torpaqlarımızda həyata keçirilən quruculuq işlərinə dəstəklərini də göstərirlər. Füzuli rayonunda Özbəkistan və Qazaxıstan tərəfindən məktəb və yaradıcılıq mərkəzi inşa edilərək istifadəyə verilib.

12

◆ Prezident İlham Əliyevin Füzuli, Xankəndi və Ağdama səfəri

İlham Əliyev azad Qarabağın şanlı tarixini yaradır

Əhmədbəyli-Füzuli-Şuşa yolunun açılışı olub

İyulun 3-də Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev Əhmədbəyli-Füzuli-Şuşa yolunun açılışında iştirak edib.

AZƏRTAC xəbər verir ki, Azərbaycan Avtomobil Yolları Dövlət Agentliyinin İdarə Heyətinin sədri Saleh Məmmədov Prezident İlham Əliyevə görülmüş işlər barədə məlumat verdi.

Bildirildi ki, mövcud yolun uzunluğu 101 kilometr, yeni yolun uzunluğu isə 81,7 kilometrdir. Yeni yol məsafəni 19,3 kilometr qısaldacaq. Birinci texniki dərəcəyə uyğun olan yolun ilk 48 kilometr 6, qalan 33,7 kilometr isə 4 hərəkət zolağından ibarətdir. Yolboyu 1 qovşağ, 11 körpü, 7 tunel, 6 viadukt, yeraltı keçidlər və digər zəruri infrastruktur yaradılıb. Layihə çərçivəsində inşa edilən körpülərin ümumi uzunluğu 1557 metrdir. Viaduktların bəzilərinin tikintisi zamanı Azərbaycanda ilk dəfə olaraq asırıq qəliblərin üfqi sürüşdürülməsi üsulu ilə betonlama işləri yerinə yetirilib. İnşaat işləri zamanı yolboyu dəmir-beton və metal sədd çəpərlər, işıqlandırma sistemi quraşdırılıb. Əhmədbəyli-Füzuli-Şuşa avtomobil yolu başlanğıcını Hacıqabul-Horadiz-Ağbənd-Zəngəzur dəhlizi magistral avtomobil

yolundan götürməklə Füzuli, Xocavənd, Xocalı və Şuşanı birləşdirir.

can Respublikasının işğaldan azad edilmiş ərazilərinə Böyük Qayıdışa dair I Dövlət Proqramı'na əsasən inşa olunub. Layihənin icrası daxili yol şəbəkəsinin şaxələndirilməsi, bölgə ilə respublikanın digər rayonlarının nəqliyyat əlaqəsinin yaxşılaşdırılması baxımından əhəmiyyətlidir. Bundan başqa, bu yol beynəlxalq nəqliyyat dəhlizlərinin ölkəmizdən keçən hissəsinin də tərkibinə aid olmaqla çox mühüm rol oynayır. Yeni yol, eyni zamanda bölgədə turizmin inkişafına və iqtisadi fəallığı artırmağa da böyük töhfə verəcək.

Qeyd edək ki, bu yol dövlətimizin başçısının sərəncamı ilə təsdiq olunmuş "Azərbaycan

Xankəndi Dəmir Yolu və Avtovağzal Kompleksinin təməli qoyulub

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev iyulun 3-də Xankəndi Dəmir Yolu və Avtovağzal Kompleksinin təməlini qoyub.

AZƏRTAC xəbər verir ki, rəqəmsal inkişaf və nəqliyyat naziri Rəşad Nəbiyev və "Azərbaycan Dəmir Yolları" QSC-nin sədri Rövşən Rüstəmov dövlətimizin başçısına görülməli işlər və "Ağdam-Xankəndi dəmir yolu" layihəsi barədə məlumat verdilər.

Bildirildi ki, Bərdə-Ağdam dəmir yolu xəttinin davamı olan Ağdam-Xankəndi dəmir yolu xəttinin uzunluğu 28 kilometr, yan yollarla birlikdə 34,7 kilometrdir. Ağdam-Xankəndi dəmir yolu xətti, o cümlədən 4 körpü, 5 yolötürücü, 3 piyada keçidi, 2 suötürücü boru üzrə layihələndirmə işləri tamamlandı. Bu dəmir yolu xətti boyunca 3 stansiyanın - Əsgəran və Xocalı stansiyalarının, Xankəndi Dəmir Yolu və Avtovağzal Kompleksinin, mühəndis qurğularının, körpülərin, yolötürücülərin, avtomobil, piyada və kənd təsərrüfatı təyinatlı keçidlərin və digər zəruri infrastrukturun tikintisi nəzərdə tutulur. Layihənin icra müddəti 2025-2026-cı illəri əhatə edəcək.

Diqqətə çatdırılıb ki, artıq Xankəndi Dəmir Yolu və Avtovağzal Kompleksinin layihələndirilməsinə başlanılıb. Kompleksin sahəsi 6,4 hektar təşkil edəcək. Beşmərtəbəli kompleksin ərazisində 2 dəmir yolu platformasının və 12 avtobus dayanacağının inşası nəzərdə tutulub. Kompleksin binası gözləmə zalı, biletlər kassaları, tibb məntəqəsi, ana və uşaq otağı, mağazalar, restoranlar, inzibati və toplantı otaqları, uşaq əyləncə mərkəzi, açıq tipli terras və istirahət guşələrindən ibarət olacaq. Kompleksin dəmir yolu bölməsi gündəlik 800-1000 nəfər, avtovağzal isə 1000-1200 nəfər səmərəsinə xidmət edəcək.

Qeyd edək ki, Ümummilli Lider Heydər Əliyevin təşəbbüsü və rəhbərliyi ilə Ağdam-Xankəndi dəmir yolu 1979-cu ildə inşa olunub. Qarabağın inkişafına hər zaman böyük diqqət yetirən Ulu Öndər

bu regiona dəmir yolu xətlərinin çəkilməsinə xüsusi əhəmiyyət verirdi. Bakı-Yevlax-Xankəndi dəmir yolunun açılması nəticəsində Qarabağın sosial-iqtisadi və mədəni inkişafı daha da sürətlənib.

Xankəndidə Zəfər parkında görülməli tikinti işləri ilə tanışlıq

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev iyulun 3-də Xankəndidə Zəfər parkında görülməli tikinti işləri ilə tanış olub.

AZƏRTAC xəbər verir ki, Xankəndi şəhərində, Ağdərə və Xocalı rayonlarında Prezidentin xüsusi nümayəndəsi Elçin Yusubov dövlətimizin başçısına görülməli işlər barədə məlumat verdi.

Qeyd edək ki, təməli Prezident İlham Əliyev tərəfindən bu ilin fevralında qoyulan Zəfər parkının salınması istiqamətində işlər sürətlə davam etdirilir. Sahəsi 8,3 hektar olacaq parkın ərazisində işğal dövründə tikinti normaları pozulmaqla inşa edilmiş, eləcə də istismara yararsız bir sıra tikililər sökülüb. Parkın mərkəzində Qələbəmizin rəmzi olan Zəfər Tağının tikintisi də davam edir. Onun hündürlüyü Vətən müharibəsi günlərinin sayına uyğun olaraq 44 metr olacaq. Tağın üst hissəsində ziyarətçilər üçün şəhərə baxış meydançası yaradılır. Parkın mərkəzindəki meydançadan Zəfər Tağına qədər 44 rəmzi pilləkən də nəzərdə tutulub. Bu pilləkənlərdə Vətən müharibəsinin hər günü üzrə azad olunmuş yaşayış məntəqələri nə dair məlumatlar əks etdirir.

ləcək. Abidənin üst hissəsinə - baxış meydançasına yaşlı insanların, uşaqların və fiziki məhdudiyyətli şəxslərin rahat qalması üçün liftlərin quraşdırılması nəzərdə tutulub. Layihəyə uyğun olaraq parkda geniş yaşılq zolaqlarının salınması planlaşdırılır. Parkın ərazisində mövcud olan ağaclar qorunmaqla əlavə 300-dən çox ağac və 9 mindən çox müxtəlif növ dekorativ kol əkilib.

Prezident İlham Əliyev "Xankəndi" Biznes Mərkəzinin açılışında iştirak edib

AZƏRTAC xəbər verir ki, Azərbaycan Respublikası Prezidentinin İşlər müdiri Ramin Quluzadə dövlətimizin başçısına mərkəzdə yaradılan şərait barədə məlumat verdi.

Diqqətə çatdırılıb ki, dörd mərtəbədən ibarət "Xankəndi" Biznes Mərkəzi ümumilikdə 4500 kvadratmetrdən artıq sahəni əhatə edir. Burada 24 ofis sahəsi, 6 iclas otağı mövcuddur. Bundan əlavə, Mərkəzdə 120 nəfər qonaq üçün nəzərdə tutulan "Zəfir Cafe & Terrace" restoranı, həmçinin dəftərxana və mətbəə məhsullarının satışı, kimyəvi təmizləmə və camaşırxana xidmətləri fəaliyyət göstərəcək.

Bildirildi ki, işğaldan azad edilmiş ərazilərdə həyata keçirilən yenidənqurma proseslərinin bir hissəsi olan bu mərkəz funksional idarəetmə prinsiplərinə və

yüksək xidmət meyarlarına cavab verəcək. "Xankəndi" Biznes Mərkəzi rezident şirkətlər üçün müasir və rahat işgüzar mühit təklif edəcək. Müxtəlif sahibkarlıq subyektləri və korporativ strukturlar üçün nəzərdə tutulmuş bu mərkəz, eyni zamanda məşğulluğun artırılmasına da töhfə verəcək. İlk mərhələdə biznes mərkəzində 20 nəfər işləyəcək ki, onlardan da 12-si Xankəndi, Xocalı, Şuşa və işğaldan azad olunmuş digər ərazilərin sakinləri, 1-i isə Vətən müharibəsi veteranıdır.

Qeyd edək ki, bu cür müasir mərkəzin fəaliyyətə başlaması Azərbaycanın tarixi şəhəri olan Xankəndinin işğaldan azad edilməsindən sonra burada biznes mühitinin yaradılması, yeni iş yerlərinin açılması və ümumilikdə şəhərin inkişafında mühüm rol oynayacaq.

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev iyulun 3-də "Xankəndi" Mehmanxana Kompleksinə aid olan "Xankəndi" Biznes Mərkəzinin açılışında iştirak edib.

◆ Prezident İlham Əliyevin Füzuli, Xankəndi və Ağdama səfəri

İlham Əliyev azad Qarabağın şanlı tarixini yaradır

Xankəndi Konqres Mərkəzinin açılışı olub

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev iyulun 3-də Xankəndi Konqres Mərkəzinin açılışında iştirak edib.

AZƏRTAC xəbər verir ki, müasir texniki avadanlıqlarla təchiz olunmuş konqres mərkəzi 6500 kvadratmetr sahəni əhatə edir. Burada teatral üslubda

600, ziyafət üslubunda isə 350 nəfərlik tədbir zalları, iclas, konfrans otaqları və digər müxtəlif təyinatlı otaqlar yerləşdirilib.

Özündə müasirliklə milli memarlıq ənənələrini birləşdirən mərkəzin binasında müxtəlif konqreslər, konfranslar, seminarlar, işgüzar görüşlər, ölkə və beynəlxalq əhəmiyyətli digər tədbirlər

keçirilməsi üçün geniş imkanlar var. Konqres mərkəzinin fəaliyyətinin ilkin mərhələsində 12 nəfər daimi iş yeri ilə təmin olunub. Onlardan 8-i Xankəndi, Xocalı, Kəlbəcər və işğaldan azad olunmuş digər ərazilərin sakinləridir. Yüksək funksionallığı və müasirliyi ilə diqqət çəkən konqres mərkəzi işğaldan azad olunmuş ərazi-

lərimizin sosial-iqtisadi potensialının inkişafına xidmət edən mühüm layihələrdən biridir.

Bu mərkəzin yaradılması bir daha sübut edir ki, işğaldan azad olunmuş torpaqlarımızın dirçəldilməsi istiqamətində Azərbaycan dövlətinin həyata keçirdiyi layihələr ardıcıl və sürətlə davam edir.

Azərbaycan və Özbəkistan prezidentləri Xankəndidəki "Businessstex JV" tikis fabrikinin fəaliyyəti ilə tanış olublar

İyulun 3-də Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev və Özbəkistan Respublikasının Prezidenti Şavkat Mirziyoyev Xankəndi şəhərindəki Azərbaycan-Özbəkistan birgə müəssisəsi olan "Businessstex JV" tikis fabrikinin fəaliyyəti ilə tanış olublar.

AZƏRTAC xəbər verir ki, fabrikdə müxtəlif növ parçadan 150 çeşiddə kişi, 300 çeşiddə qadın və 150 çeşiddə uşaq geyimləri istehsal olunur. Gələcəkdə kişi köynəklərinin, xüsusi təyinatlı və hərbi geyimlərin istehsalı planlaşdırılır. Hazırda fabrikdə hər gün 2500 ədəd müxtəlif trikotaj məhsulları istehsal edilir ki, bu rəqəmin 10 minə çatdırılması nəzərdə tutulur. Məhsulların 80 faizinin müxtəlif ölkələrə ixracı həyata keçiriləcək. Layihənin ilkin mərhələsi üzrə peşəkar təlim keçmiş 250 nəfər hazırda işlə təmin olunub. Ümumilikdə müəssisədə 500 iş yeri yaradılacaq. Fabrikdə əsasən işğaldan azad edilmiş ərazilərə qayıdan və ətraf rayonlarda yaşayan vətəndaşlar işlə təmin olunurlar.

Müəssisədə icra olunan layihənin ilkin investisiya dəyəri 6 milyon manat təşkil edir, xammal tədarikü üçün birgə sənaye əməkdaşlığı həyata keçirilir. Fabrik yerli, Türkiyə, Özbəkistan və Çin xammalı əsasında fəaliyyət göstərir. Müəssisənin qurulmasına iqtisadiyyat Nazirliyinin tabeliyində Azərbaycan Biznesinin İnkişafı Fondu (ABİF) tərəfindən 3.5 milyon manat güzəştli kredit ayrılıb, təqribən 640 min manat məbləğində ƏDV və gömrük rüsumlarından azad olma təbiiq edilib. Müəssisənin fəaliyyəti regionda qeyri-neft ixracının artımına əhəmiyyətli töhfə verəcək.

Qeyd edək ki, Xankəndi tikis fabrikinin qurulması Azərbaycan və Özbəkistan arasında iqtisadi və investisiya əməkdaşlığının dərinləşdirilməsinə dair iki ölkənin dövlət başçıların tapşırıqları əsasında həyata keçirilib. Azərbaycan-Özbəkistan birgə müəssisəsi olan bu tikis fabriki ölkələrimiz arasında uğurlu əməkdaşlığın rəmzidir. Layihə ölkəmizdə yüngül sənayenin inkişafı üçün yeni imkanlar yaratmaqla yanaşı, Azərbaycan ilə Özbəkistan arasında ənənəvi dostluq və iqtisadi tərəfdaşlıq əlaqələrinin inkişafına xidmət edir.

Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev Xankəndidə Türkmənistanın Nazirlər Kabineti Sədrinin müavini qəbul edib

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev iyulun 3-də Xankəndidə Türkmənistanın Nazirlər Kabineti Sədrinin müavini, xarici işlər naziri Rəşid Məradovu qəbul edib.

AZƏRTAC xəbər verir ki, Rəşid Məradov Türkmən xalqının Milli Lideri, Türkmənistan Xalq Məsləhətinin Sədri Qurbanqulu Berdiməhəmmədovun və Türkmənistan Prezidenti Sərdar Berdiməhəmmədovun salamlarını dövlətimizin başçısına çatdırdı. Prezident İlham Əliyev salamlara

görə minnətdarlığını bildirdi, onun da salamlarını Türkmən xalqının Milli Liderinə, Türkmənistan Prezidentinə və qarşı türkmen xalqına çatdırmağı xahiş etdi.

Türkmənistanın Nazirlər Kabineti Sədrinin müavini Qarabağda aparılan bərpa və quruculuq işlərinin onda böyük

təəssürat yaratdığını deyərək, bu bölgənin təbiətinin gözəlliyinə valeh olduğunu bildirdi.

Görüşdə azərbaycanlılarla türkmenlərin ortaq etnik kökləri, tarix və mədəniyyət bəndlilərinə malik iki qarşada xalq olduğu bir daha vurğulandı. Ölkələrimiz arasında enerji, nəqliyyat, mədə-

niyyət, humanitar, elm, təhsil və digər sahələrdə əməkdaşlıq məsələlərinə dair geniş fikir mübadiləsi aparıldı. Xüsusilə Azərbaycanca Türkmənistan Mədəniyyət Günlərinin, Türkmənistanda isə Azərbaycan Mədəniyyət Günlərinin keçirilməsi qeyd olundu.

Prezident İlham Əliyev Xankəndi-Şuşa kanat yolunun inşası üçün seçilmiş əraziyə baxıb

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev iyulun 3-də Xankəndi-Şuşa kanat yolunun inşası üçün seçilmiş əraziyə baxıb.

AZƏRTAC xəbər verir ki, dövlətimizin başçısına kanat yolunun texniki göstəriciləri barədə məlumat verildi.

Bildirildi ki, Xankəndi-Şuşa kanat yolunun uzunluğu 6 min metrə yaxın olacaq. Kanat yolunun Xankəndidə

hündürlüyü 844 metr, Şuşada isə 1317 metr təşkil edəcək. Kanat yolunda hərəkətin müddəti 13 dəqiqəyədək, sürəti isə saniyədə 8 metr nəzərdə tutulur.

Qeyd edək ki, bu layihənin icrası ümumilikdə turizmin inkişafına tökan verməklə yanaşı, Xankəndidən Şuşaya və əks istiqamətə insanların rahat gediş-gəlişinin təmin olunmasında mühüm rol oynayacaq.

◆ Prezident İlham Əliyevin Füzuli, Xankəndi və Ağdama səfəri

İlham Əliyev azad Qarabağın şanlı tarixini yaradır

Azərbaycan və Qırğızıstan prezidentləri Ağdam rayonunun Xıdırlı kəndinin 1-ci mərhələsinin açılışında iştirak ediblər

İyulun 3-də Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev və Qırğız Respublikasının Prezidenti Sadyr Japarov Ağdam rayonunun Xıdırlı kəndinin 1-ci mərhələsinin açılışında iştirak ediblər.

AZƏRTAC xəbər verir ki, Xıdırlı kəndi Ağdam şəhərinin şimal-qərbində, rayon mərkəzindən 3 kilometr məsafədə yerləşir. 2022-ci ilin oktyabrında kəndin təmələqoyma mərasimində Prezident İlham Əliyev və birinci xanım Mehriban Əliyeva iştirak ediblər. Kəndin layihələndirilən ərazisinin sahəsi 417 hektardan çoxdur. Buraya 1-ci və 2-ci mərhələ üzrə 6 minə yaxın əhalinin köçürülməsi, 1498 fərdi evin inşası nəzərdə tutulur.

Birinci mərhələ üzrə layihələndirilən ərazinin sahəsi 170,44 hektardır. Bu mərhələdə kəndə 719 ailənin, ümumilikdə 2951 nəfərin köçürülməsi planlaşdırılır. Birinci mərhələdə kənddə 719 fərdi evin inşası həyata keçirilib ki, onlardan da 263-ü iki, 332-si üç, 121-i dörd, 3-ü isə beşotaqlıdır.

Bundan başqa, kənddə zəruri müasir sosial infrastruktur, o cümlədən inzibati və xidmət binaları tikilib. Burada çoxfunksiyalı inzibati binanın, klub-icma mərkəzinin, tibb məntəqəsinin, təcili tibbi yardım bölməsinin, təhsil və səhiyyə işçilərinin müvəqqəti yaşayışı üçün qonaq evinin, məişət xidməti obyektinin, emalatxananın, tam orta məktəbin, körpələr evi-uşaq bağçasının inşası həyata keçirilib. Kəndin ərazisinin təxminən 20 faizi yaşıllıqlardan ibarətdir.

Prezidentlər İlham Əliyev və Sadyr Japarov Xıdırlı kəndi körpələr evi-uşaq bağçasının binasında yaradılan şəraitlə tanış oldular. Kənddə məskunlaşacaq əhali üçün tələbatı uyğun olunan körpələr evi-uşaq bağçası 120 yerlikdir. Binada qrup otaqları, musiqi otağı, idman zalları balacaların ixtiyarına verilecək. Burada uşaqların özlerini rahat və qayğısız hiss etmələri, onların təlim-tərbiyəsi ilə yüksək səviyyədə məşğul olmaq üçün zəruri şərait mövcuddur. Uşaq bağçasının ətrafında yaşıllıq zolaqları salınıb, idman və oyun meydançıqları, söhbətqahlar yaradılıb. Binanın damında Günəş panelləri quraşdırılıb.

Azərbaycan və Qırğızıstan prezidentləri Xıdırlı kəndindəki klub-icma mərkəzində oldular. Dövlət başçıları burada yaradılan şəraitə baxdılar. Binada 190 yerlik akt zalı, bufet, rəqs məşqləri, dərnek otaqları və digər inzibati otaqlar yaradılıb. Klub-icma mərkəzində Xıdırlı kəndi ilə bağlı müxtəlif sosial və mədəni tədbirlərin, habelə el şənliklərinin və digər mərasimlərin keçirilməsi üçün hərtərəfli şərait var.

Azərbaycanın və Qırğızıstanın dövlət başçıları, həmçinin Ayköl Manas adına Xıdırlı kənd tam orta məktəbinin açılışını etdilər.

Əvvəlcə prezidentlər məktəbin həyətidə quraşdırılan yurta baxdılar. Səyyar yaşayış yeri kimi asanlıqla qurulub-sökülən yurta köçəri həyat tərzini üçün nəzərdə tutulur. Hazırda Mərkəzi Asiyada

turizm istiqaməti kimi bir çox türk xalqları yurta turizmini inkişaf etdirirlər.

Sonra dövlət başçıları məktəbdə yaradılan şəraitlə tanış oldular.

Qeyd edək ki, 528 şagird yerlik tam orta məktəbin təməli 2024-cü ilin aprelində Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev və Qırğızıstan Prezidenti Sadyr Japarov tərəfindən qoyulub. Məktəbin binası 5 blokdan, o cümlədən idman zalı blokundan ibarətdir. Ərazisi 2,7 hektar olan məktəb binasında 21 sinif, 2 məktəbəqədər hazırlıq, 2 informatika, 2 texnologiya, 1 hərbi hazırlıq otaqları, 3 laboratoriya, kitabxana, idman və akt zalları, yeməcxana və digər sahələr yaradılıb. Təhsil müəssisəsinin maddi-texniki bazası şagirdlərə biliklərə yüksək səviyyədə yiyələnmək üçün hərtərəfli şərait yaradır. Məktəbin ərazisində həm şagirdlərə, həm də əhaliyə xidmət göstərəcək qaçış zolağı

olan geniş idman meydançası, oyun və istirahət sahələri inşa edilib.

Sonra prezidentlər İlham Əliyev və Sadyr Japarov yeni mənzillərə köçən sakinlərlə görüşdülər.

Prezident İlham Əliyev dedi:

- Xıdırlı kəndinin öz sakinlərini salamlamaq istəyirəm. Qarabağın bərpası və dirçəlişində göstərdiyi köməyə görə sizə adınızdan və bütün keçmiş köçkünlərin adından öziz Qardaşım, Qırğızıstan Prezidenti Sadyr Nurqojoyevic Japarova minnətdarlığımı bildirmək istəyirəm.

Sadyr Nurqojoyevic təşəbbüsü ilə bu regionun hazırda ən böyük yaşayış məntəqəsi olan Xıdırlı kəndində gözəl məktəb tikilib. Bu gün biz ona baxış keçirdik və rəsmi şəkildə açdıq. Məktəbə Ayköl Manasın adı verilib. Bildiyiniz kimi, "Manas" qırğız xalqının dastanıdır, qırğızların ruhunu təcəssüm etdirir. Əminəm ki, bu

məktəbin və bu kəndin gələcək inkişafı üzrə hər şey bizim qırğız qardaşlarımızla bağlı olacaq. Bu gün Qarabağın, Şərqi Zəngəzurun dirçəldiyi, infrastruktur obyektlərinin, evlərin, ictimai binaların tikildiyi bir vaxtda, ilk növbədə, hər bir layihədə məktəb, uşaq bağçası, körpələr evi, tibb məntəqələri planlaşdırırıq. Bunların normal həyat ola bilməz. Əlbəttə, bizim uğurla reallaşdırdığımız "Böyük Qayıdış" Proqramını həyata keçirməli olduğumuz bir vaxtda qardaş ölkələrin köməyi xüsusilə dəyərlidir. Bu, qırğız xalqının qolbından, üroyindən gələn köməkdir. Artıq dediyim kimi, bunun təşəbbüs-karı Qırğızıstan Prezidenti olub. Bildiyiniz kimi, keçən ilin aprel ayında, - hətta məktəbin içərisində bir fotosəkil də var, - Sadyr Nurqojoyevic bu məktəbin təməlini qoyduq və razılaşdıq ki, hazır olanda birlikdə gələcəyik. Belə alındı ki, Xıdırlı

kəndi də hazırda - gözəl evlər, icma mərkəzi, tibb məntəqəsi və bu cür yaraşıqlı təhsil ocağı. Bu, bir daha ölkələrimizin qardaşlığından, bizim tarixi, etnik, mədəni və mənəvi yaxınlığımızdan xəbər verir. Bu təməl üzərində bu gün biz Qırğızıstan-Azərbaycan dostluğunun möhkəm binasını tikmişik.

Mən dəfələrlə Qırğızıstanda olmuşam. Sadyr Nurqojoyevic dəfələrlə Azərbaycanda olub. Bu, onun Qarabağ bölgəsinə ikinci səfəridir. Bu gün və sabah daha çox birgə tədbirlərimiz olacaq. Bu gün məktəbin açılışını uzun illər işğal altında olan Xıdırlı sakinlərinin - kimisi yataqxanada, kimisi də uşaq bağçası binalarında yaşayan sakinlərin vətəne qayıtmalarının birinci mərhələsinə həsr etdik. Çoxları 2007-ci ilə qədər çadır şəhərciklərində yaşayırdı.

Ardi 5-ci səh.

◆ Prezident İlham Əliyevin Füzuli, Xankəndi və Ağdama səfəri

İlham Əliyev azad Qarabağın şanlı tarixini yaradır

Azərbaycan və Qırğızıstan prezidentləri Ağdam rayonunun Xıdırlı kəndinin 1-ci mərhələsinin açılışında iştirak ediblər

Əvvəli 4-cü sahə.

Onlar torpaqlarımızın işğal altında olduğu dövrün bütün çətinliklərini yaşayıblar. Amma ruhdan düşmədilər, inanırdılar, bildirdilər ki, biz bu torpaqlara, dədə-baba torpaqlarımıza mütləq qayıdacağıq. Biz qalib kimi, bu torpaqların sahibləri kimi qayıtdıq və buna görə də burada dağıdılan hər şeyi, - nəinki Ağdam şəhərində, bütün Ağdam rayonunda bir dənə də olsun dağıdılmayan tikili qalmayıb, - bu gün yenidən həyata qaytarırıq.

Sizin hamınızı ürəkdən təbrik edirəm. **Sakinlər:** Çox sağ olun. Allah Sizdən razı olsun.

Prezident İlham Əliyev: Belə qardaşlıq hədiyyəsinə görə əziz qardaşım Sadır Nuruqoyevə minnətdarlığımı bildirir, Qırğızıstan və Azərbaycan xalqlarına sülh, firavanlıq, inkişaf və əmin-amanlıq arzulayıram. Qırğızıstanın kiçik bir parçası artıq həmişə burada, sevimli Ağdam torpağımızda qalacaq. Təbrik edirəm sizi.

Prezident Sadır Japarov: Hörmətli Xıdırlı kəndinin sakinləri.

Hörmətli bacılar və qardaşlar. Sizə Qırğızıstan xalqının səmimi salamlarını çatdırır və Azərbaycan xalqına dərin ehtiramımı bildirirəm. Biz indicə Azərbaycanın Xıdırlı kəndində Manas adına orta məktəbi açdıq. Əminəm ki, bu tarixi hadisə mənəvi əlaqələrimizi daha da möhkəmləndirəcək. Bizim ümumi dəyərlərimiz var və onları gələcək nəsillərə ötürməyə borcluyuq. Bishkekdəki Heydər Əliyev adına məktəb və Xıdırlı kəndindəki Manas adına bu məktəb xalqlarımızın dostluğunun rəmzidir. Arzu edirəm ki, bu məktəbin şagirdləri həmişə ön uğurlu və ön yaxşı olsunlar. Uğurlar.

◆ ◆ ◆
Sonra mənzillərin açarlarının təqdim etmə mərasimi keçirildi.

◆ ◆ ◆
Sakin: Cənab Prezident İlham Əliyev, bizə yaratdığınız şəraitə görə Sizə xüsusi təşəkkür edirik. Kəndimizi işğaldan azad etdiniz, burada bizim üçün evlər inşa etdirdiniz. Sizə minnətdarıq.

Prezident İlham Əliyev: Təşəkkür edirəm, sağ olun.

Kişi sakini: Hörmətli Qırğız Respublikasının Prezidenti, Sizə uzun ömür arzulayıram.

Prezident Sadır Japarov: Mən sizi bir daha yeni evlərinizlə bağlı təbrik edirəm. Sizə xoşbəxtlik, firavanlıq və uğurlar arzulayıram. Prezidentiniz İlham Heydər oğlu Əliyevi qoruyun. O, düzgün xarici siyasət sayəsində bu torpaqları sizə qaytarıb. Bu gün artıq öz evləriniz var. Bir daha təbrik edirəm.

Qadın sakini: Sizi qədim Qarabağ torpağında, Xıdırlı kəndində görməkdən məmnunuq. Hörmətli cənab Prezident Sadır Japarov, bu məktəbin inşasına verdiyiniz töhfəyə görə Sizə dərin minnətdarlığımızı bildiririk. Çox sağ olun. Səmimi təşəkkürümüzü və hörmətimizi qardaş qırğız xalqına çatdırmağımızı xahiş edirik.

Hörmətli cənab Prezident İlham Heydər oğlu, bu gün Sizi kəndimizdə görməkdən çox şadıq. Biz Sizi çox sevirik. Bizə hədiyyə etdiyiniz bu evlərə görə Sizə təşəkkür edirik. Çox sağ olun.

Prezident İlham Əliyev: Sağ olun. Çox sağ olun.

ECO-nun 17-ci Zirvə görüşünün iştirakçıları Ağdamdakı "İmarət" Kompleksində Qarabağ atlarının "Zəfər" şousunu izləyiblər

İyulun 3-də Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev, Özbəkistan Respublikasının Prezidenti Şavkat Mirziyoyev, Qırğız Respublikasının Prezidenti Sadır Japarov, Şimali Kipr Türk Cümhuriyyətinin Prezidenti Ersin Tatar və İqtisadi Əməkdaşlıq Təşkilatının (ECO) Xankəndi şəhərində keçiriləcək 17-ci Zirvə görüşünün iştirakçıları Ağdamdakı "İmarət" Tarix-Memarlıq Muzey Kompleksində Qarabağ atlarının "Zəfər" şousunu izləyiblər.

Aradı 6-cı sahə.

◆ Prezident İlham Əliyevin Füzuli, Xankəndi və Ağdama səfəri

İlham Əliyev azad Qarabağın şanlı tarixini yaradır

ECO-nun 17-ci Zirvə görüşünün iştirakçıları Ağdamdakı "İmarət" Kompleksində Qarabağ atlarının "Zəfər" şousunu izləyiblər

Əvvəli 5-ci sahə.

AZƏRTAC xəbər verir ki, əvvəlcə Azərbaycan Prezidenti və qonaqlar çay süfrəsi arxasında söhbət etdilər.

Sonra Qarabağ atlarının "Zəfər" şousu başladı.

Hərbi orkestrin ifasında milli musiqi nümunələrimiz, "Sərhəddi" rəqs ansamblının rəqsləri və Dövlət Sərhəd Xidmətinin süvarilər dəstəsinin Qarabağ atları üzərində göstərdiyi igidlik və cəsarət nümunələri böyük maraqla qarşılandı. Şou müddətində süvarilərimiz yüksək peşəkarlıq nümayiş etdirdilər.

Sonra qonaqlar avtobusla Ağdam şəhərini gözdilər.

Azərbaycan, Özbəkistan və Qırğızıstan prezidentləri Ağdamda Şahbulaq qalasında olublar

İyulun 3-də Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev, Özbəkistan Respublikasının Prezidenti Şavkat Mirziyoyev və Qırğız Respublikasının Prezidenti Sadır Japarov Ağdamda Şahbulaq qalasında olublar.

AZƏRTAC xəbər verir ki, dövlət başçıları əvvəlcə xatirə şəkli çəkdirdilər. Bildirildi ki, hazırda abidədə Azərbaycan dövləti tərəfindən bərpa işlərinə başlanılıb.

Pakistanın Baş naziri Məhəmməd Şahbaz Şərifin Azərbaycana səfəri başlayıb

Pakistan İslam Respublikasının Baş naziri Məhəmməd Şahbaz Şərif İqtisadi Əməkdaşlıq Təşkilatının (ECO) 17-ci Zirvə görüşündə iştirak etmək üçün iyulun 3-də Azərbaycana səfərə gəlib.

AZƏRTAC xəbər verir ki, Füzuli Beynəlxalq Hava Limanında ali qonağın şərəfinə fəxri qarovul dəstəsi düzülüb.

Pakistanın Baş naziri Məhəmməd Şahbaz Şərif Azərbaycanın mədəniyyət naziri Adil Kərimli və digər rəsmi şəxslər qarşılayıblar.

Özbəkistan Prezidenti Şavkat Mirziyoyev Füzuli rayonuna səfərə gəlib

Özbəkistan Respublikasının Prezidenti Şavkat Mirziyoyev İqtisadi Əməkdaşlıq Təşkilatının (ECO) 17-ci Zirvə görüşündə iştirak etmək üçün iyulun 3-də Füzuli rayonuna gəlib.

AZƏRTAC xəbər verir ki, Füzuli Beynəlxalq Hava Limanında ali qonağın şərəfinə fəxri qarovul dəstəsi düzülüb.

Özbəkistan Prezidenti Şavkat Mirziyoyevi mədəniyyət naziri Adil Kərimli, Ağdam, Füzuli və Xocavənd rayonlarında Azərbaycan Respublikası Prezidentinin xüsusi nümayəndəsi Emin Hüseynov və digər rəsmi şəxslər qarşıladılar.

Türkmənistanın Nazirlər Kabineti Sədrinin müavininin Azərbaycana səfəri başlayıb

Türkmənistanın Nazirlər Kabineti Sədrinin müavini, xarici işlər naziri Rəşid Mərdov İqtisadi Əməkdaşlıq Təşkilatının (ECO) 17-ci Zirvə görüşündə iştirak etmək üçün iyulun 3-də Azərbaycan Respublikasına səfərə gəlib.

AZƏRTAC xəbər verir ki, Füzuli Beynəlxalq Hava Limanında qonağı Ağdam, Füzuli və Xocavənd rayonlarında Azərbaycan Respublikası Prezidentinin xüsusi nümayəndəsi Emin Hüseynov qarşılayıb.

Şimali Kipr Türk Respublikasının Prezidenti Füzuli rayonuna gəlib

Ölkəmizdə səfərdə olan Şimali Kipr Türk Respublikasının Prezidenti Ersin Tatar İqtisadi Əməkdaşlıq Təşkilatının (ECO) 17-ci Zirvə görüşündə iştirak etmək üçün iyulun 3-də Füzuli rayonuna gəlib.

AZƏRTAC xəbər verir ki, Füzuli Beynəlxalq Hava Limanında ali qonağı elm və təhsil naziri Emin Əmrullayev və Ağdam, Füzuli və Xocavənd rayonlarında Azərbaycan Respublikası Prezidentinin xüsusi nümayəndəsi Emin Hüseynov qarşılayıblar.

Qırğızıstan Prezidenti Sadır Japarov Azərbaycana səfərə gəlib

Qırğız Respublikasının Prezidenti Sadır Japarov İqtisadi Əməkdaşlıq Təşkilatının (ECO) 17-ci Zirvə görüşündə iştirak etmək üçün iyulun 3-də Azərbaycana səfərə gəlib.

AZƏRTAC xəbər verir ki, Füzuli Bey-

nəlxalq Hava Limanında ali qonağın şərfinə fəxri qarovul dəstəsi düzülmüşdü.

Qırğızıstan Prezidenti Sadır Japarovu Azərbaycanın mədəniyyət naziri Adil Kərimli və digər rəsmi şəxslər qarşılayıblar.

Nigeriyanın büdcə və iqtisadi planlama naziri ECO-nun Xankəndi Zirvə görüşündə iştirak edəcək

Nigeriya Federativ Respublikasının büdcə və iqtisadi planlama naziri Abubakar Atiku Baqudu İqtisadi Əməkdaşlıq Təşkilatının (ECO) 17-ci Zirvə görüşündə iştirak etmək üçün iyulun 3-də Füzuli rayonuna səfərə gəlib.

AZƏRTAC xəbər verir ki, Füzuli Beynəlxalq Hava Limanında qonağı Ağdam, Füzuli və Xocavənd rayonlarında Azərbaycan Respublikası Prezidentinin xüsusi nümayəndəsinin müavini Eldar Seyidov qarşılayıb.

Özbəkistan Prezidenti Fəxri xiyabanda Ulu Öndər Heydər Əliyevin xatirəsini anıb

Ölkəmizdə dövlət səfərində olan Özbəkistan Respublikasının Prezidenti Şavkat Mirziyoyev iyulun 3-də Fəxri xiyabana gələrək xalqımızın Ümummilli Lideri, müasir müstəqil Azərbaycan dövləti

nin memarı və qurucusu Heydər Əliyevin xatirəsini ehtiramla yad edib, məzari önünə əkil qoyub.

AZƏRTAC xəbər verir ki, görkəmli oftalmoloq-alim, akademik Zərifə xanım Əliyevanın

da xatirəsi anılıb, məzarı üzərinə tər çiçəklər düzülüb.

Həmçinin tanınmış dövlət xadimi Əziz Əliyevin və professor Tamerlan Əliyevin xatirələri yad edilib, məzarları üstünə gül dəstələri qoyulub.

Əfqanıstanın Baş nazirinin müavini ECO-nun 17-ci Zirvə görüşündə iştirak edəcək

Əfqanıstanın Baş nazirinin müavini Əbdül Qəni Baradar İqtisadi Əməkdaşlıq Təşkilatının (ECO) 17-ci Zirvə görüşündə iştirak etmək üçün iyulun 3-də Füzuli rayonuna gəlib.

AZƏRTAC xəbər verir ki, Füzuli Beynəlxalq Hava Limanında qonağı Ağdam, Füzuli və Xocavənd rayonlarında Azərbaycan Respublikası Prezidentinin xüsusi nümayəndəsi Emin Hüseynov qarşılayıb.

Birləşmiş Ərəb Əmirliklərinin sənaye və qabaqcıl texnologiyalar naziri Azərbaycanda səfərdədir

Birləşmiş Ərəb Əmirliklərinin sənaye və qabaqcıl texnologiyalar naziri, COP28-in Prezidenti Sultan Əhməd Əl-Cabir İqtisadi Əməkdaşlıq Təşkilatının (ECO) 17-ci Zirvə görüşündə iştirak etmək üçün iyulun 3-də Azərbaycana səfərə gəlib.

AZƏRTAC xəbər verir ki, Füzuli Beynəlxalq Hava Limanında qonağı Ağdam, Füzuli və Xocavənd rayonlarında Azərbaycan Respublikası Prezidentinin xüsusi nümayəndəsinin müavini Eldar Seyidov qarşılayıb.

Özbəkistan Prezidenti Şavkat Mirziyoyev Bakıda Zəfər parkını ziyarət edib

Özbəkistan Respublikasının Prezidenti Şavkat Mirziyoyev iyulun 3-də Bakıda Zəfər parkını ziyarət edib.

AZƏRTAC xəbər verir ki, burada ali qonağın şərfinə fəxri qarovul dəstəsi düzülmüşdü.

Özbəkistan Prezidenti parkdakı Zəfər abidəsinin önünə əkil qoydu.

Sonra ali qonağa Azərbaycan xalqının Vətən müharibəsində göstərdiyi misilsiz qəhrəmanlığın və qazandığı möhtəşəm tarixi Zəfərin yaddaşlarda yaşadılması, şəhidlərimizin öz xatirəsinin əbədiləşdirilməsi məqsədilə yaradılmış Zəfər parkı barədə ətraflı məlumat verildi. Bildirildi ki, ərazisi 10 hektara yaxın olan parkın girişində 44 günlük Vətən müharibəsinin rəmzi kimi hündürlüyü 44 metr, eni 22 metr, sütunlarının sayı 44 olan Zəfər tağı inşa edilib.

Xatırladaq ki, parkın açılışı 2024-cü il noyabrın 8-də Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev və birinci xanım Mehriban Əliyevanın iştirakı ilə olub.

Azərbaycanın ECO-da artan rolu: Əməkdaşlıqda yeni perspektivlər

İqtisadi Əməkdaşlıq Təşkilatı (ECO) 1985-ci ildə İran, Pakistan və Türkiyənin təşəbbüsü ilə təsis olunmuş və sonradan Azərbaycan da daxil olmaqla bir sıra Orta Asiya və Cənubi Qafqaz ölkələrinin qoşulduğu regional iqtisadi inteqrasiya platformasıdır. Təşkilatın başlıca məqsədi üzv ölkələr arasında iqtisadi, ticarət, nəqliyyat və enerji sahələrində qarşılıqlı əməkdaşlığın təşviq olunması və dərinləşdirilməsidir. Azərbaycan Respublikası 1992-ci ildən etibarən ECO-nun tamhüquqlü üzvü kimi bu təşəbbüslərdə fəal iştirak edir.

İqtisadi İslahatların Təhlili və Kommunikasiya Mərkəzinin Strateji Planlaşdırma şöbəsinin aparıcı məsləhətçisi Lətif Zeynalı AZƏRTAC-a şərhində bildirib ki, Azərbaycanın geostrateji mövqeyinin Cənubi Qafqaz regionunda yerləşməsi və Şərq-Qərb, eləcə də Şimal-Cənub beynəlxalq nəqliyyat qorluzlalarının kəsişməsində qorlaşması ölkənin ECO çərçivəsində nəqliyyat və logistika əməkdaşlığı üçün mühüm potensialı formalaşdırır.

"Bu xüsusa Bakı-Tbilisi-Qars dəmir yolu və Ələt Beynəlxalq Dəniz Ticarət Limanı kimi iri infrastruktur layihələri Azərbaycanın regional tranzit mərkəzi statusunu möhkəmləndirərək, təşkilat daxilində yüklərin daşınması və ticarət əlaqələrinin sadələşdi-

rməsinə şərait yaradır. Təşkilata 10 ölkə - Azərbaycan, Əfqanıstan, İran, Özbəkistan, Pakistan, Qazaxıstan, Qırğızıstan, Tacikistan, Türkiyə və Türkmənistan üzvdür. 2024-cü il üzrə Azərbaycanın xarici ticarət dövriyyəsinə nəzər yetirildikdə, ixracın həcmi 26,5 milyard dollar, idxalın isə 21 milyard dollar təşkil etdiyi müşahidə olunur. 2024-cü il üzrə Azərbaycanın İOT-ə üzv ölkələrlə xarici ticarət əlaqələrinin statistik təhlili göstərir ki, bu ölkələrlə aparılan ixrac və idxal əməliyyatlarının həcmi və strukturu əhəmiyyətli dərəcədə fərqlənir. Belə ki, İranın Azərbaycanın ümumi ixracında payı 0,05 faiz, ümumi idxalında isə 3,01 faiz təşkil edib. Özbəkistanla ticarət əməliyyatları çərçivəsində ixracın

ümumi ixracdakı payı 0,15 faiz, idxalın payı isə 1,01 faiz olub. Pakistanla aparılan ticarət əməliyyatları isə son dərəcə məhdud xarakter daşıyır - ölkənin ümumi ixracında payı yoxdur, idxalında isə 0,1 faiz təşkil edib. Qazaxıstanla xarici ticarət dövriyyəsinə ixrac 0,5 faiz, idxal isə 1,6 faiz səviyyəsində qeydə alınıb. Qırğızıstan üzrə bu göstəricilər müvafiq olaraq 0,11 faiz və 0,05 faiz, Tacikistan üzrə isə 0,02 faiz və 0,01 faiz təşkil edib. Ən yüksək ticarət dövriyyəsi Türkiyə ilə qeydə alınıb. Belə ki, 2024-cü ildə Azərbaycanın ümumi ixracının 14,38 faizi, idxalının isə 10,97 faizi məhz Türkiyənin payına düşüb. Türkmənistanla ticarət əlaqələrində ixrac 0,3

faiz, idxal isə 1,44 faiz səviyyəsində olub. Əfqanıstanla isə 2024-cü il ərzində heç bir ticarət əməliyyatı həyata keçirilməyib. Ümumilikdə, Azərbaycanın xarici ticarət dövriyyəsinə İqtisadi Əməkdaşlıq Təşkilatına üzv ölkələr arasında Türkiyə Respublikası ikinci mövqedə qərarlaşıb. Bu göstərici iki ölkə arasında mövcud olan strateji tərəfdaşlıq münasibətlərinin iqtisadi sahədə də intensiv şəkildə inkişaf etdiyini təsdiqləyir", - deyə o nəzərə çatdırıb.

Lətif Zeynalı qeyd edib ki, Prezident İlham Əliyevin "İqtisadi Əməkdaşlıq Təşkilatının Tədqiqat Mərkəzinin Nizamnaməsi"nin təsdiq edilməsi haqqında qanunu imzalaması Azərbaycanın regional və beynəlxalq təşkilatlarla strateji əməkdaşlığa verdiyi əhəmiyyətin bariz nümunəsidir: "Bu addım Azərbaycan ilə ECO arasında mövcud əməkdaşlığın hüquqi-institusional çərçivəsinin daha da möhkəmləndirilməsinə xidmət edir. Sənəd çərçivəsində nəzərdə tutulan birgə layihələr və təşəbbüslər elmi-tədqiqat və iqtisadi inkişaf sahələrində qarşılıqlı fəaliyyətin

keyfiyyətini artırmağa imkan verəcək".

O qeyd edib ki, İqtisadi Əməkdaşlıq Təşkilatına üzv ölkələrin dövlət və hökumət başçıları 17-ci Zirvə Toplantısında Xankəndi şəhərində bir araya gəlirlər.

"Zirvə görüşü regional əməkdaşlığın gücləndirilməsi, iqtisadi inteqrasiyanın dərinləşdirilməsi və dayanıqlı inkişafın təşviqi baxımından mühüm platforma rolunu oynayır. Bu platforma çərçivəsində yaradılacaq sinerji tədqiqat mərkəzlərinin qarşılıqlı əlaqəsinin gücləndirilməsi, ortaqların inkişafına dair strateji yanaşmaların formalaşdırılmasına şərait yaradacaq. Bu isə öz növbəsində ECO-nun fəaliyyətində elmi əsaslı qərarların qəbuluna və təşkilatın institusional dayanıqlılığının artırılmasına mühüm töhfə verə bilər. Azərbaycanın bu sahədəki fəallığı ölkənin regional iqtisadi liderlik mövqeyini möhkəmləndirməklə yanaşı, əli biliklərinin təbiiqinə əsaslanan idarəetmə modelinin təşviqinə də xidmət edir", - deyə L.Zeynalı bildirib.

Ekspert: "ECO-nun 17-ci Zirvə görüşü münasibətlərin inkişafı baxımından əhəmiyyətli platforma olacaq"

"İqtisadi Əməkdaşlıq Təşkilatı (ECO) Azərbaycan üçün strateji əhəmiyyətli qurumdur. Bu təşkilatın üzvlərinə baxanda görürük ki, Azərbaycanın bu ölkələrlə çox sıx əməkdaşlığı mövcuddur. Təşkilatın sıralarında yer alan Mərkəzi Asiya ölkələri, Türkiyə, Pakistan, Əfqanıstan və İran hər biri Azərbaycanla dost dövlətlərdir. Xüsusilə, Türk Dövlətləri Təşkilatının burada təmsil olunması və Azərbaycanın iki əhəmiyyətli strateji müttəfiqi olan Pakistanın və Türkiyənin burada əsas həlledici rola malik olması Azərbaycanın bu qurumda iştirakını zəruri edir".

Bu sözləri AZƏRTAC-a açıqlamasında iqtisadçı ekspert Xəlil Kərimli deyib.

"İqtisadi Əməkdaşlıq Təşkilatındakı dövlətlərinin hər biri ilə iqtisadi əlaqələr mövcuddur və bu ölkələr Azərbaycanın əhəmiyyətli ticarət və investisiya partnyorlarıdır. Azərbaycanın xarici investisiyalarının əsas hissəsi Türkiyə istiqamətindədir. Azərbaycan qarşada ölkəyə 24 milyard dollardan çox investisiya qoyub, eyni zamanda da Pakistana 2 milyard dollara qədər investisiya yatırmağa hazırlaşır. Bundan başqa, Mərkəz Asiya ölkələri ilə genişlənən ciddi əməkdaşlıq mövcuddur. Bu, həm ticarət, həm tranzit, həm də iqtisadi investisiya istiqamətlərini əhatə edir. Bu baxımdan İran ölkəmiz üçün həm tranzit, həm ticarət

əlaqələri, həm də iqtisadi əlaqələr baxımında da mühüm əhəmiyyət kəsb edir. İqtisadi Əməkdaşlıq Təşkilatının üzvlərinin hər birinin sürətli iqtisadi artım nümayiş etdirməsi bu qurumun perspektivi barəsində də mühüm imkanlar yaradır.

Həmçinin xüsusilə Orta Dəhlizin aktuallaşması, ECO üzvlərinin bir çox ölkələrinin bu dəhlizdə birbaşa iştirak etməsi, dəhlizin üzərində olması, ölkələr arasında həm sadələşdirilmiş ticarət qaydalarının təbiiqinə, həm də tranzit imkanlarının genişləndirilməsi üçün ortada olan müəyyən problemlərin koordinasiya formada həllini zəruri edir. Qarşıdakı tədbirin Qarabağda məhz Xankəndidə keçirilməsinin də xüsusi əhəmiyyəti var. Bu, həm qonaqların işğaldan

azad olunmuş ərazilərin bərpası ilə tanışlığı, eləcə də burada investisiya imkanlarının müzakirəsi baxımdan da mühüm əhəmiyyət daşıyır. Digər tərəfdən, tədbirin gündəliyi, iqtisadi və iqlim məsələlər mövzularını istiqamətdə olacaq ki, bu da yeni əməkdaşlıq əlaqələrinin qurulmasına tökən verəcək. Hər iki aspektdə Azərbaycan həm global miqyasda, həm regional miqyasda aktiv oynuyur. Belə ki, dost dövlətlərin təşkilatı olan İqtisadi Əməkdaşlıq Təşkilatının 17-ci Zirvə görüşü də əlaqələrinin yaxşılaşdırılması, mövcud problemlərin müzakirəsi, münasibətlərinin inkişaf etdirilməsi baxımından əhəmiyyətli platforma olacaq" - deyə bildirib.

Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin 1999-cu il 7 iyun tarixli 94 nömrəli Qərarı ilə təsdiq edilmiş “Torpaqların texniki uçotunun aparılması Qaydaları”nda dəyişiklik edilməsi haqqında

Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin qərarı

№ 191	Bakı şəhəri, 2 iyul 2025-ci il
Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 119-cu maddəsinin səkkizinci abzasını rəhbər tutaraq, "Xəzər dənizinin (gölünün) Azərbaycan Respublikasına mənsub olan bölməsində süni torpaq sahələrinin yaradılması haqqında" Azərbaycan Respublikasının 2024-cü il 7 may tarixli 1143-VIQ nömrəli Qanununun icrası ilə əlaqədar Azərbaycan Respublikasının bəzi qanunlarında dəyişiklik edilməsi barədə" Azərbaycan Respublikasının 2024-cü il 10 dekabr tarixli 88-VIIQD nömrəli Qanununun icrasını təmin etmək məqsədilə Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabineti qərara alır :	
Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin 1999-cu il 7 iyun tarixli 94 nömrəli Qərarı (Azərbaycan Respublikasının Qa-	

“Valideynlərini itirmiş və valideyn himayəsindən məhrum olmuş uşaqların sosial müdafiəsi haqqında” Azərbaycan Respublikasının Qanununda dəyişiklik edilməsi barədə” Azərbaycan Respublikasının 2024-cü il 29 noyabr tarixli 79-VIIQD nömrəli Qanununun tətbiqi və bununla əlaqədar bəzi məsələlərin tənzimlənməsi haqqında” Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2024-cü il 20 dekabr tarixli 256 nömrəli Fərmanının icrası ilə əlaqədar Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin bəzi qərarlarında dəyişiklik edilməsi barədə

Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin qərarı

№ 192	Bakı şəhəri, 2 iyul 2025-ci il
Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 119-cu maddəsinin səkkizinci abzasını rəhbər tutaraq, "Valideynlərini itirmiş və valideyn himayəsindən məhrum olmuş uşaqların sosial müdafiəsi haqqında" Azərbaycan Respublikasının Qanununda dəyişiklik edilməsi barədə" Azərbaycan Respublikasının 2024-cü il 29 noyabr tarixli 79-VIIQD nömrəli Qanununun tətbiqi və bununla əlaqədar bəzi məsələlərin tənzimlənməsi haqqında" Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2024-cü il 20 dekabr tarixli 256 nömrəli Fərmanının icrasını təmin etmək məqsədilə Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabineti qərara alır :	
1. "Valideynlərini itirmiş və valideyn himayəsindən məhrum olmuş uşaqların sosial müdafiəsinin yaxşılaşdırılması tədbirləri haqqında" Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin 2001-ci il 7 noyabr tarixli 179 nömrəli Qərarının (Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 2001, № 11, maddə 719 (Cild I); 2024, № 1, maddə 123, № 4, maddə 479) 2-ci hissəsinin dördüncü abzasında "Azərbaycan Respublikasının Ömək və Əhalinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyinə ayrılmış vəsait hesabına Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin 1994-cü il 17 yanvar tarixli 15 nömrəli qərarında nəzərdə tutulmuş normativlər üzrə paltar,	

ayaqqabı, yumşaq inventar və avadanlıqla və ya öz arzularına əsasən, 265 manat məbləğində pul kompensasiyası ilə, habelə respublika üzrə orta aylıq ömək haqqının beş mislindən az olmayan miqdarda" sözləri "ayrılmış vəsait hesabına Azərbaycan Respublikası Ömək və Əhalinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyinin tabeliyində Dövlət Sosial Müdafiə Fondu tərəfindən 6000 (altı min) manat məbləğində" sözləri ilə əvəz edilsin.

2. Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin 2016-cı il 5 fevral tarixli 37 nömrəli Qərarı (Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 2016, № 2 (II kitab), maddə 379 (Cild I); 2024, № 2, maddə 229, № 3, maddə 320, № 12 (II kitab), maddə 1431; 2025, № 3, maddə 304) ilə təsdiq edilmiş "Ünvanlı dövlət sosial yardımın alınması üçün müraciət edilməsi, onun təyin olunması, verilməsi və verilməsindən imtina edilməsi Qaydaları"nın 5.24.3-cü yarımböndindən "və kompensasiyalar" və "və paltar, ayaqqabı, yumşaq ləvazimat və avadanlıq əvəzinə verilən pul kompensasiyası" sözləri çıxarılısın.

Əli ƏSƏDOV,
Azərbaycan Respublikasının Baş naziri

ATƏT PA beynəlxalq ictimaiyyəti ərazilərin minalardan təmizlənməsi və bərpası sahəsində Azərbaycana yardım etməyə çağırır

Milli Məclisin deputatı Qaya Məmmədovun rəhbərlik etdiyi nümayəndə heyəti Avropada Təhlükəsizlik və Öməkdaşlıq Təşkilatının Parlament Assambleyasının (ATƏT PA) iyunun 28-dən iyulun 3-dək Portuqaliyanın Porto şəhərində keçirilmiş illik sessiyasında iştirak edib.

AZƏRTAC xəbər verir ki, nümayəndə heyətinə Milli Məclisin deputatları Azay Quliyev, Sevinc Fətəliyeva və Tural Gəncəliyev daxil olublar. Azərbaycan Respublikasının ATƏT yanında daimi nümayəndəsi Rövşən Sadiqbəyli və Portuqaliyadakı fəvqəladə və səlahiyyətli səfir İlqar Muxtarov nümayəndə heyətini müşayiət edib. Sessiyada Avropada təhlükəsizlik və öməkdaşlıq məsələlərinə dair müzakirələr aparılıb, ATƏT PA prezidenti, vitse-prezidenti və digər vəzifələrə seçkilər keçirilib.

Nümayəndə heyətinin üzvləri assambleyanın plenar iclasında və komitələrin iclaslarındakı müzakirələrdə

qayıdış hüququnun təmin edilməsinin zəruriliyini vurğulayıblar. Nümayəndə heyətinin rəhbəri Qaya Məmmədovun təklifi ilə Parlament Assambleyası beynəlxalq ictimaiyyəti Azərbaycana işğaldan azad edilmiş ərazilərdə minatəmizləmə, yenidənqurma və bərpa məsələlərində yardım göstərməyə çağıran qərar qəbul edib. Nümayəndə heyətinin üzvü, Milli Məclisin deputatı Azay Quliyev yenidən ATƏT PA-nın İqtisadi məsələlər, elm, texnologiya və ətraf mühit komitəsinin sədri seçilib.

Sessiyada Ermənistan nümayəndə heyəti assambleyanın yekun sənədinin layihəsini Azərbaycan əleyhinə düşən deputatları münafiqşənin Azərbaycanı vurduğu ziyan və mina problemi haqqında assambleyanı məlumatlandırıb, Ermənistandan zorla çıxarılmış azərbaycanlıların

və s.) vermişdi. Lakin Azərbaycan nümayəndə heyətinin apardığı iş nəticəsində bu düşəlişlər assambleya tərəfindən keçirilən səsvermədə rədd edilib.

Azərbaycan nümayəndə heyətinin rəhbəri və üzvləri ATƏT PA-nın yeni seçilmiş prezidenti Pere Joan Pons, vitse-prezidentləri və digər ölkələrin nümayəndə heyətləri ilə çoxsaylı görüşlər keçiriblər.

Avropa təhlükəsizliyi sahəsində ön mühüm beynəlxalq dialoq platformalarından olan ATƏT PA-nın Porto sessiyasında aparılmış müzakirələr Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin müstəqil, qətiyyətli və prinsipial siyasətinin, bunun sayəsində regionda yaranmış davamlı sülh və inkişaf perspektivlərinin beynəlxalq ictimaiyyət tərəfindən qəbul və təqdir edildiyini bir daha göstərib.

Mərakeşli jurnalistlərlə görüş

İyulun 3-də Milli Məclisin deputatları - Soltan Məmmədov, Pərvanə Vəliyeva və Zaur Şükürov Mərakeşin ölkəmizdə səfərdə olan nüfuzlu media orqanlarının bir qrup nümayəndəsi ilə görüşüblər.

Milli Məclisin Mətbuat və İctimaiyyətə əlaqələr şöbəsinə verilən məlumata görə, görüş zamanı mərakeşli jurnalistlərə Azərbaycanın regiondakı lider mövqeyi, təşəbbüskarı olduğu genişmiqyaslı layihələr, ölkəmizdə mövcud olan tolerantlıq və multikultural dəyərlər, bölgədə və dünyada sülh və sabitliyin möhkəmləndirilməsi istiqamətində fəaliyyəti barədə ətraflı məlumat verilib.

Milli Məclisin deputatları Azərbaycan və Mərakeş arasında əlaqələrin daha da inkişaf etdirilməsi imkanlarından danışılar, bu istiqamətdə Milli Məclisin parlament ölçüsündə dəstək verməyə hazır ol-

duğunu bildiriblər. Millət vəkili ölkələrimizin həm ikitərəfli formatda, həm parlamentlər səviyyəsində, həm də media platformalarında öməkdaşlığı ilə bağlı fikirlərini bölüşüblər.

Söhbətdə qonaqların Azərbaycan realitqları, Milli Məclisin fəaliyyəti ilə

bağlı suallarına ətraflı cavablar verilib, mədəni, humanitar, o cümlədən hibrid təhdidlərə qarşı mübarizə kimi sahələrdə öməkdaşlıq imkanları və digər mövzular barədə fikir mübadiləsi aparılıb.

"Azərbaycan"

“Azərbaycan Respublikası ərazisində dövlət mühafizəsinə götürülmüş daşınmaz tarix və mədəniyyət abidələrinin əhəmiyyət dərəcələrinə görə bölgüsünün təsdiq edilməsi haqqında” Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin 2001-ci il 2 avqust tarixli 132 nömrəli Qərarında dəyişiklik edilməsi barədə

Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin qərarı

№ 193

Bakı şəhəri, 3 iyul 2025-ci il

Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 119-cu maddəsinin səkkizinci abzasını rəhbər tutaraq, Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabineti **qərara alır**:

"Azərbaycan Respublikası ərazisində dövlət mühafizəsinə götürülmüş daşınmaz tarix və mədəniyyət abidələrinin əhəmiyyət dərəcələrinə görə bölgüsünün təsdiq edilməsi haqqında" Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin 2001-ci il 2 avqust tarixli 132 nömrəli Qərarında (Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 2001, № 8, maddə 555 (Cild I); 2024, № 2, maddə 236, № 5 (II kitab), maddə 575, № 7, maddə 910; Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin 2025-ci il 25 aprel tarixli 137 nömrəli Qərarı) aşağıdakı dəyişikliklər edilsin:

1. Həmin Qərarla təsdiq edilmiş 2 nömrəli əlavə - "Ölkə əhəmiyyətli daşınmaz tarix və mədəniyyət abidələrinin Siyahısı"nın "Memarlıq abidələri" bölməsi üzrə:

1.1. "Ağdam rayonu" hissəsinə aşağıdakı məzmununda 203-1-ci bənd əlavə edilsin:

203-1.	Məscid	1879-cu il	Abdal kəndi
--------	--------	------------	-------------

1.2. "Kəlbəcər rayonu" hissəsinə aşağıdakı məzmununda 267-1-ci bənd əlavə edilsin:

267-1.	Monastır	IX-XIV əsrlər	Qanlıkənd kəndi
--------	----------	---------------	-----------------

1.3. "Laçın rayonu" hissəsinə aşağıdakı məzmununda 312-1-ci bənd əlavə edilsin:

312-1.	Məbəd	IX-XI əsrlər	Bozlu kəndi
--------	-------	--------------	-------------

2. Həmin Qərarla təsdiq edilmiş 3 nömrəli əlavə - "Yerli əhəmiyyətli daşınmaz tarix və mədəniyyət abidələrinin Siyahısı" üzrə:

2.1. "Memarlıq abidələri" bölməsinin "Ağdam rayonu" hissəsinə aşağıdakı məzmununda 4030-1-ci bənd əlavə edilsin:

4030-1.	Hamam	XIX əsrin sonu - XX əsrin əvvəlləri	Ağdam şəhəri
---------	-------	-------------------------------------	--------------

2.2. "Memarlıq abidələri" bölməsinin "Ağdam rayonu" hissəsinin 4053-cü bəndində "Kənkərli" sözü "Kəngərli" sözü ilə əvəz edilsin;

2.3. "Memarlıq abidələri" bölməsinin "Ağdam rayonu" hissəsinə aşağıdakı məzmununda 4055-1-4055-9-cu bəndlər əlavə edilsin:

4055-1.	Türbə	1989-cu il	Əlimədətli kəndi
4055-2.	Türbə	XIX əsr	Boyəhmədli kəndi
4055-3.	Türbə	XIX əsr	Qızıl Kəngərli kəndi
4055-4.	Türbə	XIV-XV əsrlər	Qızıl Kəngərli kəndi
4055-5.	Körpü	XVIII-XIX əsrlər	Kəngərli kəndindən şimal-qərbdə
4055-6.	Türbə	XVIII-XIX əsrlər	Eyvazxanbəyli kəndi
4055-7.	Hamam	1900-1901-ci illər	Gülablı kəndi
4055-8.	Məscid	1899-cu il	Gülablı kəndi
4055-9.	Məscid	1896-cı il	Novruzlu kəndi

2.4. "Memarlıq abidələri" bölməsinin "Füzuli rayonu" hissəsinə aşağıdakı məzmununda 4240-1-4240-4-cü bəndlər əlavə edilsin:

4240-1.	Hamam	XVII-XVIII əsrlər	Qarğabazar kəndi
4240-2.	Əhməd Sultan türbəsi	1794-1795-ci illər	Yuxarı Seyidəhmədli kəndi
4240-3.	Türbə	1852-1853-cü illər	Yuxarı Seyidəhmədli kəndi
4240-4.	Məbəd və monastır qalıqları	Erkən Orta əsrlər	Zərgər kəndi, Füzuli şəhərinin yaxınlığında

2.5. "Memarlıq abidələri" bölməsinin "Xocavənd rayonu" hissəsinə aşağıdakı məzmununda 4353-1-4353-7-ci bəndlər əlavə edilsin:

4353-1.	1 nömrəli körpü	XIX əsr	Böyük Tağlar kəndi
4353-2.	2 nömrəli körpü	XV-XVI əsrlər	Böyük Tağlar kəndi
4353-3.	1 nömrəli körpü	XX əsrin əvvəlləri	Tağaser kəndi
4353-4.	2 nömrəli körpü	1939-cu il	Tağaser kəndi
4353-5.	3 nömrəli körpü	1763-cü il	Tağaser kəndi
4353-6.	Körpü	XVIII əsr	Hadrut qəsəbəsi
4353-7.	Məbəd	XVII əsr	Edişə kəndi

2.6. "Memarlıq abidələri" bölməsinin "Kəlbəcər rayonu" hissəsinə aşağıdakı məzmununda 4497-1-4497-9-cu bəndlər əlavə edilsin:

4497-1.	Bulaq	XVII əsr	Daşbulaq kəndi
4497-2.	Məbəd qalıqları	XII-XIII əsrlər	Daşbulaq kəndi
4497-3.	Məbəd	XVII əsr	Çaykənd kəndi
4497-4.	Məbəd qalıqları	XVII əsr	Günəşli kəndi
4497-5.	Məbəd (sövmə)	XIII-XIV əsrlər	Qamışlı kəndi
4497-6.	Qırmızı məbəd	XII-XIII əsrlər	Fətallar kəndi
4497-7.	Monastır	XII-XIII əsrlər	Çəpli kəndi
4497-8.	Məbəd	XIII əsr	Zar kəndi
4497-9.	Məbəd	XIII əsr	Zar kəndi

2.7. "Memarlıq abidələri" bölməsinin "Laçın rayonu" hissəsinə aşağıdakı məzmununda 4764-1-4764-7-ci bəndlər əlavə edilsin:

4764-1.	Məbəd	IX-X əsrlər	Sadınlr kəndi
4764-2.	Məbəd	XIII-XVII əsrlər	Qarasaqqal kəndi
4764-3.	Qaraçanlı qalası	Orta əsrlər	Qaraçanlı kəndi
4764-4.	Monastır qalıqları	IX-XI əsrlər	Katos kəndi
4764-5.	Məbəd (sövmə)	XII-XIII əsrlər	Ərikli kəndi
4764-6.	Məscid	XIX-XX əsrlər	Cicimli kəndi
4764-7.	Qala		Mirik kəndi

2.8. "Memarlıq abidələri" bölməsinin "Zəngilan rayonu" hissəsinə aşağıdakı məzmununda 5292-1-ci bənd əlavə edilsin:

5292-1.	Məbəd	XVII əsr	Şatırz kəndi
---------	-------	----------	--------------

2.9. "Arxeoloji abidələr" bölməsinin "Cəlilabad rayonu" hissəsindən sonra aşağıdakı məzmununda "Füzuli rayonu" hissəsi əlavə edilsin:

Füzuli rayonu			
5803-1.	Kəhriz	1912-1917-ci illər	Xatınbulaq kəndi
5803-2.	Kəhriz	XIX əsr	Sərdarlı kəndi

2.10. "Arxeoloji abidələr" bölməsinin "Laçın rayonu" hissəsinə aşağıdakı məzmununda 5925-1-ci bənd əlavə edilsin:

5925-1.	Mağara (Ağzıbir kahası)		Qarıqışlaq kəndi
---------	-------------------------	--	------------------

Əli ƏSƏDOV,
Azərbaycan Respublikasının Baş naziri

Azərbaycanı dünya siyasətində söz sahibinə çevirən Lider

İkinci Qarabağ müharibəsindən sonra yaranmış yeni tarixi-siyasi realıq Azərbaycanın regional mövqeyinin möhkəmləndirilməsini və beynəlxalq münasibətlər sistemindəki rolunun daha da artmasını şərtləndirdi. Hərbi-siyasi qələbə ilə Azərbaycan həm də bölgədəki statusunu bir qədər də möhkəmləndirdi.

Son illərdə Azərbaycan regionda və beynəlxalq aləmdə artan nüfuzu ilə seçilir. Bu nüfuz yalnız coğrafi mövqeyindən və təbii resurslarından qaynaqlanmış - həm də dövlətin apardığı uğurlu daxili və xarici siyasətin nəticəsidir. Azərbaycanın beynəlxalq aləmdə artan rolunu müxtəlif sahələrdə özünü göstərir: enerji təhlükəsizliyi, mədəni diplomatiya, multikulturalizm, nəqliyyat-logistika layihələri və beynəlxalq tədbirlərə evsahibliyi kimi.

Ölkəmizin mühüm geosiyasi uğurlarından biri dünya birliyində güclü mövqeyə malik olması, beynəlxalq aləmdə söz sahibinə çevrilməsidir. Hazırda Azərbaycan regionda və dünyada öz mövqelərini sürətlə möhkəmləndirən, sosial-iqtisadi baxımdan inkişaf edərək Avroatlantik məkana integrasiya olunan bir ölkədir.

"Azərbaycan sabitlik adasıdır" ifadəsi son illərdə tez-tez işlədilən bir təsvirə çevrilib. Bu ifadə əsasən regionda baş verən siyasi və iqtisadi böhranlar fonunda Azərbaycanın sabit və təhlükəsiz bir ölkə kimi tanınmasını təsdiqləyir.

Azərbaycan həm də beynəlxalq tədbirlər məkanındır. Bu da müəyyən əsaslara söykənir. Çünki müstəqillik qazandıqdan sonra Azərbaycan özünü regional və global tədbirlərin ev sahibi kimi təqdim etməyə çalışıb və bu sahədə uğurlu nümunələr ortaya qoyub.

Buna misal nüfuzlu beynəlxalq tədbirlərdən bəzilərinə göstərmək yetərlidir:

- BMT və beynəlxalq forumlar - Azərbaycanın bir sıra BMT tədbirlərinə, Mədəniyyətə, Mədəniyyətə, Dialekt Forumu, Qoşulma Hərəkatının Zirvə görüşləri və digər beynəlxalq platformalara evsahibliyi;
- COP29 - İqlim dəyişikliklərinə dair BMT-nin COP29 konfransının Azərbaycanda keçirilməsi

Sabitlik adası, global məsələlərin müzakirə məkanı

si ölkənin beynəlxalq nüfuzunu daha da artırır;

- İqtisadi və enerji forumları - Bakı Enerji Həftəsi, Qlobal Bakı Forumu (Nizami Gəncəvi Beynəlxalq Mərkəzi tərəfindən təşkil olunur), ADA Universitetində keçirilən beynəlxalq təhlükəsizlik və diplomatiya forumları Azərbaycanın dialoq platforması kimi rolunu gücləndirir;
- Şuşada, Xankəndidə keçirilən İqtisadi Əməkdaşlıq Təşkilatının 17-ci Zirvə görüşü isə Azərbaycanın global iqtisadiy-

yatın hazırkı vəziyyətinin müzakirə edildiyi məkan kimi tanındığının növbəti təsdiqidir;

- İdman sahəsi üzrə - Avropa Oyunları (2015), İslam Həmrəyliyi Oyunları (2017), "Formula 1" Bakı "Qran-pri"-si (2016-cı ildən bu günə qədər) Azərbaycanın həm də idman ölkəsi olduğunu təsdiqləyən reallıqlardır.

Bütün bunlar Azərbaycanın beynəlxalq toplantıların keçirilməsində əlverişli məkan olduğunu bir daha təsdiqləyir. Qlobal təşkilatlar öz konfranslarını, forumlarını rahat, təhlükəsiz şəkildə keçirmək üçün məkanlar müəyyən edirlər. Azərbaycan əksər beynəlxalq qurumların, QHT-lərin siyahılarında ən üst sıralarda yer alır. Bunlar təsdiq edir ki, Asiya və Avropanın kəşmişində yerləşən Azərbaycan siyasi sabitlik və təhlükəsizlik yüksək səviyyədədir. Sabitlik isə tədbirlərin rahat keçirilməsi üçün əsas şərtir. Bununla yanaşı, ölkəmizdə tikilən müasir konfrans mərkəzləri, mehmanxana və nəqliyyat infrastrukturunu beynəlxalq tədbirlər üçün əlverişli şərait yaradır.

Ümumiyyətlə, Azərbaycan dünyasəviyyəli tədbirlərə evsahibliyi ilə yanaşı, ölkənin beynəlxalq miqyasda diplomatik və iqtisadi mövqeyinin möhkəmlənməsinə mühüm töhfə verəcək. Eyni zamanda Azərbaycanın təklif etdiyi yeni əməkdaşlıq formatlarının və layihələrin ECO məkanında həyata keçirilməsi üçün əlverişli imkanlar formalaşacaq.

Bir sözlə, bu və başqa forumlara, konfranslara, sammitlərə yüksək səviyyəli evsahibliyi ilə Azərbaycan təşəbbüskar və regional lider statusunu daha da möhkəmləndirir.

Rəşad BAXŞƏLİYEV,
"Azərbaycan"

İqtisadi Əməkdaşlıq Təşkilatının 17-ci Zirvə görüşünün Xankəndidə keçirilməsi ölkəmiz üçün önəmlidir

"Azərbaycan üçüncü dəfədir ki, İqtisadi Əməkdaşlıq Təşkilatının (ECO) sammitini təşkil edir, lakin bu dəfə tədbir xüsusi əhəmiyyətə malikdir, çünki Qarabağda keçirilir. Xankəndi ilə bağlı bu seçim bir çox cəhətdən rəmzi mənə daşıyır. Uzun münaqişədən sonra Xankəndidə ilk dəfə Zirvə görüşü keçirilir - bu, Azərbaycanın Qarabağdakı sülh və yenidənqurma səylərini beynəlxalq aləmə nümayiş etdirir. Tədbir həm müharibədən sonrakı sülhə, həm də Azərbaycan diplomatiyasının regional nüfuzunun gücləndirilməsinə böyük töhfədir".

Bu fikirləri AZƏTAC-a müsahibəsində Milli Məclisin deputatı Tahir Mirkişili deyib. O bildirib ki, ECO çərçivəsində Azərbaycanın təşkilatçılıq qabiliyyəti, xüsusən COP29 kimi ekoloji sammitə evsahibliyi beynəlxalq arenada təqdir olunur: "Zirvə görüşündə regional ticarət, enerji, nəqliyyat, dayanıqlı inkişaf, sosial inklüzivlik kimi məsələlər müzakirə olunacaq. Təmiz Enerji Mərkəzi rəsmi olaraq açılacaq. Zirvə görüşündən gözlənilən əsas bunlardır:

- Ticarət əlaqələrinin gücləndirilməsi - regionda sərbəst ticarətin inkişafı üçün yeni mexanizmlər, rəqəmsal gömrük sistemləri müzakirə olunacaq;
- İnfrastruktur və nəqliyyat - Bakı Tbilisi Qars, Cənub Qaz Dəhlizi kimi təşəbbüslərin davam etdirilməsi prioritetdir;
- Enerji əməkdaşlığı - xüsusilə bərpaolunan enerjinin ekoloji şəkildə gücləndirilməsi və region enerji təhlükəsizliyinin təmin edilməsi diqqət mərkəzindədir;
- Dayanıqlı regional inkişaf - iqlim dəyişikliyinə qarşı mübarizə və ekoloji davamlılığa əsas mövzulardır;
- Sosial inklüzivlik - gənclər və qadınların iqtisadi fəaliyyətə də rolu ayrıca gündəmə gələcək.

Bu Zirvə görüşü Azərbaycanın beynəlxalq diplomatiyadakı önümlü rolunu və regional əməkdaşlıq niyyətini daha da gücləndirəcək əlamətdar hadisədir. Ölkəmizin iqtisadi əlaqələrinin güclənməsi, region ölkələri arasında iqtisadi əməkdaşlığın güclənməsinə Zirvə görüşünün mühüm töhfəsi olacaqdır".

Xankəndi Zirvə görüşü ölkəmizin yüksələn nüfuzunun təsdiqidir

ECO-nun 17-ci sammiti ölkəmiz üçün regional iqtisadi integrasiyanın təşviqi baxımından əhəmiyyətlidir

Xankəndi şəhərində İqtisadi Əməkdaşlıq Təşkilatının (ECO) 17-ci Zirvə görüşünün keçirilməsi Azərbaycan üçün mühüm bir hadisədir. Sözügedən sammit ölkəmizin müasir siyasi kursunun, iqtisadi hədəflərinin və regional liderliyinin göstəricisi kimi qiymətləndirilə bilər.

Beynəlxalq Münasibətlər Təhlili Mərkəzinin aparıcı məsləhətçisi Roza Bayramlı "Azərbaycan" qəzetinə açıqlamasında bildirib ki, ECO-nun 17-ci Zirvə görüşünün möhür Xankəndi şəhərində keçirilməsi həm simvolik, həm də siyasi baxımdan böyük əhəmiyyət daşıyır. Otuz il müddətində Ermənistanın işğal altında olan şəhərin azadlığa qovuşduğu qısa müddətdə bu cür beynəlxalq tədbirlərə evsahibliyi etməsi Azərbaycanın suverenliyi kontekstində mühüm hadisədir: "Azərbaycanda keçirilən sammit zamanı ECO çərçivəsində ilk dəfə olaraq gənclər, qadınlar və biznes nümayəndələrinin forumları da təşkil olunub. Bu, Azərbaycanın İqtisadi Əməkdaşlıq Təşkilatı çərçivəsində daha demokratik və inklüziv bir əməkdaşlıq modelini təşviq etdiyini göstərir. Bu yanaşma ölkəmizin həm daxili, həm də xarici siyasətində sosial ədalət, təmsilçilik və vətəndaş cəmiyyətinin gücləndirilməsi prinsipinə verdiyi önəm əks etdirir", - deyir o əlavə edib.

Ekspert qeyd edib ki, ECO-nun fəaliyyət dairəsi nəqliyyat, sənaye, kənd təsərrüfatı, enerji, iqlim dəyişikliyi və elm-təhsil sahələrini əhatə edir. Sözügedən sammitin Xankəndi şəhərində keçirilməsi həm də regionun beynəlxalq iqtisadi sistemə açıq olduğunu nümayiş etdirir. Qarabağ regionunda davam edən bərpaetmə iş-

ləri fonunda bu tədbir ECO üzvü olan ölkələrə real investisiya imkanlarını yerində görmək fürsəti yaradacaq, yenidənqurma, "yaşıl enerji" və regional logistika kimi sahələrdə mümkün əməkdaşlıq imkanlarını sərgiləyəcək. Eyni zamanda tədbir çərçivəsində ECO-nun elm və təhsil fondlarının fəallığıdır və gənclərin qərarların hazırlanmasına cəlb olunması çağırışı da səsləndirilib. Bu, Azərbaycan üçün strateji əhəmiyyət daşıyan uzunmüddətli insan kapitalının inkişafı baxımından önəmlidir. Qarabağın yalnız fiziki deyil, intellektual və sosial reabilitasiyası da bu istiqamətdə dəyərləndirilə bilər.

R.Bayramlı vurğulayıb ki, Xankəndidə sammitin təşkili həm də Azərbaycanın beynəlxalq aləmdə artan diplomatik nüfuzunu təsdiqləyir: "Bu, təkə ölkəmizin suverenliyinin nümayişi deyil, həm də beynəlxalq təşkilatlar içində təşəbbüskar aktora çevrilməsinin sübutudur. Təşkilata üzv olan ölkələrin iştirakı həm Qarabağ məsələsində Azərbaycanın mövqeyinin gücləndirilməsi, həm də gələcək iqtisadi əməkdaşlıq üçün strateji zəminin qurulması baxımından böyük əhəmiyyət daşıyır. Xankəndidəki 17-ci sammit Azərbaycan üçün beynəlxalq legitimliyin gücləndirilməsi, regional iqtisadi integrasiyanın təşviqi, bərpa olunmuş ərazilərin diplomatik reintegrasiyası və sosial inklüzivliyin təşviqi baxımından da mühüm əhəmiyyətə malikdir. Sözügedən tədbir onu göstərir ki, Azərbaycan sülh, əməkdaşlıq və inkişaf üçün yeni bir regional model qurmaqda qərarlıdır.

Əsmər QARDAŞXANOVA,
"Azərbaycan"

Prezident İlham Əliyevin təşəbbüsü - Laçından dünyaya mesaj

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti cənab İlham Əliyevin təşəbbüsü ilə iyulun 2-də Laçın şəhərində İqtisadi Əməkdaşlıq Təşkilatının (ECO) "Dayanıqlı və iqlimə davamlı gələcəyin qurulmasında qadınların rolunun artırılması" mövzusunda ilk Qadınlar Forumu keçirildi. ECO həftəsi çərçivəsində baş tutan bu tədbir həm Azərbaycanın beynəlxalq platformalarda təşəbbüskar mövqeyini, həm də qadınların sosial-iqtisadi həyatda roluna verilən yüksək qiyməti eyni şəkildə nümayiş etdirdi.

Tarixi və simvolik əhəmiyyəti ilə seçilən bu forum azad olunmuş Qarabağ torpağında - Laçında təşkil olundu. Bu məkanın seçilməsi Azərbaycan dövlətinin işğaldan azad edilmiş ərazilərdə sülh, dirçəliş və inklüziv cəmiyyət quruculuğu istiqamətində həyata keçirdiyi genişmiqyaslı siyasətin bariz göstəricisidir.

Prezident İlham Əliyevin təşəbbüsü ilə reallaşan bu forum regionda qadınların dayanıqlı inkişaf sahəsində liderlik potensialını ortaya qoyulmasına və global çağırışlara cavab verən müasir siyasətlərin təşviqinə xidmət etdi. Prezidentin siyasi iradəsi sayəsində işğaldan azad edilmiş torpaqlarda həyata keçirilən irimiqyaslı quruculuq və reintegrasiya proqramları bu torpaqlarda qadınların fəal iştirakını, iqtisadi və ictimai layihələrdə öncül mövqe tutmalarını stimullaşdırır.

Azərbaycanın dövlət siyasəti qadının iqtisadi müstəqilliyinin təmin olunması, sosial rifahının gücləndirilməsi və qərar qəbul etmə proseslərində iştirakının artırılmasını prioritet hesab edir. Bu, respublikamızın beynəlxalq

mövqelərində də özünü göstərir - qadın məsələləri üzrə çoxtərəfli platformalarda ölkəmiz fəal təşəbbüslərlə çıxış edir, müsbət təcrübəsini bölüşməyə hazır olduğunu nümayiş etdirir.

Qadınlara verilən dəyər və ictimai məsuliyyət

Forumun açılış mərasimində çıxış edən Ailə, Qadın və Uşaq Problemləri üzrə Dövlət Komitəsinin sədri Bahar Muradova tədbirin Qarabağ və Şərqi Zəngəzur iqtisadi rayonlarında keçirilməsini tarixi hadisə kimi dəyərləndirdi. O, Azərbaycan qadınının ictimai-siyasi həyatda fəallığını vurğulayaraq bildirdi ki, ölkəmizdə qadın sahibkarlığının inkişafı üçün güzəştli maliyyə alətləri, təlim proqramları və sosial layihələr həyata keçirilir.

Komitə sədri qeyd etdi ki, qadınların təhsilə, elmə və texnologiyalara çıxış imkanlarının artırılması istiqamətində də mühüm nəticələr əldə olunub. Gənc qadın alimlərin, mühəndislərin, müəllimlərin və sahibkarların cəmiyyətin lokomotivinə çevrilməsi bu siyasətin uğurudur.

BMT-nin Azərbaycandakı Rezident Əlaqələndiricisi Vladanka Andreevanın moderatorluğu ilə keçirilən panel sessiyada müxtəlif ölkə və beynəlxalq təşkilat nümayəndələri iqlim dəyişikliklərinə qarşı dayanıqlılıqda qadınların rolu mövzusunda müzakirə etdilər. Sessiyada Türkiyənin ailə və sosial xidmətlər nazirinin müavini Ləman Yeniğün, Qazaxıstan Parlamentinin üzvü Juldzı Süleymanova, Təhsil İnkişafı Fondunun sədri Elnur Nəsimov, ECO Təhsil İnstitutunun rəhbəri prof. Mehmet Akif Kireççi və digər ekspertlər çıxış etdilər.

"COP29 Bakı təşəbbüsü" və global tərəfdaşlıq çağırışı

Sessiyada həmçinin vurğulandı ki, BMT-nin "Gələcək üçün Paktı", COP29-un nəticələri və İnkişaf üçün Maliyyəlaşdırma Konfransı çərçivəsində irəli sürülən məqsədlər qadınların bu sahələrdə rolunun artırılması üçün ciddi zəmin yaradır. Panelin sonunda üzv dövlətlərə, beynəlxalq təşkilatlara, akademik qurumlara və vətəndaş cəmiyyətlərinə qadınların liderlik imkan-

larının genişləndirilməsi istiqamətində birgə əməkdaşlıq çağırışı edildi.

Hacı Zeynalabdin Tağıyev irsindən ilhamlanan forum

Forumun fəlsəfi ruhuna ilham verən şəxslərdən biri böyük xeyriyyəçi və maarifçi Hacı Zeynalabdin Tağıyev olub. Müsəlman şərqində ilk dünyəvi qız məktəbini maliyyələşdirən bu şəxsiyyətin "Qızı oxutsan, bir ailəni savadlandırmırsan" fikri bu gün də öz aktuallığını qoruyur. Forumun əsas mesajlarından biri də məhz budur: təhsilli qız - təhsilli ana, təhsilli ailə və təhsilli cəmiyyət deməkdir.

Azərbaycan qadını tarixən müdərək mövqeyə malik olmuşdur. Hələ 1919-cu ildə Şərqdə ilk dəfə seçmək və seçilmək hüququ qazanan qadınlarımız bu gün sosial, siyasi, iqtisadi həyatın bütün sahələrində fəal iştirak edirlər. Ulu Öndər Heydər Əliyev "Cəmiyyətin inkişafını qadın-sız təsəvvür etmək olmaz" deyərək bu siyasətin təməlini

qoymuşdur. Bu siyasəti Prezident İlham Əliyev və birinci xanım Mehriban Əliyeva böyük uğurla davam etdirirlər.

Yeni dövrün yeni hədəfləri - ECO-nun 2026-2035 strategiyası

Forumun nəticələri göstərdi ki, qadınların dayanıqlı inkişafda rolu yalnız milli deyil, həm də regional strateji prioritetdir. Bu forum həm də 2025-ci ildə başa çatacaq ECO-nun mövcud baxış sənədinin davamı kimi, 2026-2035-ci illəri əhatə edəcək yeni inkişaf strategiyasının formalaşdırılmasında əsas istinad nöqtələrindən biri olacaqdır.

Qadınların iqtisadi, sosial və institusional inkişafda fəal rol alması dayanıqlı gələcəyin əsas təminatçısıdır. Laçında keçirilən bu forum yalnız bir tədbir deyil, o, azad olunmuş torpaqlarımızdan başlayan bir çağırışdır. Bu çağırış qadınların təhsildə, innovasiyada, "yaşıl iqtisadiyyat"da və iqlim tədbirlərində aparıcı rol oynadığı daha ədalətli, bərabər və davamlı gələcək üçündür. Azərbaycan dövləti bu istiqamətdə siyasi iradəsini, praktiki addımlarını və regional əməkdaşlığa verdiyi töhfəni növbəti dəfə nümayiş etdirdi. ECO Qadınlar Forumu bunun bariz nümunəsidir - hom tarixin, həm də gələcəyin səsinə çevrilən bir təşəbbüs...

Sara ƏZİMOVA,
"Şərq qapısı" qəzetinin baş redaktoru

Azərbaycanın xarici siyasətinin uğurları

Müttəfiqlik müqaviləsi
real formatda
özünü göstərirAzərbaycanla Özbəkistan arasında əlaqələr
ortaq ruhun, ortaq gələcəyin göstəricisidir

Gözümüzün önündə bəlkə də gələcək yüz illərin yol xəritəsinin cizgilərini müəyyənləşdirən, təməlini atan, yolunu çəkən, körpülərini salan tarix yazılır. Sürətlə cərəyan edən hadisələrin içində yer almışq deyə, bir çox halda baş verənlərə kənardan nəzər sala, yazılan tarixin hər sözünün, hər cümləsinin böyüklüyünü görə bilmirik. Bu tarix əcdadlarımızın "göylərin sahibi" adlandırdıqları Xan Tanrı dağı qədər uca və müqəddəsdir. Prezident İlham Əliyevin türk dünyasının birləşmə münasibətində vurğuladığı kimi, bu tarix əcdadlarımızın vəsiyyətidir!

Milli Məclisin deputatı Elçin Mirzəbəyli "Azərbaycan" qəzeti-nə açıqlamasında bildirib ki, əcdadlarımızın vəsiyyəti təkcə dövlətlərimizin başçıları üçün deyil, bütövlükdə hər birimiz üçün istinad mənbəyi, söykənəcək olmalıdır. Atalarımız, əcdadlarımız isə bizə bir olmağı, iri olmağı, diri olmağı vəsiyyət ediblər. "Atalarımızın bütün türk dünyasında, o cümlədən Azərbaycanda da dillər əzbəri olan Bilgə Xaqan kitabəsində yer alan vəsiyyatında həm də bu günümüzə bir çağırış var: "Ey türk oğuz bəyləri, türk xalqı, eşidin! Üstdən göy çökmədikcə, altdan yer dəlindənmədikcə türk ulusunu, türk yurdunu, türk dövlətini, türk türəsini kim dağıda bilər?! Su kimi axıtdığın qanıma, dağlar kimi yığıdığın sümüyünə (şəhidlərinə) layiq ol! Ey ölümsüz türk milləti, titrə və özünə dön!" Bəli, bir ol-duqca, ulusumuz da, yurdumuz da, türəmiz də var olacaq. Birliyi-mizin kökləri isə tariximizdə, əcdadlarımızın vəsiyyatındadır. Tarixboyu məğlubiyyətlərimizin səbəbi öz köklərimizdən uzaq düşməyimizdə, zəiflərimizin sirri isə özümüzə qayıtmamızda olub. Təxminən 1300 il öncə Bilgə Xaqanın ayrı-ayrı xalqların təsiri altına düşərək parçalanan, bölünən türk ulusuna etdiyi vəsiyyət bizə tarixin dərsələrindən nəticə çıxarmağı təvsiyə edir. Azərbaycan türk dünyasının birliyi üçün indi sadəcə ideoloji mərkəz olaraq tarixi missiyanı yerinə yetirmir, həm də bu birləşmənin bütün istiqamətlərdə möhkəm təməllər üzərində inkişafı naminə əsl fədakarlıq nümunəsi göstərir", - deyər deputat əlavə edib.

E.Mirzəbəyli qeyd edib ki, Prezident İlham Əliyevin Özbəkistan Prezidenti Şavkat Mirziyoyevlə keçirdiyi görüş və mətbuata verdiyi bəyanatlar təkcə diplomatik münasibətlərin növbəti mərhələsini deyil, həm də türk dünyasının gələcəyinə dair ortaq baxış bucağını nümayiş etdirir. Ötən il Daşkənddə imzalanan müttəfiqlik münasibətləri haqqında müqavilənin strateji nəticələri artıq real formatda özünü göstərir. Bu gün Azərbaycanla Özbəkistan arasında əlaqələr sadəcə dostluq deyil, ideoloji baxımdan ortaq ruhun, praktiki baxımdan isə ortaq gələcəyin göstəricisidir.

Deputatın sözlərinə görə, Azərbaycan və Özbəkistan rəhbərlərinin bu görüşdə toxunduqları mövzular arasında diqqəti cəlb edən başlıca məsələ qarşılıqlı investisiyaların sürətlə artması və bu prosesin strateji yanaşma ilə idarə olunmasıdır. "500 milyon dollarlıq nizamnamə kapitalına malik İnvestisiya Fondunun artıq onlarca layihə üzrə real qərar mərhələsinə çatması bu münasibətlərin möhkəm iqtisadi dayaqlara söykəndiyini göstərir. Amma daha önəmli si bu sərmayələrin istiqamətidir. Onlar məhz kənd təsərrüfatı, tikinti, energetika, mehmanxana biznesi kimi uzunmüddətli inkişafı hədəfləyən sahələrə yönəliblər. Bu, müvəqqəti siyasi qazancların yox, strateji güvənini göstəricisidir".

Deputat vurğulayıb ki, Özbəkistanın Qarabağın bərpasına göstərdiyi yardım təkcə dostluq jesti deyil, qaradışğın simvolidir. Mirzə Ulucbəy adına məktəbin füzulidə tikilməsi, Xankəndidə tikiliş fabrikinin açılması humanitar və iqtisadi məhiyyət daşımaq-la yanaşı, həm də mənəvi bir anlam ifadə edir: Azərbaycan tək deyil! Bu məsə yalnız Azərbaycana deyil, bütün türk dünyasına ünvanlanıb.

Elçin Mirzəbəyli bildirib ki, Prezident İlham Əliyevin xüsusi vurğuladığı daha bir önəmli sahə isə nəqliyyat-logistika infrastrukturudur. Orta dəhlizin bütün şəxələrinin istismar gücünün artırılması, Azərbaycan ərazisinin Cənubi Qafqazdan Avropaya açılan əsas tranzit mərkəzinə çevrilməsi ideyası artıq realıq mərhələsinə qədəm qoyur. Bu prosesdə Azərbaycan və Özbəkistanın nəqliyyat siyasətlərini uyğunlaşdırması isə geo-iqtisadi xəritədə Türk Dövlətləri Təşkilatının real gücə çevrilməsi deməkdir. Mədəni əlaqələr, turizm və şəhərsalma sahəsində də əməkdaşlıq yeni mərhələyə qədəm qoyur. Bakıda salınacaq "Özbəkistan" parkını yalnız bir istirahət zonası saymaq doğru olmaz. Bu park bir mədəniyyət körpüsü, ortaq yaddaşın yaşadılacağı simvolik məkan olacaq. Bu parkda əcdadlarımızın ruhu dolaşacaq, gələcək nəsillər burada birliyi, qaradışığı, eyni kökdən boy verdiklərini hiss edəcəklər. "Azərbaycanla Özbəkistanı çox sevirlik. Hətta regional və global proseslərə tamamilə əks baxış bucağından yanaşan, ölkənin, bölgənin və dünyanın gələcəyini fərqli görən insanlar da Özbəkistana və qaradaş özbəklərə qala eyni sevgi, eyni hörmətlə yanaşır. Şübhəsiz ki, bu, Özbəkistanda da belədir. Bütün bunlar, dostluq, qaradışlıq bağlarımızın, ortaq dəyərlərimizin, mədəniyyətimizin, tariximizin köklərinin nə qədər dərinə olduğunun sübutudur. Biz Azərbaycanlıları pisləyi bağışlaya bilərik, amma yaxşılığı, gerçək dostluğu, qaradışığı, səmimi, təmənənsiz sevgidən doğan dəstəyi heç vaxt unutmuruk. Azərbaycan torpaqlarının işğal altında olduğu və işğaldan azad edildiyi dönmədə özbək xalqının mürd, ləyaqətli, ağayana duruşu, kədərimizdə də, sevincimizdə də eyni dəyərdə şərik olması heç vaxt unudulmayacaq", - deyər deputat bildirir.

Əsmər QARDAŞXANOVA,
"Azərbaycan"

Strateji tərəfdaşlıq yeni
mərhələyə qədəm qoyub

Azərbaycan-Özbəkistan münasibətləri prezidentlərin siyasi iradəsi ilə inkişaf edir

Özbəkistanla Azərbaycan arasında tarixdə ən isti münasibətlərə şahidlik edirik. Dövlət başçıların siyasi iradəsi və birgə sözləri bu münasibətlərdə əsas bazisdir. Azərbaycan-Özbəkistan münasibətləri həm qarşılıqlı, həm də Türk Dövlətləri Təşkilatı çərçivəsində inkişaf edir. İki ölkə arasında növbəti icra edilən layihələr, eyni zamanda irəli sürülən təşəbbüslər əlaqələri dərinləşdirmək istəyini nümayiş etdirir.

Milli Məclisin deputatı Əzər Badamov qəzetimizə açıqlamasında bildirib ki, diqqətçəkən məqam son illər həm Özbəkistanda, həm də Azərbaycanda həyatın bütün sahələrində, o cümlədən xarici iqtisadi fəaliyyət sahəsində əsaslı müsbət dəyişikliklərin baş verməsidir. Azərbaycan-Özbəkistan münasibətlərinin yaxınlaşması birbaşa xarici investisiyaların cəlb edilməsinə yitirilən xüsusi diqqətdən irəli gəlir. Azərbaycan sort rəqəbdən uzaq əməkdaşlıq fonunda dövlətin ixracçılıq nüfuzunu və infrastrukturunu əhəmiyyətli dərəcədə modernləşdirir, investisiya axını yeni istiqamətlərə yönləndirir. Eyni dəst-xəti Özbəkistan siyasətində də görürük. "Azərbaycan-Özbəkistan münasibətlərinin inkişafı tarixi prosesdir. Ölkənin rəqəbat qabiliyyətini gücləndirməyin yollarından biri birbaşa xarici investisiyaların cəlb edilməsi və beynəlxalq ticarətin inkişafına yönəlməsi siyasətidir ki, bu amillər parlamentlərarası əlaqələrin də əlavə olunması münasibətlərimizi daha sağlam təməllər üzərində quracaq. Özbəkistan və Azərbaycan məhz bu siyasətlə addımlayan dövlətlərdir. Bu baxımdan Özbəkistan və Azərbaycan prezidentlərinin intensivləşən qarşılıqlı səfərləri böyük investisiya layihələrinin və ikitərəfli razılaşmaların əldə olunmasına gətirib çıxarır. Liderlərimizin arasında dostluq, inam və etimadın nəticəsidir ki, münasibətlər bütün sferalarda əzmlə inkişaf edir. Hər iki ölkə rəhbərliyi investisiya mühitinin yaxşılaşdırılmasını, iddialı məqsədləri, özəl investisiyaların əhəmiyyətli dərəcədə artırılmasını təşviq etmək üçün yeni tərəfdaşlıq formatlarını dəstəkləyir. Həm Azərbaycanın, həm də Özbəkistanın rəhbərliyi coğrafi mövqə nəqliyyat-logistika üzrə işbirliyinin genişlənməsinə imkan verir.

A.Badamov qeyd edib ki, Özbəkistanla Azərbaycan arasında qədim tarixi köklərə malik əlaqələr özəl investisiyaların stimullaşdırılma-
sından tutmuş buna imkan verən siyasətlərin təşviqinə qədər səfərbər edilməlidir: "Bu yolda kiçik və orta sahibkarlığın inkişafı hər iki ölkənin marağında olan məsələdir. Sahibkarlığın bu növü iş yerlərinin açılmasında, iqtisadi artımın yüksəldilməsində, insanların rifahının yaxınlaşması birbaşa xarici investisiyaların yaxşılaşdırılmasında mühüm rol oynayır. Bu xüsusda Azərbaycan-Özbəkistan İnvestisiya Şirkətinin fəaliyyətini vurğulamaqlıq. Nizamnamə kapitalı 500 milyon dollarla ölçülən bu fəaliyyət arealı Azərbaycanda və Özbəkistanda, habelə üçüncü ölkələrdə investisiya layihələrinin reallaşdırılmasına hesablanıb. Yürütdükləri siyasət nəticəsində hər iki bölgənin aparıcı dövləti kimi iqtisadi inkişaf irəliləyib və getdikcə daha çox investor cəlb edilir. Dünyanın bir çox kövrək və münəvverlərdən təsirlənmiş regionlarından fərqli olaraq hər iki ölkədə sabitlik hökm sürür, investorlar üçün təhlükəsiz və dövlət dəstəklili mühit var. Sahibkarların və investorların üzlaşdığı problemlər konkret həllini dərhal tapır, iqtisadi, siyasi, sosial, ekoloji və demografik məhdudiyyətlər dərhal aradan qaldırılır. Çünki davamlı investisiyalər orta və uzunmüddətli perspektivdə iş yerləri və iqtisadi artım üçün geniş imkanlar yaradır. Bu, vətəndaşlar üçün daha yaxşı gələcək qurmaq üçün əsas amildir".

Deputat vurğulayıb ki, hər iki regionda iqtisadiyyatlar sürətli texnoloji dəyişikliyin gətirdiyi təhsil və bacarıq öyrənmə modellərini əmək bazarının inkişaf edən ehtiyaclarına uyğunlaşdırmaq üçün mübarizə aparır. Zaman keçdikcə kiçik və orta sahibkarlıq subyektlərinin rolu artır. Bunu müxtəlif onilliklərin müqayisəsində, dünya ölkələrinin həmin sektora yattırıqları sərmayələri araşdırmaqla görmək olar.

Siyasətçi bildirib ki, kiçik və orta sahibkarlığın dəstəklənməsi və investisiya mühitinin yaxşılaşdırılması sahəsində parlamentlərimizin, parlamentarilərimizin üzərində böyük məsuliyyət düşür. Qarşılıqlı səfərlər, dövlət və hökumət rəsmiləri arasında münasibətlər daha da intensivləşdirilməlidir. "Kiçik və orta sahibkarlığın dəstəklənməsi və investisiya mühitinin yaxşılaşdırılması sahəsində qanunvericilik təşəbbüsləri artırılmalı, sözügedən subyektləri inkişaf etdirmək üçün birbaşa tənzimləmələr, dolaylı tənzimləmələr, iqtisadi üsullar və ya həvəsləndirici vasitələr tətbiq olunmalıdır. Dövlət tənzimlənməsi prosesində fəaliyyət növünün spesifikasiyi, məsələn, təbii hadisələrinin, elmi-texniki fəaliyyətlərin təsiri altında olan kənd təsərrüfatı istehsalının xüsusiyyətləri, xüsusilə risk gücü də nəzərə alınmalıdır. Yeni burada həm Özbəkistan-Azərbaycan arasında mü-

nasibətlər dərinləşdirilməli, həm də sözügedən subyektlərlə birbaşa əlaqəsi olan, onlara bilavasitə təsiri olan qurumlar arasında koordinasiya və kompleks yanaşma ortaya qoyulmalıdır. İş adamlarına dövlət dəstəyi sahəsində dövlət-sahibkar münasibətləri inkişaf etdirilməli, sahibkarlığın dövlət tənzimlənməsi sisteminin təkmilləşdirilməsi istiqamətində mühüm addımlar atılmalıdır. Sahibkarların hüquqlarının müdafiəsi üçün iş mexanizmləri yaradılmalı, onların istifadə nəticəsində müdaxilələr, süni bəzərlər aradan qaldırılmalıdır. Həmçinin sahibkarlığın konsaltinq, informasiya dəstəyinin gücləndirilməsi, kompensasiya, işğuzar əlaqələrin inkişafı istiqamətində tədbirlər davam etdirilməlidir", - deyər deputat əlavə edib.

A.Badamov vurğulayıb ki, beynəlxalq parlament əlaqələrinin əhəmiyyəti artır. Məhz bu məsələyə həm Azərbaycan, həm Özbəkistan liderləri zamanın nəbzini tutaraq vaxtında önəm verib. XXI əsrə qədər beynəlxalq münasibətlər ənənəvi olaraq hökumətlərarası və diplomatik bürokratiya üzərində qurulmuşdu. Uzun müddətdir ki, parlamentlər beynəlxalq arenada marjinal aktorlar qismində çıxış etməyə başlayıblar. Parlamentlər arasında ikitərəfli, xüsusilə coxtərəfli münasibətlərin intensivləşməsi qloballaşmanın çağırışlarına parlament asambleyaları tərəfindən hazırlanmış əsas cavablardan birini təşkil edir. Parlament əməkdaşlığı beynəlxalq münasibətlər sisteminə əməkdaşlıq yeni bir forması kimi daha qabaqır formada nəzərə cəlbir. Parlamentlərarası tənzimləmələr və əməkdaşlıqlar şaquli formatlardan uzaq, münasibətlərin üfüqi formada xalqlara, cəmiyyətlərə fayda gətirməsinə, münasibətlərdən yaranan dividendlərin daha geniş areala yayılmasını təmin edir.

Deputat xatırladıb ki, Prezident İlham Əliyev 30 iyun 2022-ci ildə Heydər Əliyev Mərkəzində Qoşulmama Hərəkatı Parlament Şöbəsinin "Dünyada sülhün və dayanıqlı inkişafın təşviqində milli parlamentlərin rolunun gücləndirilməsi" mövzusunda həsr olunmuş Bakı konfransında çıxış edərkən nitqinin əvvəlində əməkdaşlığın inkişafında parlament diplomatiyasının və parlamentlərarası münasibətlərin necə önəm daşıdığını yaxşı bildiyini vurğulamışdır: "Dövlət başçımız müasir dünya düzünün müxtəlif global çağırışları ilə məşğul olarkən parlament diplomatiyasının, son vaxtlar parlamentlərin artan rolu, onların xarici siyasət və beynəlxalq münasibətlər məsələlərinə cəlb olunması ilə inkişaf etdirilməsi, diplomatiyanın mühüm perspektivi və alternativ forması kimi aktualıq kəsb etməsi ilə bağlı məsələlərə ətraflı şəkildə toxunmuşdu. Özbəkistan-Azərbaycan parlamentlərinin qarşılıqlı səfərləri, dərinləşən əlaqələri məhz cəvab Prezident İlham Əliyevin yürütdüyü siyasətə, göstərdiyi strateji xəttə əsaslanır. Azərbaycan-Özbəkistan münasibətləri həm dövlət başçıların siyasi iradəsi altında inkişaf edir, həm də inkişaf edən münasibətlər cəmiyyətlər tərəfindən müsbət baxış olduğundan daha səmimi, daha dayanıqlı bir forma alır", - deyər deputat bildirir.

Ə.QARDAŞXANOVA,
"Azərbaycan"

Azərbaycanla Özbəkistan
arasındakı yol sadəcə
coğrafi məsafə deyilHəm də iqtisadi əməkdaşlıq və
sarsılmaz dostluq körpüsüdür

Özbəkistan Prezidentinin Azərbaycana dövlət səfəri regionda əməkdaşlığın yeni mərhələsinə açmaqla yanaşı, iki ölkə arasında iqtisadi münasibətlərin daha da gücləndirilməsi üçün böyük imkanlar yaradır. Bu səfər yalnız dövlətlərarası siyasi əlaqələrin inkişafı deyil, həm də iqtisadi inteqrasiyanın dərinləşməsi istiqamətində atılmış əhəmiyyətli addımdır.

Tarixi, mədəni və mənəvi tellərlə bir-birinə bağlı olan Azərbaycan və Özbəkistan strateji tərəfdaşlıq yolunda yeni bir dövrə qədəm qoyublar. Bu qədəm iki qaradaş ölkə arasındakı əlaqələrin nə qədər dərin və perspektivli olduğunu bir daha sübut edir. O həm də iqtisadi əməkdaşlığın daha da dərinləşdirilməsi və institutlararası əlaqələrin gücləndirilməsi üçün mühüm imkanlar yaradır. Səfər çərçivəsində imzalanan sənədlər, aparılan danışıqlar və irəli sürülən təşəbbüslər göstərir ki, tərəflər qarşılıqlı iqtisadi maraqları reallaşdırmaqda qərarlıdır.

Özbəkistan Prezidenti Şavkat Mirziyoyevin Azərbaycana budəfəki dövlət səfəri çərçivəsində Bakıda "Özbəkistan" parkının təməlləşmə mərasimi keçirildi, iki ölkə arasında bir sıra sənədlər imzalandı və Özbəkistan səfirliyinin yeni binasının açılışı oldu. Bütün bu hadisələr bir daha göstərdi ki, Azərbaycan-Özbəkistan münasibətləri strateji səviyyədə uğurla inkişaf edir və çoxşaxəli əməkdaşlıq sahələri sürətlə genişlənir.

Özbəkistan Prezidentinin səfəri regional iqtisadi inteqrasiyanın gücləndirilməsi və türk dünyasında əməkdaşlığın dərinləşdirilməsi baxımından da xüsusi əhəmiyyət kəsb edir. Bu səfərin ən önəmli xüsusiyyəti konkret və praktiki nəticələrə söykənəməsidir. Bakı görüşləri zamanı imzalanan sənədlər yalnız niyyətlərin ifadəsi deyil, həm də real əməkdaşlıq istiqamətlərinin konturlarıdır. Sənaye, energetika, kənd təsərrüfatı, nəqliyyat və rəqəmsal texnologiyalar kimi strateji sahələrə əhatə edən razılaşmalar iki ölkənin iqtisadi əlaqələrinin genişlənməsi üçün möhkəm əsaslar yaradır. Ən diqqətçəkən məqam isə ondan ibarətdir ki, əvvəlki illərdə sadəcə müzakirə predmeti olmuş ideyalar bu dəfə artıq konkret fəaliyyət planları kimi reallaşmağa başlayır. Bu isə o deməkdir ki, artıq tərəfdaşlıq kağız üzərində qalmır, istehsalda, ticarətdə və texnologiyada həyat qazanır.

İki ölkə arasındakı işğuzar münasibətlərin inkişafını rəqəmlər də təsdiqləyir. Dövlətlərimiz arasında ticarət dövriyyəsinin dəyərinin 1 milyard dollar səviyyəsinə çatdırılması qarşıya qoyulan əsas hədəflərdən biridir və bu, əlaqələrimizin bundan sonra da dinamik inkişaf edəcəyini göstərir. Bu məqsəddə artıq 2024-2025-ci illəri əhatə edən Praktiki Fəaliyyət Planı imzalandıqca iqtisadi əməkdaşlığın müəyyən sahələr üzrə genişləndirilməsi üçün konkret addımlar da müəyyən edilmişdir.

Prezident İlham Əliyevin 2021-ci ilin sentyabrında Hacıqabul Sənaye Məhəlləsində (ötən ildən Hacıqabul Sənaye Parkı) açılışını etdiyi "Azərmas" zavodu rayonun iqtisadi inkişafı üçün böyük tökən olmaqla yanaşı, ölkəmizdə avtomobil sənayesinin formalaşmasında mühüm rol oynayır. Bu prosesdə də Özbəkistanla əməkdaşlıq hər iki ölkənin iqtisadiyyatı üçün faydalıdır. Qeyd edək ki, "Azərmas" və "Uzavtosanoat" səhmdar cəmiyyətlərinin ölkəmizdə "Azərmas CP" müştərkə müəssisəsi yaradılıb. Artıq birgə layihə olan "Minik avtomobilləri və sərməşin avtomobillərinin istehsalı" üzrə ilk istehsalat başlanılıb. Burada indiyədək "qaradaş ölkənin məhsulu" statusunu qazanan yüzlərlə avtomobil istehsal olunub. Yaxın gələcəkdə pikap, yük maşınları və hətta elektrikli nəqliyyat vasitələrinin də istehsalatı planlaşdırılır. Bu, təkcə iqtisadi deyil, siyasi mənada da məsajdır, birgə istehsal, birgə güc deməkdir.

Türk Dövlətləri Təşkilatının (TDT) iki ölkəsinin enerji körpüləri bu gün Xəzərdən Avropaya qədər uzanır. Təkcə neft-qaz deyil, "yaşıl enerji" layihələri də gündəmədir. 2025-2027-ci illəri əhatə edən ortaq enerji strategiyası Xəzər dənizini "enerji körpüsünə" çevirir. SOCAR və "Uzbekneftegaz" arasında birgə işlənmək layihələri həm iqtisadi dividendlər, həm də regionda enerji təhlükəsizliyi baxımından ciddi əhəmiyyət daşıyır. Ona görə də deyə bilərik ki, Azərbaycan və Özbəkistan yollarına sərhəd deyil, imkan kimi baxmaq zamanı çatıb. Bakı-Tbilisi-Qars dəmir yolu və Avropa ilə Asiyaya birləşdirən Trans-Xəzər "Şərq-Qərb" marşrutunun istifadəsi Özbəkistan üçün Avropaya qapı açıq, Azərbaycan üçün isə Orta Asiyaya tranzit üstünlüyü yaradır.

Artıq fəaliyyətə başlanmış Azərbaycan-Özbəkistan İnvestisiya Fondunun ilkin kapitalı 500 milyon dollardır. Bu fond vasitəsilə ortaq sənaye, kənd təsərrüfatı və texnologiya layihələri maliyyələşəcək. Sahibkarlar üçün bu həm də yeni bazar, yeni dəstək mexanizmi deməkdir. Ona görə də fonda iqtisadiyyatın üroyi də demək olar. Prezident İlham Əliyev iyulun 2-də mətbuata bəyanatında bununla bağlı deyib: "Bizim planlarımız bu rəqəmi bir neçə dəfə üstələyir və əminəm ki, energetika, mehmanxana biznesi, tikinti, kənd təsərrüfatı və bir çox digər sahədə artıq konkret perspektivi olan və razılaşdırılmış layihələr, imzalanmış müqavilələrin birgə həyata keçirilməsi təbii olaraq qarşılıqlı investisiyaların əhəmiyyətli dərəcədə artmasına gətirib çıxaracaq. Özbəkistana investisiyalar bizim üçün prioritetdir. Birincisi, ona görə ki, bu, dost, qaradaş ölkədir. İkincisi, çünki Özbəkistan Prezidentinin düşünülmüş islahatları nəticəsində ölkədə çox yaxşı investisiya mühiti yaradılıb. Bunu təkcə biz deyil, həm də aparıcı maliyyə institutları və bir çox ölkə qeyd edir. Təsədüfi deyil ki, Özbəkistan bu gün investisiyalar üçün çox cəlbəedici ölkədir".

Azərbaycan və Özbəkistanı artıq yalnız tarix və soy birliyi deyil, hərtərəfli tərəfdaşlıq da birləşdirir. Bu isə müasir çağırışlara cavab verən güclü, suveren və dayanıqlı regional birlik modelidir. Mərkəzi Asiyanın üroyi Daşkəndlə Qafqazın nəhəngi Bakı arasındakı yol artıq sadəcə coğrafi məsafə deyil, həm də iqtisadi əməkdaşlıq və sarsılmaz dostluq körpüsüdür.

Züleyxa ƏLİYEVA,
"Azərbaycan"

azerbaijan-news.az

Demokratiyanın iki üzü - ədalətin ikili standartı

Hər bir soydaşımız Azərbaycan dövlətinin diqqətindədir

Azərbaycanlılara qarşı Rusiya Federasiyasının Yekaterinburq şəhərində xüsusi xidmət orqanı tərəfindən etnik zəmində törədilmiş qanunsuz hərəkətlər həmin ölkədə davam edən şovinizmin, milli ayrı-seçkiliyin ağır nəticələrindəndir.

Belə ki, iyunun 27-də səhər saatlarında Rusiyanın Federal Təhlükəsizlik Xidməti əməkdaşlarının Yekaterinburq şəhərində azərbaycanlıların yaşadığı evlərə basqın etmələri və soydaşlarımız qəddarlıqla bədən xəsarətləri yetirmələri, bu səbəbdən iki nəfərin həlak olması, həmçinin 9 nəfərin saxlanması qeyri-rusların Rusiya cəmiyyətində hədəfə çevrildiyini bir daha göstərdi. Həmvətənlərimizə qarşı hücum o qədər amansızlıqla həyata keçirildi ki, Rusiya üçün onu örtbasdır etmək, əsaslandırmağa çalışmaq, hansısa iddialara sığınmaq mümkünəz oldu.

Dünyanın hansı ölkəsində yaşamasından asılı olmayaraq hər bir soydaşımızın Azərbaycan dövlətinin diqqətində olduğunu bir daha bütün dünya gördü. Rusiyanın Yekaterinburq şəhərində azərbaycanlılara qarşı hücumlarına bağlı Azərbaycan Respublikasının Xarici İşlər Nazirliyinin yaydığı bəyannatda dərin narazılıq ifadə olundu: "Rusiya tərəfindən məşəllə ilə bağlı təxəssəslənməz araşdırılma aparılmasını və bu qəbulədlilməz zorakılıq törəndələrin qısa müddət ərzində məsuliyyətə cəlb edilməsini gözləyirik", - deyə bildirildi.

Rusiya Federasiyasının Azərbaycan Respublikasında səfirliyinin müvəqqəti işlər vəkili Pyotr Volokovix Rusiyanın Ye-

katerinburq şəhərində azərbaycanlılara qarşı hücumlarla əlaqədar iyunun 28-də Xarici İşlər Nazirliyinə çağıraraq kəskin etiraz bildirdi. Məsələnin araşdırılması, zorakılıq törədən bütün şəxslərin tezliklə cinayət məsuliyyətinə cəlb olunması barədə gözləntimiz qarşı tərəfin diqqətinə çatdırıldı.

İyulun 1-də isə ölkəmizin Rusiyadakı səfiri Rəhman Mustafayevin Rusiya Xarici İşlər Nazirliyinə görüşündə, ilk növbədə, Yekaterinburqda qanunun ciddi şəkildə pozularaq aralarında həm Azərbaycan, həm də Rusiya vətəndaşları olan soydaşlarımızın qətl və xüsusi qəddarlıqla döyülərək xəsarət almaları ilə bağlı Azərbaycanın etiraz notası qarşı tərəfə təqdim edildi.

Azərbaycan Xarici İşlər Nazirliyinin (XİN) Mətbuat xidməti idarəsinin rəisi Ayxan Hacızadə yerli medianın sorğusuna cavabında bu barədə məlumat verərək açıqladı ki, notada bəzələri yəni, Rusiya hüquq-mühafizə orqanları tərəfindən həmvətənlərimizin dindirilməsi zamanı tətbiq edilən işgəncə və ləyaqəti alqaldan hərəkətlərdən istifadəyə görə qəti etiraz bildirilib. Hüquq-mühafizə orqanlarının bu hərəkətlərinin Rusiya qanunvericiliyinin və beynəlxalq səviyyədə qəbul olunmuş əsas insan hüquq və azadlıqlarının pozuntusu olduğu diqqətə çatdırılıb.

Eyni zamanda reydlərin təşkil və keçirilməsi zamanı azərbaycanlılara qarşı nü-

mayış etdirilən etnik dözişməzliliyin, bu kimi halların Rusiya mediasında işıqlandırılmasının ciddi narahatlıq doğurduğu bildirildi. Qeyd edildi ki, Rusiya hüquq-mühafizə orqanlarının qanunsuz hərəkətləri, həmvətənlərimizin qətl və ağır yaralanması Azərbaycan ictimaiyyətində son dərəcə mənfi reaksiyaya səbəb olub. Rusiya tərəfindən bu hücumların hərtərəfli və obyektiv araşdırılması, habelə təqsirlərlərin Rusiya Federasiyasının mövcud qanunvericiliyinə uyğun olaraq məsuliyyətə cəlb edilmələri üçün təcili tədbirlər görülməsi tələb edildi.

Azərbaycan dövləti hər zaman bütün qərarlarını qanun çərçivəsində verir. Yəni eyni mövqeyi nümayiş etdirir. Rusiyanın respublikamızda keçiriləcək mədəniyyət tədbirləri haqlı olaraq ləğv edildi. Mədəniyyət Nazirliyindən bu barədə açıqlama verildi ki, Rusiya Federasiyasının Yekaterinburq şəhərində etnik mənsəbiyyətinə görə azərbaycanlılara qarşı Rusiyanın hü-

quq-mühafizə orqanları tərəfindən nümayişkarasına törədilmiş məqsədlə və mühakiməz qətl və zorakılıq əməllərini və bütövlükdə son dövrlərdə bu kimi halların sistemətik xarakter aldığına nəzərə alaraq, Rusiya ilə dövlət və özəl müəssisələrin xətti ilə Azərbaycanda keçirilməsi nəzərdə tutulan mədəniyyət tədbirləri, o cümlədən konsertlər, festivallar, tamaşalar, sərgilər və sairə ləğv edilir. O da diqqətə çatdırıldı ki, biletlə alınıb vətəndaşlar biletləri qaytarmaq üçün müvafiq satış məntəqələrinə və onlayn platformalarına müraciət edə bilərlər.

Ötən il dekabrın 25-də Bakı-Qrozni marşrutu ilə uçan AZAL-a məxsus sərnişin təyyarəsinin Çeçenistanda Rusiyanın hava hücumundan müdafiə sistemi tərəfindən vurulması kimi bu dəfə də baş verənləri təhriif, yaxud yanlış təqdim etmək cəhdlərinin şahidi oluruq. Azərbaycan tutarlı cavablarını bu dəfə də gecikdirmədi.

İyulun 1-də Xarici İşlər Nazirliyinin (XİN) Mətbuat xidməti idarəsinin rəisi Ayxan Hacızadə Rusiya Federasiyası Prezidentinin beynəlxalq mədəniyyət əməkdaşlığı üzrə xüsusi nümayəndəsi Mixail Şvidkoyun İnterfaks agentliyinə müsahibəsi zamanı Azərbaycanda Rusiya ilə dövlət və özəl müəssisələrin xətti ilə keçirilməsi nəzərdə tutulan mədəniyyət tədbirlərinin ləğv edilməsi qərarı ilə bağlı verdiyi şərhərlən,

Zöhrə FƏRƏCOVA,
"Azərbaycan"

Rusiyada milli etnik azlıqlara qarşı təqiblər sistemətik hal alır

"Rusiya güc qüvvələrinin ölkə ərazisində yaşayan milli etnik azlıqlara qarşı sıx təqibləri sistemətik hal alır. Bir müddət öncə Qırğızstan və Özbəkistan vətəndaşlarına, indi isə Azərbaycan diasporunun nümayəndələrinə qarşı şiddət göstərilməsi bunu təsdiqləyir".

Bu fikirləri qəzetimizə açıqlamasında Beynəlxalq Münasibətlərin Təhlili Mərkəzinin məsləhətçisi Nural Məmmədov deyir. O bildirir ki, bir müddət sonra bu təqiblər legitim xarakter ala bilər.

Ekspert bunu Rusiya Millətlərlə İş üzrə Federal Agentliyinin portalında dərc edilmiş layihəyə görə əsaslandırır. O vurğulayır ki, "Rusiya Federasiyasının 2036-cı ilə qədər olan dövr üçün Dövlət Milli Siyasəti Strategiyası haqqında" layihənin yaxın gələcəkdə Rusiya Prezidenti tərəfindən təsdiqlənməsi gözlənilir. "Bu sənəd miqrantlar üzərində gücləndirilmiş nəzarəti özündə əks etdirir. Əgər 2012-2018-ci illərdəki strategiyalarda milliyyətin, etnik mənsəbiyyətin və dinindən asılı olmayaraq, hər kəsə bərabər hüquqlu münasibət əsas götürülürdüsə, yeni strategiyada monəvi dəyərlər və tarixi irs də bura əlavə edilir. Bu isə o deməkdir ki, artıq Rusiya vətəndaşı olmaq yalnız pasportun olması deyil, həm də dövlət ideologiyasını qəbul etməkdir. Bu strategiyanın əsas məqsədi daxili və xarici təhlükələrin qarşısını almaqdır. Layihə təkcə vətəndaşlığı olan qeyri-rus millətlərinə deyil, həm də əvvəllər miqrasiya etmiş ruslara da şamil olunur. Bu, digər millətlərdən olan Rusiya vətəndaşlarına qarşı inamsızlığı və şübhəni artıracaq", - deyə N.Məmmədov qeyd edir.

Siyasi təhlilçi vurğulayır ki, bu sənəd gələcəkdə dövlət səviyyəsində bu sahədə daha ciddi addımların atılacağına deməyə əsas verir. Yeni qeyri-rus və miqrant keçmişli olanlara qarşı siyasət qanuniləşəcək. Ekspert deyir ki, bu strategiyada aqressiv məqamlar da yer alır. Belə ki, etnik azlıqların çox olduğu bölgələr Rusiya dövləti üçün potensial təhlükənin yüksək olduğu ərazilər hesab ediləcək. "Bu iqtisadi böhran sosial qeyri-stabilitəklə birləşəndə aqressiyanın artmasına, etnik diskriminasiya gətirib çıxaracaq".

Əsmar QARDAŞXANOVA,
"Azərbaycan"

Ermənistan silahlı qüvvələrinin əsir və girov götürdükkləri azərbaycanlılara verdiyi işgəncələrlə bağlı məhkəmədə ifadələr dinlənilib

Ermənistanın Azərbaycana qarşı hərbi təcavüzü nəticəsində sülh və insanlıq əleyhinə cinayətlər, müharibə cinayətləri, o cümlədən təcavüzkar müharibənin hazırlanması və aparılması, soyqırım, müharibə qanunlarını və qaydalarını pozma, habelə terrorçuluq, terrorçuluğu maliyyələşdirmə, hakimiyyəti zorla ələ keçirmə, onu zorla saxlama və digər çoxsaylı cinayətlər törətməkdə təqsirləndirilən Ermənistan Respublikasının vətəndaşları Arayik Harutyunyan, Arkadi Qukasyan, Bako Sahakyan, Davit İşxanyan, David Babayan, Levon Mnatsakanyan və digərlərinin barəsində olan cinayət işləri üzrə açıq məhkəmə prosesinin baxış iylulun 3-də davam etdirilib.

AZƏRTAC xəbər verir ki, Bakı Hərbi Məhkəməsinə hakimlər Zeynal Ağayevin sədrliyi ilə, Camal Ramazanovdan və Anar Rzaeyevdən ibarət təqdimatçı (ehtiyat hakim Günel Səmədova) keçirilən məhkəmə iclasında təqsirləndirilən şəxslərin hər biri bəyannatları ilə tərcüməçi, həmçinin müdafiələri üçün vəkillərlə təmin olunub.

İclasda təqsirləndirilən şəxslər, onların müdafiəçiləri, zərərçəkmiş şəxslərin bir qismi, onların hüquqi varisləri və nümayəndələri, həmçinin dövlət ittihamını müdafiə edən prokurorlar iştirak ediblər.

Hakim Zeynal Ağayev prosesdə ilk dəfə iştirak edən zərərçəkmiş şəxslərə işə baxan hakimlər kollegiyasını, dövlət ittihamını müdafiə edən prokurorları, tərcüməçiləri və s. təqdim edib, habelə onların qanunvericiliklə nəzərdə tutulmuş hüquqlarını və vəzifələrini izah edib.

Məhkəmə prosesində Azərbaycanın vaxtilə Ermənistan silahlı qüvvələrinin işğalı altında olan ərazilərdə əsir və girov götürülmüş, habelə Ermənistan hərbiçilərinin açıqladığı atəş nəticəsində yaralanmış və digər zərərər görmüş şəxslər ifadə veriblər.

Zərərçəkmiş şəxs Mobil Əhmədovə bildirib ki, 2020-ci il noyabrın 8-də Ermənistan silahlı qüvvələrinin tankından atılan mərminin onun yanına düşüb partlaması nəticəsində sağ və sol ayaqlarından ağır qəlpə yaraları alaraq həşunu itirib. Beş gün ərzində məşlikdə qalıb, noyabrın 13-də ayılanda "Qazel" markalı avtomobilin kabinə hissəsində xərok üzərinə uzadıldığını, yannda isə hərbi geyimdə tanınmadığı bir şəxsin olduğunu görüb, içmək üçün Azərbaycan dilində su istəyib, lakin həmin şəxs təpiklə onun baş nahiyəsindən vuraraq su verməyib. Həmin hərəkətdən sonra o, ermənilər tərəfindən əsir götürüldüyünü anlayıb. Sonra həşunu yenidən itirib və ayılanda hər iki əlinin iplərlə cərpayışa bərkidildiyini, sağ ayağının bud hissədən kəsildiyini görüb. Zərərçəkmiş şəxs Ermənistanın paytaxtı İrəvan şəhərinə aparılıb. Əsir saxlanıldığı müddətdə bir neçə dəfə ona işgəncə verilib. O, Baş prokurorun böyük köməkçisi Vüsal Əliyevin sualına cavabında bildirib ki, 2020-ci il dekabrın 14-də Azərbaycana təhvil verilib.

Zərərçəkmiş şəxs Fəzail Əsədov qeyd edib ki, 1992-ci il mayın 7-də Şuşa-

nın müdafiəsi zamanı Ermənistan silahlı qüvvələrinin açdığı atəş nəticəsində sağ bud nahiyəsindən güllə yararı alıb. Həmin vaxt onunla birlikdə şəhərin müdafiəsində iştirak edən Həsənov Əli və Daşdəmirov Elbrus həlak olub, Nasir və Qax Rayon Polis Şöbəsinin əməkdaşı Əli isə itkin düşüb. Həmin Əli Rəsulov, Qazax rayonundan olan Əhməd və Polad isə bədənlorinin müxtəlif nəhiyəlorindən qəlpə yaraları alıblar.

Zərərçəkmiş şəxs Eldar Abdullayev 1993-cü ilin iyun-iyul aylarında Ağdərə rayonunda Ermənistan silahlı qüvvələrinin hərbiçiləri tərəfindən yaralı vəziyyətdə əsir götürüldüyünü deyir. O, əsir götürüldəndə sağ qolundan, sol ayağından və sinəsindən güllə yararı xəsarətləri alıb və qanaxmadan həşunu itirib. Daha sonra onu Xankəndi şəhərinə apararaq orada yerləşən uşaq xəstəxanasında 1994-cü ilin mart ayının sonunadək, yəni, Azərbaycan tərəfinə təhvil verilənədək saxlanılıb. Bu dövr ərzində Ermənistan hərbiçiləri tərəfindən azərbaycanlı əsirlərə qarşı törədilən əğliləşməz vəhşiliklərin şahidi olub. Zərərçəkmiş şəxs Baş Prokurorluğun Dövlət ittihamının müdafiəsi üzrə idarəsinin şöbə rəisi Nəsir Bayramovun sualına cavabında deyib ki, əsirləkdə saxlanılan zaman hər gün müxtəlif təzyiqlərə və qeyri-insani rəftara məruz qalıb. Yaralı olmasına baxmayaraq, ona zəruri tibbi yardım belə göstərilməyib.

Erməni nəzarətçilər və xəstəxanaya gələn erməni hərbiçilər yaralı azərbaycanlı əsirləri mütləmədə olaraq avtomat silahının qundağı, rezin dəyənək və təpiklə döyüblər. O, cərpayıda olduğu halda ermənilər yalararının olduğu nəhiyələlərə zərbələr vurub, bədəninə yanmış siqaret basıb, sağlam ayağına bıçaq batırıblar.

Ermənilər, həmçinin azərbaycanlı əsir qadın və uşaqların qaldıqları palatalara soxularaq onları döyüb işgəncələr veriblər. Uşaq xəstəxanasında saxlanıldığını dövrədə o, bir nəfər yaralı azərbaycanlının döyülərək qətlə yetirilməsinin şahidi olub.

Dövlət ittihamçısı Fuad Musayevin suallarına cavabında zərərçəkmiş şəxs qeyd edib ki, oradakı ermənilərdən yalnız əsirlərin döyüşdürülməsi ilə məşğul olan Albert Voskanyanın adını xatırlayır.

A.Voskanyan onu şəxssən döyməyə də, onunla söhbət edib gətirdikdən sonra er-

məni nəzarətçilərə ona işgəncə verilməsinə dair göstəriş verib və bu göstəriş qəddarlıqla icra olunub.

Zərərçəkən Elnur Mehdiyev isə 6 ay erməni əsirliyində Xankəndidə saxlanıldığını və verilməmiş işgəncələr zamanı sağlamlığını itirdiyini vurğulayır. Qeyd edib ki, 2000-ci ilin fevralında əsir götürüldükdən sonra erməni hərbiçilər onu yumruq-təpik, avtomat silahının qundağı ilə vəhşicəsinə döyüblər. Həminənin onu iplə dərroyə bağlayaraq gecədən səhərədək qatın üstündə ayaqyalın saxlayıblar. Ayaqları şaxta vurduğu üçün donub və nəticədə sol ayağının bütün barmaqları amputasiya edilib. O, 2000-ci ilin iyulunda Ermənistan aparılıb və orada təcridxanada saxlanılıb. Həmin il iyulun 18-də əsirləkdən azad edilərək Azərbaycana təhvil verilib.

Elnur Mehdiyev prokurorların suallarını cavablandırarkən əsir düşəndən sonra müqavimət göstərmədiyini, məhz azərbaycanlı olduğuna görə işgəncələrə məruz qaldığını söyləyir.

Zərərçəkmiş İntiqam Məmmədov ifadəsində bildirib ki, o, 1992-ci ildə döyüşlərdə iştirak edib. Füzuli rayonunun Aşağı Vəysəlli kəndi yaxınlığında sağ ayağından güllə yararı alıb və qanaxmadan həşunu itirdikdən sonra Ermənistan hərbiçiləri tərəfindən əsir götürüldü. Əsir götürüldükdən dərhal sonra Xocavənd rayonunda yerləşən bir evin zirzəmisinə salınıb və həmin ilin dekabrın 10-dək -yəni, Azərbaycan təhvil verilənədək orada saxlanılıb. Əsirləkdə qaldığı 35 gün ərzində yaralı olmasına baxmayaraq, mütləmədə olaraq vəhşicəsinə döyülüb, ona ağır işgəncələr verilib. Zirzəmidə qaldığı tezyiqlərə və qeyri-insani rəftara məruz qalıb, heç bir söz demədən ona müxtəlif işgəncələr verib.

Zərərçəkmiş Şahruz Əliyev deyib ki, 1992-ci ilin fevralında Ermənistan silahlı qüvvələri onun yaşadığı Xocavəndin Qaradagli kəndini tam mühasirəyə alıb, kənd sakinlərini əsir götürərək Xankəndiyə aparıblar. Yolda cavanların əksəriyyətini güllələyiblər. Əsirləkdə saxlandığı müddətdə Ermənistan hərbiçiləri onu və digər əsirləri hər gün demir predmetlərlə döyüb, sonra isə saxtali havada həyata çıxarıb saatlarla qarın üstündə saxlayıblar. Döyülmə zamanı işgəncələrdən həyatını itirənlər olub. Zərərçəkən qeyd edib ki, 54 gündən sonra əsirləkdən azad olunub. Ermənilər onun dayısı oğlu Həbil Zeynalov və əməisi oğlu Xəliq Əliyevi isə qətlə yetiriblər. Qardaşı Vəton Əliyev də onunla birlikdə əsir götürüldü, amma əsirləkdə bəyirilərindən ayrı saxlanılmaı səbəbindən onun aqibəti barədə məlumatı yoxdur.

Zərərçəkmiş Xudayət Tağıyev diqqətə çatdırıb ki, Qaradagli kəndindəki

vəziyyətlə əlaqədar ondan başqa bütün ailə üzvləri kənddən çıxıblar. O qeyd edib ki, 1992-ci il fevralın 10-dan başlayaraq kənd mühasirədə olub. Ermənistan silahlı qüvvələrinin hərbiçiləri kolxoz binasına daxil olub, kənd sakinlərini əsir alaraq bir sıraya düzüblər. Cavanlar bir avtomobilə, qadın və yaşlı kişilər isə digər avtomobilə mindirilib. Həmin vaxt Ermənistan hərbiçiləri Eldar Dadaşova işgəncə verərək onu döyüblər. Eldarın can verdiyini görə Məmmədov adlı erməni tapır və onu qətlə yetirir. Bir qədər getdikdən sonra ermənilər Demir Hüseynovu və Fədal Hüseynovu avtomobiləndə yerdə düşürərək qətlə yetiriblər. Ardınca isə Ermənistan hərbiçiləri "Bəylik bağı" adlanan yerdə yenidən avtomobilləri saxlayaraq 30 nəfərdən çox kənd sakinini qətlə yetiriblər. Daha sonra digər girovları Xankəndi şəhərinə apararaq zirzəmiyə salıblar. Orada bir gün qaldıqdan sonra kənd sakinlərindən 20 nəfəri, cəlcə də onu Xankəndi xəstəxanasına aparıblar. Bu müddət ərzində ermənilər onlara müxtəlif ağır işgəncələr verib, qeyri-insani rəftara məruz qoyublar. Martın 30-da onlarla birlikdə 9 nəfər Ağdam rayonunun "Qarağac qəbiristanlığı" deyilən yerdə azad edilib Azərbaycan təhvil verilib.

Zərərçəkmiş şəxs Aydın Əhmədov 1991-ci il dekabrın 28-də Kərkicahan kəndində yaralı vəziyyətdə Ermənistan silahlı qüvvələrinin və keçmiş sovet ordusunun 366-cı alayının hərbiçiləri tərəfindən əsir götürüldü. Həmin vaxt onunla birlikdə bir neçə nəfər də əsir götürüldü. Ermənilər onları əsir götürən kəmi bədənlorinin müxtəlif yerlərinə demir və taxta parçaları, avtomat silahının qundağı ilə müxtəlif zərbələr endirib, döyərək, heç bir söz demədən və Xankəndi şəhərində yerləşən xüsusi rejimli təcridxanaya aparıblar. Orada ona ağır işgəncələr verilib, müxtəlif bərk predmetlərlə döyüldü.

Dövlət ittihamçısı Vüsal Abdullayevin sualını cavablandıraraq A.Əhmədov əsir götürüldən zaman ayağından və başından qəlpə yararı aldığı söyləyir. Ermənistan hərbiçiləri onun yaralı olmasına baxmayaraq, xəsarətlərin olduğu nəhiyələrdən təpik və avtomat silahının qundağı ilə zərbələr vurublar. Həbsxanada saxlanıldığı təxminən 10-12 gün müddətində erməni nəzarətçilər günde bir neçə dəfə kameraya soxulub, onu vəhşicəsinə döyüblər. Daha sonra onu Serjik adlı erməniyə pulla satıblar. Altı ay sonra isə o, Azərbaycan tərəfinə təhvil verilib.

Zərərçəkmiş Nizami İsmayilov ifadəsində söyləyir ki, Ermənistanın Azərbaycana qarşı apardığı təcavüzkar müharibə zamanı zərər çəkib. 1992-ci ilin fevralında Ermənistan silahlı qüvvələri Şu-

şanı artilleriya ilə atəşə tutanda özü və anası yaralanıb. O qeyd edib ki, Ermənistanın apardığı təcavüzkar müharibə nəticəsində sağlamlığını, yaxınlarını və ev-eşiyini itirib.

Zərərçəkmiş Hidayət Əsgərov qeyd edib ki, 1993-cü il dekabrın 28-də Ağdam rayonu Ermənistan silahlı qüvvələri tərəfindən atəşə tutulub və nəticədə o, ayaqlarından və sol əlindən güllə yararı alaraq yərə yığılıb. Ermənistan hərbiçiləri onu əsir götürüb, yanında olan bir nəfəri isə qətlə yetiriblər. Hidayət Əsgərov ifadəsində deyib ki, 1994-cü il noyabrın 28-dək Xankəndi şəhəri yaxınlığında hərbi hissənin hauptvaxtında, dekabrın 27-dək Şuşa xəstəxanasında, 1995-ci il mayın 8-dək isə Xankəndi şəhər uşaq xəstəxanasında əsirləkdə saxlanılıb və həmin gün Azərbaycan tərəfə qaytarılıb. Bu müddət ərzində Armen, Samvel və adlarını xatırlamadığı müllki və hərbi geyimli ermənilər tərəfindən yumruq-təpik, demir və rezin dəyənəklərlə mütləmədə olaraq döyüldü, ağır işgəncələrə məruz qalıb.

Zərərçəkmiş Aqil Quliyev ifadəsində vurğulayır ki, 1992-ci ilin fevralında Qaradagli kəndi işğal olunanda kənd sakinlərini zülm verilib, müllki insanların di-riri-diri yandırılıb, evləri ağır texnika ilə atəşə tutulub. Həmin vaxt o da hər iki ayağından güllə yararı alıb. Baş prokurorun xüsusi tapşırığına görə əsirdən Tuşay Rəhimlinin sualına cavabında A.Quliyev bildirib ki, bu müharibə nəticəsində hər iki ayağından yaralanan o, sağlamlığını itirib, həmçinin Xocavənd rayonunun işğalı nəticəsində ona məxsus əmlak ermənilər tərəfindən talan edilib.

Zərərçəkmiş şəxs Tahir Cəfərov 1992-ci il mayın 18-də Laçının işğalı zamanı Ermənistan hərbiçiləri tərəfindən əsir götürüldüyünü bildirib. O, Xankəndiyə aparılaraq iyulun ortalarındakı orada saxlanılıb. Ardınca Xocalıya, sonra Xocavəndə, daha sonra isə Ermənistan ərazisinə - Gorus rayonuna aparılıb. Həmin il avqustun 13-də ermənilər tərəfindən Azərbaycana təhvil verilib. T.Cəfərov da digərlləri kimi əsirləkdə olduğu müddətdə işgəncələrə məruz qaldığını söyləyir və qeyd edib ki, həmin müddətdə gün ərzində ona bir fəncan su və kiçik bir parça quru çörək verilib. O və əsirləkdə olan digərlərinə məhz azərbaycanlı olduqları üçün işgəncələr verilib. Həmin Xankəndidə saxlanılan zaman kəlbətinlə dişi dartılıb çıxarılıb.

Zərərçəkən Fikrət Aslanov da yaralı vəziyyətdə əsir götürüldüyünü vurğulayır. Deyib ki, o, Ermənistanə aparılıb və 1 il 9 ay orada təcridxanada saxlanılıb. Onunla yanaşı, digər azərbaycanlılar da

əsir və girovluqda saxlanılıblar. Zərərçəkən ifadəsində qeyd edib ki, İrəvandan saxlanıldıqları zaman əsirlərə dövləti işgəncələr verilib. Onlar məcburi əməyə cəlb olunublar. Həmin vaxt bəzi əsirlər həyatlarını itirib. Öldürülən iki azərbaycanlı İrəvanda qadın həbsxanasının həyatında basdırılıb.

Zərərçəkən Tacir İsmayilov ifadəsində söyləyir ki, 1992-ci il fevralın 25-dən 26-na keçən gecə düşməni Xocalı dörd tərəfdən atəşə tutub. Həmin vaxt o, Xocalı aeroportunda polis kimi xidmət göstərib. Zərərçəkən deyib ki, Xocalı işğal olunarkən müllki sakinlərə çıxış üçün bir çıxır belə verilməyib. Şəhər atəş altında mühasirədə olub. İşğaldan əvvəl də Xocalı dörd tərəfdən ağır texnika ilə atəşə tutulub. Hücumları zamanı əsasən müllki əhəli hədəfə götürüldü. Ermənistan Xocalıda, Məşlidə, Qaradagliıda müllki əhəliyə divan tutmaqla azərbaycanlıların gözünü qorxutmaq istəyirdi. Dövlət ittihamçısı Təranə Məmmədovanın sualına cavabında T.İsmayilov bildirib ki, bu müharibə nəticəsində 14 nəfər doğması itirib. Xocalı işğal olunan zaman düşməni onun qardaşı Vidadı İsmayilovu da girov götürüb. Qardaşını döyərək hər iki qolunu sındırıb, sonra isə adlarını xatırlamadığı digər iki Xocalı sakini ilə birlikdə güllələyiblər.

Zərərçəkmiş Anar Məmmədov deyib ki, 1993-cü il sentyabrın 23-də Ermənistan silahlı qüvvələrinin atdığı mərminin partlaması nəticəsində sağ ayağından qəlpə xəsarəti alıb, yaralı vəziyyətdə Ermənistan hərbiçiləri tərəfindən əsir götürülərək əvvəlcə Xocavənd Rayon Polis Şöbəsinə, sonra isə Xankəndi şəhər uşaq xəstəxanasında saxlanılıb. Həmin xəstəxanada erməni nəzarətçilər tərəfindən mütləmədə olaraq amansızcasına döyüldü, işgəncələrə məruz qalıb. Taxta parçası ilə vurulan məhkəm zərbə nəticəsində kürək nəhiyəsində sümüyü sınıb və uzun müddət gipsdə qalıb. 1995-ci il iyunun 8-də Ağdam rayonu ərazisində əsirləkdən azad edilib və Azərbaycana qaytarılıb.

Zərərçəkənlər, həmçinin təqsirləndirilən şəxslərin, onların müdafiəçilərinin və özələrinin nümayəndələrinin də suallarını cavablandırılıb.

Məhkəmə prosesində, həmçinin zərərçəkmiş şəxslərin barələrində keçirilən məhkəmə-tibbi ekspertizasının rəyləri elan edilib. Məhkəmə prosesi iyulun 4-də davam etdiriləcək.

Qeyd edək ki, Ermənistan dövlətinin, onun dövlət qurumlarının vəzifəli şəxslərinin, hərbi qüvvələrinin və qanunsuz silahlı birləşmələrin bilavasitə rəhbərliyi və iştirakı, şifahi-yazılı qaydada verildiyi tapşırıq, göstəriş və toltimatla-

rı, maddi, texniki, şəxsi heyətlə verdiyi dəstəyi, mərkəzi qaydada idarəçiliyi əsasında, cəlcə də ciddi nəzarəti altında Azərbaycan ərazisində daxil və beynəlxalq hüquq normalarına zidd şəkildə, Azərbaycana hərbi təcavüz etmək məqsədilə yaradılmış, həmçinin Kəçəryan Robert Sedraki, Sarkisyan Serj Azati, Manukyan Vazgen Mikaeli, Sarkisyan Vazgen Zaveni, Babayan Samvel Andraniki, Balasanyan Vitali Mikaeli, Balayan Zori Həşvi, Ohanyan Seyran Muşeqi, Qarayyan Araksir Surenovici, Melkonyan Monte Çarlz və digərlərinin rəhbərliyi, bilavasitə və dolaylı iştirakları ilə Ermənistan dövləti, o cümlədən sözügedən cinayətkar birlik tərəfindən aparılan təcavüzkar müharibənin gedişində törədilmiş çoxsaylı cinayət faktlarına dair cinayət işi üzrə erməniəsilili 15 təqsirləndirilən şəxs ittiham edilir.

Həmin şəxslər, yəni, Harutyunyan Arayik Vladimiri, Qukasyan Arkadi Arşaviri, Sahakyan Bako Sahaki, İşxanyan Davit Rubeni, Manukyan David Azatini, Babayan David Klimi, Mnatsakanyan Levon Henrikoviç, Beqlaryan Vasilii İvani, Qazaryan Erik Roberti, Allahverdiyev Davit Nelsoni, Stepanyan Qurgen Homeiri, Balayan Levon Romiki, Babayan Madat Arakeloviç, Martirosyan Qarik Qriqori, Paşayan Melikset Vladimiri Azərbaycan Respublikası Cinayət Məcəlləsinin 100 (təcavüzkar müharibəni planlaşdırma, hazırlama, başlama və aparma), 102 (beynəlxalq müdafiədən istifadə edən şəxslərə və ya təşkilatlara hücum etmə), 103 (soyqırım), 105 (əhalini məhv etmə), 106 (köləlik), 107 (əhalini deportasiya etmə və ya məcburi köçürmə), 109 (təqib), 110 (insanları zorakılıqla yoxa çıxarma), 112 (beynəlxalq hüquq normalarına zidd azadlıqdan məhrum etmə), 113 (işgəncə), 114 (muzdluluq), 115 (müharibə qanunlarını və adətlərini pozma), 118 (hərbi soyğunçuluq), 120 (qəsdən adam öldürmə), 192 (qanunsuz sahibkarlıq), 214 (terrorçuluq), 214-1 (terrorçuluğu maliyyələşdirmə), 218 (cinayətkar birlik (təşkilat) yaratma), 228 (qanunsuz olaraq silah, onun komplekt hissələrini, döyüş sursatı, partlayıcı maddələr və qurğular əldə etmə, başqasına vermə, satma, saxlama, daşıma və gözdərdmə), 270-1 (aviasiya təhlükəsizliyinə təhdid yaranan əməllər), 277 (dövlət xadiminin və ya ictimai xadimin həyatına sui-qəsd etmə), 278 (hakimiyyəti zorla ələ keçirmə və onun zorla saxlama, dövlətin konstitusiyaya qurululuşu zorla dəyişdirmə), 279-cu (qanunvericiliklə nəzərdə tutulmayan silahlı birləşmələri və qrupları yaratma) və digər maddələri ilə ittiham olunurlar.

اکیسی

Azərbaycan Milli Mətbuatı - 150

"Açıq söz" xalqa açıq söz demək istəyən insanların tribunası idi

Azərbaycan milli mətbuatının zəngin inkişaf yolu ictimai fikir tariximizin mühüm bir hissəsidir. Mətbuat cəmiyyətin aynası, ictimai süürün, mənəviyyatın inkişafıdır. Bu baxımdan Azərbaycan milli mətbuatı tarixinin ilk səhifələrindən həm də milli-mənəvi dəyərlərimizin daşıyıcısı, fəal təbliğatçısı və qoruyucusu kimi məsul bir missiyanı da yerinə yetirib. Sözünə ki, XX əsrin əvvəllərində Azərbaycanda dərc olunan mətbuat orqanları "Əkinçi" ilə başlayan maarifçilik, yeniləşmə, çağdaş mədəni təfəkkür xəttini davam etdirərək xalqımızın milli özünüdərkində, milli oyanış prosesində müstəsna rol oynamaqla siyasi fikrin formalaşmasında, ictimai və siyasi xadimlərin fəaliyyətlərinin gerçəkləşdirilməsində müstəsna xidmət olan əsas vasitələrdən olub. Beləliklə, maariflənmə, müasirləşmə, ümummilli məqsədlərin təbliği, bəşəri dəyərlərin milli ənənələrlə üzü vəhdəti, ədəbi dilin danışıq dilinə yaxınlaşdırılması, hadisələrin obyektiv işıqlandırılması ilə "Əkinçi" özündən sonra bir sıra mətbu nəşrlərə çıxır açmış oldu. Belə mətbuat orqanlarından biri də 1915-ci il oktyabrın 2-də Bakıda işıq üzü görən "Açıq söz" qəzetidir.

Qəzetin ilk sayının baş məqaləsi "Tutacağımyz yol" adlanır. Müəllifi M.Ə.Rəsulzadə olan yazı bu sonluqla bitir: "Tutacağımız yolda önmüzə çıxacaq olanlara qarşı yeganə vasitəmiz olacaq açıq söz!"

Bu qəzetin nəşr olunduğu illər tarixi hadisələrin kulminasiyaya nöqtəsinə çatdığı, millətlərin öz müqəddəratının təyinatına can atdığı bir zaman idi. Belə bir vaxtda baş verən hadisələrə milli mətbuatımız da biganə qala bilməzdi və qalmadı da. Birinci Dünya müharibəsi illərində nəşr olunan "Açıq söz" qəzeti dövrün əsas ictimai-siyasi, iqtisadi, ədəbi-mədəni proseslərini öyrənmək baxımından böyük əhəmiyyətə malikdir. Qəzet həm mövzu rəngarəngliyi, həm ideya-siyasi istiqaməti, həm də forma və məzmun müxtəlifliyi ilə diqqəti cəlb edir. Qəzetin sanbalını artıran mühüm amillərdən biri də Azərbaycan Xalq Cümhuriyyətinin elmi-nəzəri və ideoloji əsaslarının demək olar ki, "Açıq söz"ün səhifələrində formalaşmasıdır. Azərbaycan mətbuatı tarixinin görkəmli tədqiqatçısı professor Ş.Hüseynovun təbiriylə desək, "Uzun illər dövrü səyflərdə gözdən və tədqiqatdan uzaq saxlanılan, yalnız xüsusi icazə ilə tanış olmaq imkanı verilən "Açıq söz"ün hər bir nömrəsi tariximizin kollektiv yaddaşına, canlı, düşünülmüş və həyat həqiqətlərini doğru və dolğun əks etdirən salnamədir".

AXC dövrü jurnalistikasının, xüsusilə demokratik mətbuatın ideya istiqamətinin müəyyənləşməsində "Açıq söz"ün ənənələrinin əhəmiyyətli rolu olub. Azərbaycan milli istiqlal hərəkatının təkanverici ideyalarını təbliğ və tərənnüm edən mətbu orqanları arasında "Açıq söz" qəzetinin də misilsiz rolu mütləq qeyd edilməlidir. Ona qədər Azərbaycanda nəşr olunan heç bir mətbuat orqanında "siyasi" sözü əvvəldə işlədilməmişdi. "Açıq söz"ün tutduğu yolumu əsasını "Türkləşmək, islamlaşmaq və müasirləşmək" düsturu təşkil edirdi. Bu qəzetdə ilk dəfə "müsləman", "tatar" sözləri əvəzinə Azərbaycan xalqının adı ilə bağlı "türk" sözü işlədilir. Qəzetin məramı onun birinci sayında dərc edilmiş proqram seçiciyi baş məqalədə belə ifadə olunmuşdur: "Dəhşətlərinə şahid olduğumuz böyük müharibə böyük bir həqiqəti - əsrimizin millətçilik əsri olduğunu sübut etdi. Özləri lazımınca bilib, istiqlal üçün müəyyən bir ideal, məfkurə bəsləyən millət, sübhəşiz ki, böyük bir qüvvət təşkil edir... Ayrı-ayrı millətlər, bir millət olaraq yaşaya bilmək üçün, hər şeydən əvvəl, özlərin bilməli, müəyyən fikir və əməllər ətrafında birləşərək, böyük bir məfkurəyə... sahib olmalıdırlar. Çünki müttəhid bir ruh və müştərkə bir qayəyə malik olmayan millətlərə yeni əsaslar üzərində qurulacaq həyat hesablaşmayacaq və belə bir silahdan məhrum olan cəməatlər kimsəyə söz eşitdirə bilməyəcəklər".

"Açıq söz" qəzetinin fəaliyyətini şərti olaraq üç dövrə bölmək olar: İstibdad dövrü (1915-1917-ci illər fevral); İnqilabdan sonrakı dövr (fevral 1917-ci il-mart 1918-ci il); Azərbaycan Xalq Cümhuriyyəti dövrü (sentyabr-oktyabr -1918-ci il).

Birinci mərhələdə "Açıq söz" qəzeti ciddi senzura nəzarəti altında fəaliyyət göstərirdi, hər cür təqib və təsirə məruz qalırdı. Bir sıra hallarda qəzetin ayrı-ayrı yazıları təftiş olunur, siyasi mühakimə obyektinə çevrilirdi. Qəzetin həmin illərdəki nömrələrində bir sıra sütunların ağ buraxıldığını, "qayçılanmış" cümlələrə, abzaslara, bəzən isə sütunlara rast gəlmək olub.

1917-ci il fevral burjuva inqilabından sonra ictimai-siyasi və ədəbi-mədəni həyatın bir sıra sahələrində olduğu kimi, mətbuatda da bir canlanma yaranır. "Açıq söz" "dövrü-istibdaddan" bəri müdafiə etdiyi "Türkləşmək, islamlaşmaq, müasirləşmək"

prinsipini "dövrü-hürriyyət" gəlincə təkmilləşdirib "Ədəmi-mərkəziyyət, Qoşma Xalq Cümhuriyyəti və muxtariyyət" şüarları ilə əvəzlədi.

İctimai-siyasi hadisələrin əhəmiyyətindən asılı olaraq rubrikaları dəyişsə də, "Millətlər müharibəsi", "Son teleqraflar", "Sülh ətrafında", "Bakı xəbərləri", "Daxili xəbərlər" (1917-ci ildən "Əhvali-daxiliyyə"), "Dövlət Duması", "İran işləri", "Ərzəq işləri", "Türkiyə xəbərləri", "Müsavətdə", "Bizim mətbuat", "Şəhər duması", "Açıq sütunlar" qəzetin daimi rubrikalarından olub.

Xalq Cümhuriyyəti dövrü qəzetin fəaliyyətinin əsasını Azərbaycan Xalq Cümhuriyyətinin quruculuğunda iştirak, dövlətçiliyin qorunması, sivil cəmiyyət uğrunda mübarizə, türkçülük, müsavətlilik və azərbaycançılıq ideyalarının təbliği və müdafiə olunması təşkil edib.

Beləliklə, qəzet fəaliyyət istiqamətinin aydınlığı, deqiqliyi, prinsipiallığı ilə digər mətbu orqanlardan seçilərək zamanın bütün çətinliklərindən uğurla çıxıb gəlmiş, Azərbaycan oxucusunun rəğbətini qazanmış bacarmışdı.

"Açıq söz" hər nömrəsində xalqı, milləti narahat edən məsələlərdən bəhs etməkə tələyüklü problemlərin kökünü araşdıraraq, həlli üçün çıxış yollarını göstərən bir mətbu orqanı olub. Qəzet ilk sayından etibarən istər Qafqazda, istərsə də Rusiyanın daxilində gedən ictimai-siyasi proseslər, baş verən hadisələr, milli dirçiliş, milli-mədəni və milli-məhəlli muxtariyyət məsələləri və müharibənin xalqların həyatına gətirdiyi fəciələr barəsində yazılar dərc edirdi.

"Açıq söz" birinci nömrəsindən 717-ci nömrəsinə qədər 4 səhifə, 717-ci nömrədən 1918-ci il yanvarın 3-nə qədər M.Ə.Rəsulzadə və Orucov qardaşlarının (Oruc, Abuzor, Qənbər) müştərkə nəşriyyə ilə buraxılmışdır. 1918-ci il yanvar-mart nömrələrinin nəşri M.Ə.Rəsulzadə, sentyabr-oktyabr nömrələrinin nəşri isə yenidən M.Ə.Əbdüləziz oğlu olmuşdur. "Açıq söz"ün nəşr olun-

duğu mətbəələrə gəldikdə, qəzetin 422 sayı "İqdam" mətbəəsində, 423-dən 704-cü sayı qədər H.Z.Tağıyevin "Kaspi" mətbəəsi əsasında formalaşdırılmış "Açıq söz" elektrik tipografiyasında, 1918-ci ilin sentyabr-oktyabr aylarını əhatə edən 8 nömrəsi isə "Novruz" mətbəəsində çap olunmuşdur.

Sentyabr ayında çıxan nömrələr isə 717-dən başlayır və 724-ə qədər davam edir. Müxtəlif mənbələrdə qəzetin sayı fərqli göstərilir. Araşdırmaçılar əsas iki versiyanın olmasını mümkün hesab edirlər. Ya qəzet 704-cü sayından 717-ci sayınadək gizli şəkildə nəşr olunub, ya nömrələri indiyədək tapılmayıb, ya da müəyyən fasilədən sonra nəşri bərpa edilərkən çap olan nömrələrin sayında qeyri-dəqiqliyə yol verilib. Amma əksər araşdırmaçılar mətbuat tarixində özünəməxsus yeri olan "Açıq söz" qəzetinin 724-cü nömrəsinin işıq üzü gördüyü qənaətinə diqlir.

Qəzetin dərc olunan məqalələrində yalnız Azərbaycan türklərinin yox, bütövlükdə çar imperiyasının əsarətində əzab çəkən türklərin vəziyyətindən bəhs edirdi. Qəzet türkləri cəsarət və əzmlə haqq işi uğrunda mübarizəyə çağırırdı. M.Ə.Rəsulzadənin məqalələrinin birində Türkiyənin 50 ilə yaxın müddətdə hüquqsuz hala düşməyindən bəhs edirdi.

Bölsəviklər "Açıq söz"ün ilk nömrəsindən onun məqsəd və məramını dərk etdikləri üçün qəzetə olan nifrətlərini gizlədə bilməmişdilər. Onlar "Açıq söz"ün redaksiyasını hətta "Türkiyənin Bakı cəbhəsi" adlandırdılar. 1918-ci il mart hadisələri zamanı "Müsavat" partiyasının binasını və "Açıq söz" qəzetinin mətbəəsini yandıran zaman "Türkiyənin Bakı cəbhəsi"ni yixdik deyər şənlonlanmışlar.

"Açıq söz" qəzeti 1917-ci il oktyabr inqilabından sonra Rusiyanın vəziyyətini diqlət-öl izləyir. Qəzetin həmin illəki saylarında müntəzəm olaraq bu barədə xəbərlər verilir. M.Ə.Rəsulzadə "Yeni hökumətin təzə bəyannaməsi" adlı məqaləsində Rusiyanın müharibədəki vəziyyətindən bəhs edirdi.

Qəzet xalqı milli varlığını və hüququnu qorumaq, milli azadlığa və müstəqilliyə nail olmaq üçün bir fikir və əməl ətrafında birləşməyə məfkurə birliyinə çağırırdı. 1918-ci il martın 15-də çap olunmuş 702-ci sayında tanınmış jurnalist Sənəttullah Eynullayev "S.İbrahim" imzası ilə yazdığı "Dəhşətlə satat gəlir, birlik görək" məqaləsində Bakı faciəsindən 3 gün əvvəl siyasi partiya rəhbərlərinə xəbərdar edirdi.

"Açıq söz"çülər fevral inqilabına qədər milli-məhəlli muxtariyyət şüarı ilə çıxış edirdilərsə, mütləqiyyətin süqutundan sonra onların mövqeyində əsaslı dönüş yaranırdı. Bu zaman "Müsavat" partiyası qəzetdə dərc olunmuş proqramında yazırdı: "Milli və vətən vəzifəmiz hüsnü ifa etmək üçün yeganə bir vasitə vardır ki, o da Məclisi-Müəssisə-nə hazırlaşmaq və oraya hazır proqram və aydın məramla gəlməkdir ibarətdir".

Qəzetin mətbuat tarixindəki rolunu qeyd edərkən bir faktı da nəzərdən qaçırmaq olmaz. "Açıq söz" açıq fikirlili, vətənsəvor insanların tribunası idi. Xatırladaq ki, görkəmli tarixi şəxsiyyət Mirzə Bala Məmmədov adlı publisistik yazıların, siyasi mövzuda yazdığı məqalə və əsərlərini "Açıq söz"də yazıb. Onun bir yazarı kimi püxtələşməsində "Açıq söz"ün və "Açıq söz"çülərin əməyi danılmaz bir faktıdır.

Qəzetin dolğun, mövzu rəngarəngliyi, təmin olunmasında dövrün ədibləri, ictimai-siyasi xadimləri Nəriman Nərimanov, Əhməd bəy Ağayev, Hüseyn Cavid, Əhməd Cavid, Abdulla Şaiq, Tağı Şahbazi, Yusif Vəzir Cəmənzəminli, Nəcəf bəy Vəzirov, Əbdürrəhim bəy Haqverdiyev, Əmər Faiq Nəmənzadə, Üzeyir bəy Hacıbəyli, Sənəttullah Eynullayev, Əzim Əzimzadə, Mirzə Bala Məmmədzadə, Cəfər Cəbbarlı, Məmməd Hadi və başqalarının əvəzsiz xidmətləri olub.

"Açıq söz" qəzeti öz səhifələrində "Müsavat" ideyalarının əsas təbliğatçısı olsa da, araşdırmaçılar hesab edirlər ki, qəzet rəsmi partiya orqanı kimi qəti fəaliyyət göstərməyib, müstəqil qəzet funksiyasını sonadək yerinə yetirib.

Elşən QƏNİYEV,
"Azərbaycan"

Azərbaycan milli mətbuatının mədəni-mənəvi düşüncə daşıyıcılarından, ədəbi-hədi, ictimai-siyasi hadisələr qovşağından, xəbər axınından önəmli, diqlətcəkən materialları yüksək zövqlə seçərək zamanın salnaməsinə çevirən azad, dövrü mətbuat orqanlarından biri də Cümhuriyyət dövründə yaranan və fəaliyyət göstərən, xalqa və dövlətçiliyə ləyaqətlə xidmət edən "İstiqlal" qəzetidir.

"İstiqlal"ı "Açıq söz" məsləkini mənəvi davamı, ideya sələfi də adlandırmıq olar. Müstəqilliyinə qovuşmuş, istiqlalını qazanmış Xalq Cümhuriyyətinin "İstiqlal" yolu asan və hamar olmadı... 1918-ci ilin mart soyqırımında dağıdılmış, yandırılmış, məhv edilmiş çoxsaylı çapxanadan biri də "Açıq söz" qəzetinin mətbəəsi olmuşdur. Səlofinin texnoloji mirasından faydalanmaq mümkün olmasa da, ədəbi qüvvələrin eyni düşüncə və mübarizə mərkəzində toplanması müşkülə çevrilmədi. "İstiqlal"ın ilk sayı 1919-cu il fevralın 5-də "Novruz" elektrik mətbəəsindən işıq taparaq oxucu çöhrəsinin nurnu boyandı. Qəzet "Müsavat" Firqəsi Mərkəzi Komitəsinin nəşriyyatında A-2 formatda, səkkiz səhifə həcmində hazırlanmış, "Heyəti-təhririyyə" (redaksiya heyəti) tərəfindən buraxılmışdır. "İstiqlal"ın birinci və bütün saylarının ilk səhifəsində böyük türk müstəfəkkiri, şair, pədaqoq Tofiq Fikrətin "Millət şərqi"ndən bir beyt: - "Millət yoludur, haqq yoludur tutduğumuz yol, Ey haqq, yaşa, ey sevgili millət, yaşa, var ol!" - şah misraları, zərb-məsəli epigrafla qeyd edilmişdir. Qəzetin baş məqaləsi və ilk səhifəsi istiqlal məfkuresinin ideoloqu, Cümhuriyyətin qurucularından biri Məhəmməd Əmin Rəsulzadənin "İstiqlal" adlı poetik əssəsi ilə açılır. Cümhuriyyət və "İstiqlal"ın bu günü, ümidləri rəvəqləndirən gələcəyi haqqında proqram xarakterli təzislərdən istiqlal yolu M.Ə.Rəsulzadə yazırdı: "İnşallah istiqlalına hürriyyəti-şəxsiyyə, millətlərin hürriyyəti-şəxsiyyəyə istiqlal deyilir. Hürriyyəti-şəxsiyyə nə qədər müqəddəs isə şəxslərin məcmusu olan millətlərin istiqlalı da nə isbətə müqəddəsdir. Demokratik firqə proqramlarının hamısında hürriyyəti-şəxsiyyə əsas olduğu kimi, millətlərin istiqlalı da əslidir... Bizim mənavi zəfərimiz ruhani qələbəmizdir. Bu qələbəyə biz... az bir zaman içərisində gəldik, fəqət, bu az zaman içərisində çox bəhrənlər keçirdik..."

Mədi millətlər təbiidir ki, bir istiqlal təsdiq və qəbul üçün ilk əvvəl o istiqlaliyyəti tələb edən millətin istedad və təbiiyyəti-siyasiyyəsinə diqlət edirlər. Bu tərəfdən baxılsa, istiqlalımızın parlaq bir istiqlal mərkəzi olmasını indidən söyləmək çətin deyildir. Bu gün bir millətin, bir məmləkətin tələyi istidasi (yalvarmaqla) həll olunarkən Versal masası önündə haqq, ədalət və istidadi-siyasiyyəyə deyil, xüsusi mənfəət nəzərə alınır. Baxılır ki, bu məmləkətdən nə qədər nəf olma bilər, bu məmləkətdən nə qədər istifadə etmək mümkündür. Bu məsələ aydın olandan sonra hakimlər məsələsinin sünü, texniki cəhətdən qeyrişir ("İstiqlal" qəzeti, Bakı, 1919, 5 fevral, №1, s.1-2).

Bu bir neçə cümlədə uzaqgörənliklə Cümhuriyyətin və "İstiqlal"ın yol xəritəsi, görülmək ictimai-siyasi işlərin konturların aydın, müdrik ideoloji prinsiplər müstəvində cızılmışdır. M.Ə.Rəsulzadə millətlərin istiqlalını və müstəqilliyini qazanmış insanların şəxsiyyəti azadlığı müqəddəs adlandırdı. Onun 1919-cu ilin əvvəllərində bəyan etdiyi "İstiqlalımız beynəlmilət bir təsdiq" ehtiyacını, möhtəlmli vurğulanması, müqəddəs arzusunun dilo gətirməsi müstəcək olmuş, bir ildən də az bir müddət ərzində gerçəkləşir çevrilmişdir. Dünyanın Müttəfiq Dövlətlər Birliyi tərəfindən Azərbaycan Cümhuriyyətinin istiqlalı 1920-ci ilin yanvar ayında də-fakto tanınmış, gənc və demokratik ölkənin beynəlxalq əlaqələri genişləndirilmişdir. Söz, mətbuat azadlığı hüquqi bazaya, mötəbər təmələ söykəndi...

"İstiqlal" qəzetinin 1919-1920-ci illər destini nəzərdən keçirdikdə məlum olur ki, bu mətbuat orqanını baş məqalələrini yalnız M.Ə.Rəsulzadə yazmamış, onun qələmədaşlarından Seyid Hüseyn Sadıq, Əli Yusif, Mirzə Bala Məmmədzadə, Əbdül Vəhab Məmmədzadə (Yurdsevor), Əhməd Həmid Qaraəğzadə və b. eyni missiyanı böyük sevgi ilə həyata

keçirənlərdən olmuşlar. "İstiqlal"da adları vurğulanan daimi müəlliflər dövrün, zamanın qabarıq, narahat mövzularına daha çox meyilli olmuş, siyasi icmal xarakterli düşüncələrini publisistik intonasiasıya şərh etmiş, hər zaman

döğrunu söyləməyə, həqiqətlərdən bəhs etməyə çalışmışlar. Mirzə Balanın "İstiqlalımız və istiqlalımız", "Tutduğumuz yol", "Yeni həyata doğru", Əli Yusifin "Qarabağ məsələsi", Əbdül Vəhab Məmmədzadənin "Azərbaycan Cümhuriyyəti və İran", "Azərbaycan istiqlalı və Türkiyə" və s. məqalələrinin yüksək peşəkərliklə qələmə alınması, mövzuların bu günümüzə səsleşməsi, aktualliq kəş etməsi xüsusi diqlət çəkir.

Mirzə Bala qəzetin 1919-cu il iyul sayında dərc etdirdiyi "İstiqlalımız və istiqlalımız" adlı məqaləsində Cümhuriyyətimizin siyasi-iqtisadi durumuna, dostlarına və düşmənlərinə nəzər salaraq yazırdı: "Şərq, islam aləmində birinci olaraq Xalq Cümhuriyyəti üsulu vü-cədə gəlmış və az bir zaman içərisində bir çox siyasi və mədəni iqtidamata (təşəbbüslərə) buluna bilmiş Azərbaycan dövlətinin istiqlalı və istiqlalı həm dostlarımızı və həmi düşmənlərimizi həqiqətdən düşündürür..."

Mədi millətlər təbiidir ki, bir istiqlal təsdiq və qəbul üçün ilk əvvəl o istiqlaliyyəti tələb edən millətin istedad və təbiiyyəti-siyasiyyəsinə diqlət edirlər. Bu tərəfdən baxılsa, istiqlalımızın parlaq bir istiqlal mərkəzi olmasını indidən söyləmək çətin deyildir. Bu gün bir millətin, bir məmləkətin tələyi istidasi (yalvarmaqla) həll olunarkən Versal masası önündə haqq, ədalət və istidadi-siyasiyyəyə deyil, xüsusi mənfəət nəzərə alınır. Baxılır ki, bu məmləkətdən nə qədər nəf olma bilər, bu məmləkətdən nə qədər istifadə etmək mümkündür. Bu məsələ aydın olandan sonra hakimlər məsələsinin sünü, texniki cəhətdən qeyrişir ("İstiqlal" qəzeti, Bakı, 1919, 5 fevral, №1, s.1-2).

Bu bir neçə cümlədə uzaqgörənliklə Cümhuriyyətin və "İstiqlal"ın yol xəritəsi, görülmək ictimai-siyasi işlərin konturların aydın, müdrik ideoloji prinsiplər müstəvində cızılmışdır. M.Ə.Rəsulzadə millətlərin istiqlalını və müstəqilliyini qazanmış insanların şəxsiyyəti azadlığı müqəddəs adlandırdı. Onun 1919-cu ilin əvvəllərində bəyan etdiyi "İstiqlalımız beynəlmilət bir təsdiq" ehtiyacını, möhtəlmli vurğulanması, müqəddəs arzusunun dilo gətirməsi müstəcək olmuş, bir ildən də az bir müddət ərzində gerçəkləşir çevrilmişdir. Dünyanın Müttəfiq Dövlətlər Birliyi tərəfindən Azərbaycan Cümhuriyyətinin istiqlalı 1920-ci ilin yanvar ayında də-fakto tanınmış, gənc və demokratik ölkənin beynəlxalq əlaqələri genişləndirilmişdir. Söz, mətbuat azadlığı hüquqi bazaya, mötəbər təmələ söykəndi...

Bakı Sənaye Məktəbinin tələbəsi, iyirmi bir yaşlı gənc Mirzə Balanın Versal sülh konfransında iştirak edən dövlətlərin kulisarxası oyunlarından xəbərdar olması, milləti və istiqlalı namına araşdırmalar apararaq həqiqətləri açıq bəyan etməsi, döğrunu söyləməsi müəllifin istedadının və cəsarətinin nümunəvi keyfiyyət göstəricisidir. Bir əsr öncə Müttəfiq Dövlətlər Birliyinin ali konfransında baş verən korruptsiya sūdöləşmələri, problemə təmənnalı yanaşmalar təəssüf ki, bu gün Avropa Birliyinə, Avropa Şurasına sırayat etmişdir. Adlar dəyisşə də, məhiyyətdə ərimmiş dəyərləndirmə üsulları toxunulmaz olaraq qalmaqdadır.

"İstiqlal" qəzetinin fəal yazarlarından və baş məqalə müəlliflərindən biri də Əli Yusifdir. Onun atası Mirzə Cəlal Yusifzadə Şuşanın tanınmış ziyalılarından biri, Bakıda "Həqiqəti-əfkar" qəzetinin (1911-1912) nəşri və redaktoru, ta-

cik milli mətbuatının banisi, "Buxarayi-Şəri", "Turan" (1912-1913) qəzetlərinin redaktoru, Zaqafqaziya Seyminin (1918) üzvü olmuşdur. İstiqlal şairi Əli Yusifin "Qarabağ məsələsi"ndən yazması, ölkənin bu ağırlı problemi ilə bağlı düşüncələrini oxucularla bölüşməsi təbii və təqdirəlayiqdir. Ə.Yusif "İstiqlal"ın baş məqalə yerində doğma vətəni Qarabağla bağlı yazır: "Azərbaycan dövlətinin əsası məsələlərindən birisi, bəlkə də ən mühümü Qarabağ məsələsidir. Ermənistan ilə bizim aramızda davalı olan bu məsələ yalnız ərazi məsələsi deyildir. Yəni Azərbaycan Cümhuriyyəti Qarabağ həqiqi-məşrui (qanuni haqqı) isbatə qalxırkən yalnız tövsiyyə-i-ərazi fikrində deyildir..."

Qarabağın əzəmətli dağlarını, sət qayalıqlarını, keçilməz keçidlərini görənlər bu ölkənin nə qədər əhəmiyyətli, coğrafi və strateji bir vəziyyətdə olduğunu etiraf edər. Zəngəzur dağlarının hər ufacığı bir

Qarabağın əzəmətli dağlarını, sət qayalıqlarını, keçilməz keçidlərini görənlər bu ölkənin nə qədər əhəmiyyətli, coğrafi və strateji bir vəziyyətdə olduğunu etiraf edər. Zəngəzur dağlarının hər ufacığı bir

1918-ci il mart soyqırımından bəhs edən "İsmailiyyə" xəti-rə-həyəsi həzrin, kədərlı notlar üzərində köklənərək qəddərliklə sənətin üz-üzə qaldığı məşum faciəni yaddaşlarda təzələyir. "İsmailiyyə" insanları sənətin, gözəlliyin, mənəvi dəyərlərin göz bəbəyi kimi qorunmasına çağırışdır, hayqırtıdır, yaddaş dərslidir.

Şair, pədaqoq Abdulla Şaiq Təhizadənin "İstiqlal" qəzetinin ilk sayında çap olunan "Vətənin yanıq səsi" adlı lirik poemasında ölkənin qədim tarixi, keçdiyi şərfli yollar, mübarizə əhvalı-ruhiyyəsi ön plana çəkilmişdir:

O gün tufan kibi Elxan orduşu,
Ki, "Güc" - dəyə qimildandı yerindən.
O tufanı salamlımaq doğrusu,
Əksilməyir, əzəlmayır mənədən.
("İstiqlal" qəz., 1919, 4 fevral, №1, s.4)

"Vətənin yanıq səsi" Abdulla Şaiqin türkçülük, turançılıq ruhunda qələmə aldığı, istiqlalçı gənclərin auditoriyası və dərsləri

Cümhuriyyət "İstiqlal"ı

üçün nəzərdə tutulmuş, yüksək poetik düşüncəni özündə əks etdirən sənət nümunəsidir. "Türk çalığı" (1919) kitabına daxil edilmiş bu irihəcmli əsər aktuallığını, bədi-estetik dəyərinin indi də qoruyub saxlanmaqdadır.

"İstiqlal" qəzetinin səhifələrində dövrünün tanınmış şairlərindən Əhməd Cavadın "İstanbul", Cəfər Cəbbarlının "Salam" (Turan elləri-nə salam söyləyin), Məhəmməd Əmin bəyin "Ya qazi ol, ya səhid", Ümğülsümün "Yollarını bəklədim", Dərdli şairin "Ürəklərə", imzaları yazılmış "Bir nəfər azərbaycanlı qadını uşağına laylay deməsi" və b. əsərlərdə vətənpərvərlik hissiyyəti, dövrün, zamanın sevincini, sevgisini və eləcə də kədərin, qüssəsini, ümidsizliyini ruhuna hopduran misralar, beytlər milli istiqlalımızın bədi salnaməsidir. Dərdli şairin "Ürəklərə" müraciəti, düşüncə adamlarına kitabı siyasi durumun obrazlı mənzərəsinin real cizgilərlə canlandırılmasıdır.

Baglansa könlünü,
Səvdiginin telinə.
Qoyma bir yad sarılısın,
Onun incə belinə...

Unutma ki, ötürğidir,
Dəmdəki fırtına.
Sahillərə çarpışan,
Dalğalardan sorsana?!
("İstiqlal" qəz., 1920, 17 fevral, №6, s.3)

Dərdli şairin "Ürəklərə" səslənişi, nigarançılıq təsadüfi deyildir. O, "sevdigin" deyəndə sübhəşiz ki, sevgili vətəni, müstəqil Cümhuriyyəti və ay-ulduzu, ücrəngli istiqlalı nəzərdə tutmuşdur. Dəniz obrazında isə zaman simvolları, yaxınlaşan fırtına isə "ötürğidir". Ən doğru xəbər isə "Sahillərə çarpışan", azadlığı, istiqlalı, hüdsuzluğa can atan dalğalardadır. Fırtına nə qədər güclü olsa da, ötürğidir... Fırtınacəncəsi Dərdli şairin "Ürəklərə" ünvanladığı "sos" xəbərdarlığı özünü çox gözəlmədi. 1920-ci il 23 aprel, 15-ci nömrə Cümhuriyyət "İstiqlalı"nın oxuculara sonuncu görüşü oldu. Qəzetin birinci səhifəsi vətəndaşlara müraciətlə açılırdı. İyirmi yaşından yuxarı olan vətəndaşlar Cümhuriyyəti, istiqlalı qorumaq üçün Milli Məclisdə siyahıya alınmağa dəvət edilirdi... Bütün fəvqəladə tədbirlər ötürğ fırtınanın, işğalın, təcavüzün qarşısını almaqda acizlik, ümidsizlik sindromuna yolunmuşdu. Nə yaxşı ki Cümhuriyyətimizin, istiqlalımızın, azadlığımızın üzərinə atılan "qırmızı" fırtınalar ötürğ oldu... Nə yaxşı ki Azərbaycanımızı, Cümhuriyyətimizi, "İstiqlal"ımız, milli-mənəvi dəyərlərimizi himiz, milli-mənəvi qüdrətli istiqlalçılarımız var...

Asif RÜSTƏMLİ,
filologiya elmləri doktoru,
professor

Xızıda davamlı səyyar tibbi xidmət təşkil olunacaq

Heydər Əliyev Fondunun vitse-prezidenti, IDEA İctimai Birliyinin təsisçisi və rəhbəri Leyla Əliyevanın təşəbbüsü ilə vətəndaşların tibbi xidmətə əlçatanlığının artırılması məqsədilə Xızı rayonunda səyyar tibbi xidmət həyata keçiriləcək.

Bu sahədə görülən işlərin tərkib hissəsi kimi Tibbi Ərazi Bölmələrini İdarəetmə Birliyinin (TƏBİB) tabeliyindəki Xızı Rayon Mərkəzi Xəstəxanasının (RMX) həkimləri və tibbi personalının iştirakı ilə periodik olaraq rayonun Altağac, Baxışlı, Giləzi, Ağdərə kimi kəndlərdə əhalinin müayinəsi təşkil olunacaq.

TƏBİB-in Mətbuat xidmətindən AZƏRTAC-a verilən məlumata görə, bu məqsədlə yeni alınmış 2 ədəd xüsusi təc-

hizatlı təcili tibbi yardım avtomobili ayrılıb və komplektləşdirilib. Avtomobillər zəruri cihaz və avadanlıqlarla, eləcə də dərman preparatları ilə təmin edilib. Pasiyentin vəziyyətinə nəzarət və reanimasiya tədbirləri üçün avtomobillər kardiomonitor, defibrilyator, elektrokardiograf (EKQ), mobil süni tənəffüs cihazı, perfuziya və infuziya cihazları ilə də təchiz olunub. Eyni zamanda diaqnostik müayinə və ilkin qiymətləndirmə üçün stetoskop, otoskop, oftalmoskop, spirometr, əlavə olaraq görüntüləmə və dərin müayinə üçün mobil USM, mobil EXO və rəqəmsal DR sistemli mobil rentgen aparatı da mövcuddur.

Səyyar tibbi xidmət avtomobillərinin təchizat səviyyəsi xəstələrə bütün lazımi

ilkın, təcili və təcirəsalınmaz tibbi yardım göstərilməsinə imkan verir, dağlıq relyefdə, eləcə də yolsuzluq şəraitində tibbi briqadanın rahat və təhlükəsiz hərəkətinə təmin edir.

Səyyar briqadaların tərkibinə Xızı RMX-nin və ailə sağlamlıq mərkəzlərinin pediatri, nevropatoloq, ginekoloq və terapevtləri daxil olacaqlar.

Səyyar tibbi aksiyaların əsas məqsədi ucaq yaşayış məntəqələrində yaşayan vətəndaşlara keyfiyyətli tibbi xidmətin yerində göstərilməsi, erkən diaqnostika və preventiv tədbirlərin gücləndirilməsidir.

Təşəbbüs regionlarda ilkin səhiyyə xidmətlərinin daha da inkişaf etdirilməsinə və əhalinin sosial rifahının yüksəldilməsinə xidmət göstərir.

OXUCULARIN VƏ MƏTBUAT YAYIMI TƏŞKİLATLARININ NƏZƏRİNƏ!

“AZƏRBAYCAN” qəzetinə

2025-ci il üçün abunə yazılışı davam edir!

Abunə respublikanın bütün poçt şöbələri tərəfindən aparılır. Eyni zamanda aşağıda göstərilən mətbuat yayımı qurumlarına müraciət edə bilərsiniz:

“Azərpoçt” MMC (012) 598-49-55, (051) 225-02-13

“Azərmətbuat yayımı” ASC (012) 441-19-91, (050) 322-33-17

“Qaya” firması (012) 566-77-80, (050) 214-40-53

“Region Press” MMC (055) 316-79-01, (050) 316-79-01

“Səma-M” MMC (012) 594-09-59

“Ziya” LTD (012) 497-76-96, (050) 306-77-22

“Pressinform” MMC (012) 598-49-52, (070) 340-01-00

“City press” MMC (055) 819-09-26

1 illik -187,20 (yüz səksən yeddi manat iyirmi qəpik) manat

6 aylıq - 93,60 (doxsan üç manat altmış qəpik) manat

3 aylıq - 46,80 (qırx altı manat səksən qəpik) manat

1 aylıq - 15,60 (on beş manat altmış qəpik) manat

Hörmətli oxucular!

Abunə ilə bağlı hər hansı bir problemlə üzləşsəniz, redaksiyaya (Tel.: (012) 539-59-33) zəng vura bilərsiniz.

Paşinyandan kilsəyə növbəti zərbə: “Bütün ermənilərin katolikosu seçkisi olmalıdır”

Ermənistan sosial narazılıqlardan istifadə edən keçmiş hərbi xuntanın revanış istəkləri püç olub. Belə ki, Sarkisyan-Koçaryan tandemi bir qədər əvvəl kilsəni də siyasi proseslərə cəlb edərək ölkədəki kaosa dərinləşdirməyə cəhd göstərsələr də, istəklərinə nail ola bilmədilər. Baş nazir Nikol Paşinyan Erməni Apostol Kilsəsinə (EAK) “təsir agent”i adlandırıb və söz vermişdi ki, yaxın aylarda bununla məşğul olacaq. Paşinyan deyib ki, erməni ruhənilər Bizans dövründə təsir agentləri olduqları kimi, indi də bu yolu tutublar.

Baş nazir yaxın günlərdə sosial şəbəkədəki paylaşımı ilə ölkə ictimaiyyətində yeni bir siyasi müzakirənin başlanmasına səbəb olub. Belə ki, “Feysbuk” hesabında “Fövqəladə seçkilər mütləq keçirilməlidir. Amma bu, bütün ermənilərin katolikosu seçkisi olmalıdır” deyə bəyan edib. Bu açıqlama Ermənistanın dini rəhbəri, Ecmədzin məbədi və Apostol Kilsəsinin başçıları olan Katolikos II Qareginə qarşı yönəlmiş ən sort və açıq çağırışlardan biri kimi qiymətləndirilir.

Paşinyan artıq bir müddətdir ki, kilsə rəhbərliyini dövlət işlərinə müdaxilə və siyasi dairələrlə gizli əməkdaşlıqda ittiham edir. Onun fikrincə, Ermənistan Apostol Kilsəsi, xüsusən də hazırkı katolikos, cəmiyyətin demokratik inkişafına mane olur və keçmiş hakimiyyətlərlə sıx əlaqədə qalmaqda davam edir.

Ekspertlər bildirirlər ki, Paşinyan bu bəyanatı xalqla kilsə arasındakı münasibət-ləri sırsıtmaq məqsədilə verib. Xüsusilə eyni nəslin kilsəyə olan münasibətindəki dəyişiklik və dinin siyasi nüfuzunun azalması fonunda bu cür çağırışlar cəmiyyətdə müəyyən dəstək də qazana bilər.

Xatırladaq ki, Paşinyan hökuməti kilsə başçısına qarşı mübarizəsini Qareginin mühafizəçilərinin dövlətdən maliyyələşdirilməsini dayandırmaqla başlamışdı. Bundan sonra proses kilsənin fərdi şəxslərlə məşğul olması, döləduzlüğü, 12 milyon dollar məbləğində ianənin mənimsənilməsi, Qareginin hökumətə qarşı çıxışları ilə davam edib.

Bir neçə il bundan öncə Ecmədzin rayonunda bir qrup vətəndaş istəfə tələbi ilə

Katolikos II Qareginin ofisinə hücum etmişdi. “Yeni Ermənistan, yeni patriarx” deziyi ilə başlayan aksiyanın iştirakçıları II Qareginin kilsəyə layiq olmadığını demişdilər. Aksiya iştirakçılarının iddialarına görə, o, agentdir və xalqın xeyrinə zərər qədər düşündürür. Ali patriarx “məxməri” inqilaba qədər ölkəni idarə edən cinayətkar rejimə satılmaqda ittiham olunmuşdu.

Ermənistanın “Hərəkət” nəşri yazıb ki, artıq bir neçə gündür ki, Paşinyanın partiyasında “1 nömrəli vəziyyət” elan olunub, böyükdən kiçiyə hamı Baqrat Srbazanın “cevriliş planı”nı tənqid etməyə, Samvel Karapetyanın və Acahanyanın həbsini bu zəncirə daxil etməyə borcludur. Nəşr qeyd edib ki, bu qrupu qorumağa çalışacaq şəxslərin hamısını da həmin zəncirə daxil edirlər. Müəllif vurğulayıb ki, Paşinyan özünə qarşı konsensus formalaşdırıb başa düşüb, nə kilsəyə qarşı kampaniyani, nə də Samvel Karapetyanın və keşişlərin həbsini həzm edir: “İyulun 4-də Karapetyanın müdafiəsi üçün keçiriləcək yürüş onu ümumilikdə şoka salıb, çünki müxtəlif siyasi qüvvələr, hətta Paşinyanın keçmiş komanda yoldaşları da iştirak edəcəklər. Ötən gün Hayk Mamiciyanın Ermənistan Respublikaçılar Partiyasının yürüşdə iştirak edəcəyini bəyan edərək, kilsənin müdafiəsi ilə məşğul olanların hamısının yanında olacaqlarını bildirib”.

O da qeyd olunub ki, Ermənistan hakimiyyətinə yaxın bir sayt “Müxalifətin çevrililiş planı” başlıqlı yazı yayımlayıb və bildirib ki, guya “müxalifət daxilindəki etibarlı mənbələr”dən bir neçə səhifəlik sə-

nəd öldürüldü. Həmin sənəddə iyul-avqust aylarında Ermənistanda çevrililiş həyata keçirmək planının cızıldığı iddia olunur. Cəmiyyət “Vətəndaş Müqaviləsi” partiyasına öz seçicilərinin uzunqulaq yerinə qoyduğu üçün istehza ilə yanaşarkən, Baş Prokurorluq bu yazını araşdırılması üçün İstintaq Komitəsinə göndərib.

“Cevrililiş planı”nda müəyyən hərəkətlər təsvir olunub, amma zorakılıq elementləri yoxdur. Yazıda konkret adlar çəkilir, məsələn, keçmiş prezidentlər Robert Koçaryan və Serj Sarkisyan, həmçinin həbsdə olan Samvel Karapetyan, Qağık Tsarukyan və Samvel Aleksanyan qeyd olunublar.

Erməni politoloq Vladimir Martirosyan “Feysbuk” səhifəsində yazıb ki, Paşinyan hakimiyyəti saxlamaq üçün zorakılıqdan başqa bütün məntiq, üsul və vasitələri tükəndirib. Qeyd edib ki, Baqrat Srbazan, Mikayel Srbazan və Samvel Karapetyanın ictimai, siyasi və ideoloji mövqeləri bu hakimiyyət üçün, hətta ucadan və birbaşa bəyan etməsələr də, ümumi şəkildə təhlükəli idi, çünki onlarda qismən həyata keçirilən, həyata keçirilməkdə olan və hələ də təbiiq olunmamış potensial var idi: “Hakimiyyət üçün həmin təhlükə bu vəzifələrdə fəaliyyət göstərən bütün siyasi partiyalarda, qruplarda, şəxslərdə də var”.

Hər halda proseslərin gedişi Heyastam qarşısındakı dövrə daha çətin günlərin gözələyini göstərir.

Elçin CƏFƏROV,
“Azərbaycan”

Gözlərinizi ultrabənövşəyi şüalardan qoruyun

Yay insanların açıq havada daha çox vaxt keçirdiyi, günəş şüalarının orqanizmə daha çox təsir etdiyi dövrdür. Bu fəsilə ultrabənövşəyi şüaların mənfi təsirləri ən həssas orqanımız olan gözlərimizdən də yan keçmir.

Göz sağlamlığının qayğısına qalmaq həmişə vacibdir, lakin xüsusilə yayda həddindən artıq günəş şüalarına məruz qalma nəticəsində bu orqan zədələndi, görmə qabiliyyətinə əhəmiyyətli zərər verə bilər. Yayda göz problemlərinin qarşısını almaq üçün bəzi vacib məqamlara diqqət yetirmək lazımdır. Keyfiyyətli gün eynəklərindən istifadə və düzgün qulluq müxtəlif zərərlərin qarşısını almağa və görmə qabiliyyətini qorumağa kömək edə bilər.

Günəş şüaları, qum və külək konyunktivitini birbaşa səbəbləridir

Mövzu ilə bağlı qəzetimizə açıqlama verən Klinik Tibbi Mərkəzin həkim-oftalmoloqu Fəridə Bağırovanın sözlərinə görə, yayda daha çox mövsümi allergik konyunktivitə rast gəlinir: “Polinoz konyunktivit kimi də tanınan bu narahatlıq gözlərin konyunktivasının bitki tozucularına qarşı allergik reaksiyası nəticəsində yaranan iltihabıdır. Bu hal adətən bitkilərin çiçəkləmə dövrləri ilə əlaqədar yaz-yay aylarında müşahidə olunur, qaşınma, gözlərdə “qum” hissi, qızartı, işığa qarşı həssaslığın artması və göz qapaqlarının şişməsi ilə xarakterizə edilir. Günəş şüaları, qum və külək konyunktivitini birbaşa səbəbləridir. Açıq havada günəşə uzun müddət birbaşa məruz qalan işçilər, göz əməliyyatı olmuş xəstələr, yaşlılar, körpələr, həmçinin xroniki xəstəliyi, irsi meyilliliyi və ultrabənövşəyi şüalara aller-

giyası olanlar risk qrupuna daxildirlər”.

Həkim-oftalmoloq dedi ki, allergik konyunktivitə yolunmuş xəstələr allergiyalarının nəyə qarşı olduğunu müəyyən edib həmin maddə ilə təmasdan mümkün qədər uzaq durmalıdırlar. Gigiyena qaydalarına əməl etmək, gözləri çirkəli əllərlə ovuşdurmaq və cib şərtlərdəndir. Belə ki, gözü hər dəfə ovuşduranda onun ön hissəsində yerləşən buyruq çışa incəlməyə başlayır. Bu da gözlün ön seqmentinin deformasiyasına və tədricən astigmatizmin yaranmasına səbəb olur. Polinoz konyunktivit zamanı şışkinlik və qaşınmanı azaltmaq üçün soyuq kompreslər, iltihab əleyhinə antihistamin damcılar və məhləmlər, gözləri nəmləndirmək üçün süni göz-gözlər.

yaşları tövsiyə edilir. Simptomlar keçmədikdə və ya pisləşdikdə isə daha dəqiq diaqnoz və müalicə üçün həkimə müraciət etmək vacibdir.

“İsti havalarda üzləşdiyimiz problemlərdən biri də göz quruluğudur. Sağlam göz üçün müəyyən miqdarda göz yaşı lazımdır. Göz yaşı təbəqəsi gözlün ön kənar hissəsini əhatə edir və aydın görməni təmin edir. İsti hava, kondisioner və ventilyatorlar, havuz suları gözlün normal yaş ifrazatını azaldaraq gözə quruluğa səbəb olur, yanma, batma və yandırma hissi əmələ gəlir. Bunun qarşısını almaq üçün oftalmoloqla məsləhətləşərək süni göz yaşı damcılarından istifadə etmək lazımdır”, - deyər mütəxəssis qeyd edib.

Eynəkdən istifadə yalnız günəşli hava ilə məhdudlaşmamalıdır

Günəşli havalarda mütləq gün eynəyi, papaq və çətilərdən istifadə edilməlidir. Bu barədə danışan Fəridə Bağırova bildirib ki, buludlu havalarda belə UV (ultrabənövşəyi) şüalar mövcud olduğu üçün eynəkdən istifadə yalnız günəşli hava ilə məhdudlaşmamalıdır: “Ultrabənövşəyi

şüalar uzunmüddətli göz zədələnmələrinə səbəb ola bilər. Gözlərin qorunması üçün 100 faiz UV qoruyuculu gün eynəklərindən istifadə olunmalıdır. Hər iki növ UV şüanı (UVA və UVB) filtr edən eynəklər seçilməlidir. Geniş çərçivəli eynəklər yanlardan gələn şüalardan da qoruduğu üçün onlara üstünlük verilməlidir. Polarizasiya isə əks etdirilən işığı azaldır, nəticədə göz daha gec yorulur. Lakin bu, UV qoruması demək deyil, əlavə rahatlıqdır. Gün eynəkləri alarkən sertifikatlı eynəklərə üstünlük verilməlidir. Onların çərçivələri yumşıl, şüşələri tünd olmalı, keyfiyyətli materialdan hazırlanmalıdır. Ucuz, UV qoruması olmayan tünd şüşəli eynəklərdən uzaq durmaq lazımdır. Bu tip eynəklər göz

Ülkər XASPOLADOVA,
“Azərbaycan”

ALLAH RƏHMƏT ELƏSİN!

Azərbaycan Dövlət İqtisad Universitetinin (UNEC) rektoru professor Ədalət Muradov və universitetin kollektivi İqtisadiyyat və texnoloji elmlər kafedrasının professoru Ümüdvər Əliyevə oğlu

TURAL ƏLİYEVİN

vəfatından kədərləndiklərini bildirir və dərin hüznə başsağlığı verir.

Lənkəran Rayon Məhkəməsinin kollektivi məhkəmənin hakimi Anar Pənahova anası

GÜLNAZ XANIMIN

vəfatından kədərləndiyini bildirir və dərin hüznə başsağlığı verir.

BAŞ REDAKTOR

Bəxtiyar
SADIQOV

Əlaqə telefonları:

Qəbul otağı	- 539-68-71,	Beynəlxalq həyat, idman və	
Baş redaktor müavini	- 538-86-86, 539-72-39	informasiya şöbəsi	- 539-63-82, 432-37-68
Məsul katib	- 539-43-23,	Humanitar siyasət şöbəsi	- 538-56-60, 434-55-58
Məsul katib müavini	- 539-44-91,	İctimai əlaqələr şöbəsi	- 539-49-20, 538-31-11,
Parlament və siyasət şöbəsi	- 539-84-41, 539-21-00,	Kompüter mərkəzi	- 538-20-87,
İqtisadiyyat şöbəsi	- 538-42-32, 538-35-55,	Mühəssisatlıq	- 539-59-33,

AZ 1073, Bakı şəhəri,
Mətbuat prospekti,
529-cu məhəllə,
“Azərbaycan” nəşriyyatı,
IV mərtəbə

azreklam@mail.ru

www.azerbaijan-news.az

Qeydiyyat № 1

“Azərbaycan” qəzetinin kompüter mərkəzində yığılıb sahifələnməmiş, “Azərbaycan Nəşriyyatı” MMC-nin mətbəəsində çap edilmişdir

Qəzetə dərc üçün göndərilən materiallar Azərbaycan dövlətinin mövqeyinə uyğun olmalıdır

Gündəlik rəsmi
dövlət qəzeti

Tiraj **3007**
Sifariş **1352**

Qiyməti 60 qəpik